ISSN 0-1301-0220-2
770130 102202
AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Haziran 1998 Sayı: 49 Fiyatı: 275.000 TL. *(KDV dahil)*

ÖKÜZ

kendimi emdirtmem sana seker giderim

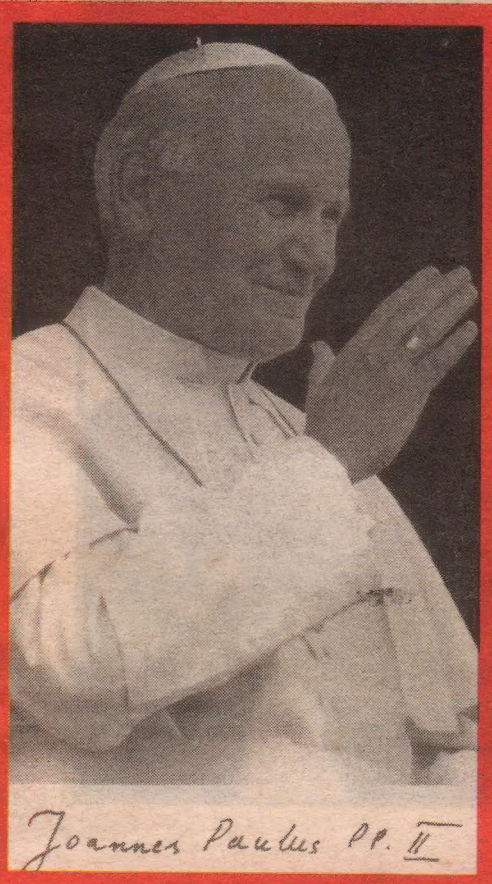

Barışa Bir Şans Daha

"Bir de Papa nezle olmuştu, ona da geçmiş olsun kartı gönderdim, Vatikan'a."

LA BEAUTÉ DU

Bir Başka Açıdan Akın Birdal Olayı:

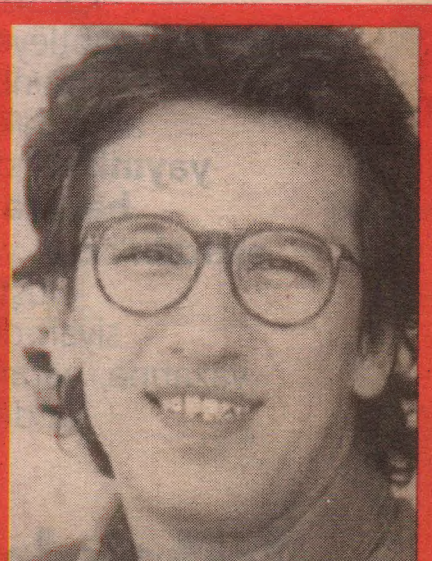

Bırakalım Ölsün mü?

"KALDIRIM TAŞLARININ ALTINDA PLAJ VAR!"

Yaşlı Kızılderilinin ay'a gönderdiği mesaj şudur: "Bu adamlara dikkat edin. Topraklarınızı almaya geliyorlar!.."

Halk zamane şöhretlerini sevmiyor.

"Galatasaray artık Hagi'yi taşıyamıyor"

Akşamsefası

hayata dair küçük el kitapları..
avrupa'da, amerika'da bunlardan çok var.. ustanın tavsiyesi, leziz hayat tecrübeleri, seyyar hayat kullanma kılavuzları.. çoğu birbiriyle çelişkili olan ve fazla yara almadan sistem içinde acısız, kansız öğütülmeyi öğütleyen vecizevari altınbaş öneriler.. aşağıdaki yazı **oğlak yayınları**'ndan çıkan bir **hayata dair küçük elkitabı**'ndan yararlanılarak oluşturulmuştur.. siyah dizili cümleler yazarına, parantez içleri de kardeşinize aittir.. hoşgörüle

kitschbaba öğütleri

metin üstündağ

☛ **bir karı-koca kavgası'nda asla kapıyı çekip gitme..**
(kavga, kocanın, karısını, seninle birlikte iş üzerinde yatakta çırılçıplak yakalamasından çıksa bile)

☛ **bol bol fotoğraf çek..**
(sonra şantaj yaparsın, parayı da kaparsın)

☛ **şoförü alkollü olan bir otomobile asla binme..**
(cumhurbaşkanı kel olan bir ülkede asla yaşama.. ozon tabakası delik bir dünyayı hemen terk et.. bak hala duruyor)

☛ **sonuncu kurabiyeyi asla yeme..**
(ama son kurabiyeyi başkalarına da yâr etme.. sümük-tükrük bulaştır, başkaları da yiyemesin)

☛ **sadece aşk için evlen..**
(ve o an, orada, dan diye öldür o güzelim duyguyu da)

☛ **anne-baba'nın kahkahalarını banda kaydet..**
(kimbilir, belki birgün, bir televizyon şovunda bedava konserve kahkaha efekti olarak kullanabilirsin)

☛ **kendi dininden başka üç din hakkında da bilgin olsun..**
(ancak salman rüştü, teslime nesrin ve aziz nesin gibi üç ateistşörler'den köşe bucak uzak dur)

☛ **telefonu coşkulu ve dinamik bir sesle aç..**
(yangın, cinayet, intihar, ihbar, hırsızlık, su baskını, katliam vesaire gibi acı ve felaket haberleri alsan, olsan bile)

☛ **adliyeye giderek birkaç duruşma izle..**
(unutma, zina ve ters ilişki davaları çok sürükleyici)

☛ **sürekli *"ben dürüstüm"* diyenlerden kuşkulan..**
(ama onları mutlaka milletvekili, başbakan ve cumhurbaşkanı seçerek kendini ve toplumunu cezalandır)

☛ **insan hakları evrensel beyannamesini oku..**
(ve hemen yırtıp, çöpe at.. çünkü bu ülkede asla işlemez)

☛ **duş alırken şarkı söyle..**
(ağzını suya tutarak değil salak, boğulacaksın)

☛ **ellerinle güzel birşeyler üretmeyi dene..**
(mümkünse bu mastürbasyon ve yankesicilik dışında bir şey olsun)

☛ **kimseye yorgun veya bunalımlı görünüyorsun deme..**
(intihar etmesini, cinayet işlemesini, dağıtmasını veya cinnet getirmesini bekle)

☛ **karının en iyi arkadaşı ol..**
(ve hemen karına aslanlar gibi bir sevgili bul, unutma, arkadaş arkadaşın pezevengidir de aynı zamanda)

☛ **birinin dikkatini çekmek için asla parmak şıklatma..**
(daha etkili dikkat çekme yolları var.. mesela geril geril ve ortaya duble zarıl zarıl ossur)

☛ **çocuklarla oyun oynadığın zaman bırak kazansınlar..**
(bekle, oyun sonunda topyekün döversin kerataları)

☛ **klozet kapağını daima kapalı tut..**
(çişini yaparken bile.. geçtiğin yerlerde izin görünsün.. şanın yürüsün)

☛ **yağsız süt iç, az tuzlu ye, kırmızı eti azalt..**
(rakiplerine dikkat et, dar alanda paslaş, duran toplara iyi vur, tuş olma, potaaltı mücadelelerini kazan.. midelerine midelerine çalış.. sağdan yürü cüzdan bulursun)

☛ **biri sana sarıldığında önce onun kollarını gevşetmesini bekle..**
(boğmaya çalışırsa, bırak boğsun adi herif, delikanlılık sende kalsın)

☛ **yatıya kalırsan sabahleyin yatağı yap..**
(gece yatağı ıslatmışsan, yatağa talaş dök, veya en iyisi yatağı yak, en temizi evi havaya uçur, evsahiplerini de zehirle, kimse seninle pis sidikli diye alay edemesin, geride şahit ve ipucu bırakma)

(aralık 1993)

Akşamsefası

Ama asıl dilini kilitleyen herhalde, bir televizyonun haber bülteninde olayı duyuran genç meslekdaşının, "Hakkındaki bütün iddialara rağmen, Akın Birdal'a yönelik saldırıyı kınamalıyız" hükmü oldu.

Bir Başka Açıdan Akın Birdal Olayı:

Bırakalım Ölsün mü?

CAN DÜNDAR

İşte o lanet soru bir kez daha karşımızda:

Kimiz biz?

Gazeteci mi, insan mı?

Soruyu genelleştirerek soralım: "Kimsin" diye sorulunca hangi kimliğimizi çıkarıyoruz cebimizden?

"Ben bir Türk'üm mü diyoruz, "Müslümanım"mı, "polisim" mi?

Peki bunların hepsini fırlatıp bir kenara atmamızı gerektiren bir "insanlık hali" yok mu?

O hal'le karşılaştığımızda milliyetimizin, dinimizin, kimliğimizin, mesleğimizin gerekleri, kuralları, koşulları, tabuları, insanlığımızla aramıza bir duvar örüyor mu?

"İyi bir vatandaş", "inançlı bir müslüman", "başarılı bir gazeteci", "vazifeperver bir polis" olmak için "berbat bir insan" olmayı göze alıyor muyuz?

***

Bu soru, Akın Birdal suikastında bir kez daha çıktı karşımıza...

Belleklerimizden silinmeyecek o kanlı görüntülerde iki insan çarptı gözümüze...

...aynı anda... aynı yerde... aynı koşullarda bulunuyorlardı...

...olaydan hemen sonra... İHD Genel Merkezi'nde... yerde kıvranan Akın Birdal'ın başucunda...

Farklı mesleklerden iki farklı insan, aynı anda, aynı yerde, aynı koşullarda tanık oldukları bu olay karşısında "Biz kimiz" sorusuna birbirlerine taban tabana zıt iki ayrı yanıt verdiler, sergiledikleri tutumla:

Biri, "Ben bir insanım" dedi; diğeri mesleğini söylemekle yetindi.

***

Mesleğini söyleyen polisti.

Adını bile bilmiyoruz. Görüntülerde sadece elini gördük, boş kovanların yerini işaretlerken...

Hemen yanıbaşında bir insan, can vermek üzereyken, bırakın yardıma koşmayı muhtemelen kafasını bile kaldırıp bakmıyor, büyük bir "görev aşkı"yla yerdeki kovanların üzerine küçük yuvarlaklar çiziyordu.

Büyük olasılıkla meslek eğitimi sırasında ilk yardım kursu görmüştü ve o durumda bir insana ne yapılıp ne yapılmaması gerektiğini iyi biliyordu. Mesela hızla kan kaybeden bir insanın göğsüne görüntülerde izlediğimiz şekilde bastırılmasının kan kaybını hızlandıracağını öğrenmişti. Ya da yaralının beyninde bir sorun olmadıkça, kan kaybını önlemek için karga tulumba bile olsa hızla en yakın hastaneye kaldırılması gerektiğini biliyordu.

Ama ses etmiyor, sessizce işini yapıyordu.

Kanlar içinde yatan kişi bir meslekdaşı olsa, böyle soğukkanlı ve rahat olamazdı.

Ama o an, oradakı yaralı için kılını bile kıpırdatmıyordu.

***

Diğer insan bir gazeteciydi.

O'nun adını ve görevini biliyoruz:

Ulusal Basın Ajansı (UBA)'nın yazı işleri müdür yardımcısı Veli Özdemir...

Haber, UBA'ya çok hızla ulaşmıştı. Silahlar patlayınca İHD'de görevli sekreter, hemen Emek Partisi'ni aramış; Emek Partisi'nde mesajı alan görevli ise, İHD'nin UBA'ya iki bina uzaklıkta olduğunu bildiğinden hemen ajansın telefonunu çevirmişti.

Haberi alan kameraman Cengiz Aldemir hemen fırladı. Daha İHD'ye ait daireye girerken deklanşörüne bastı ve objektifini görevlilerin gösterdiği yöne doğru çevirince hepimizin izlediği o dehşet görüntülerini (tarihe) kaydetti.

Veli Özdemir, hemen ardından daldı binaya...

Hemen yerde kanlar içinde yatan Akın Birdal'ın başucuna koştu. Birdal, "Kurtar beni Veli... ölüyorum..." diyebildi. Yanında İHD'den Avni Kalkan vardı. Hemen göğsünü açtılar. Çok kan kaybediyordu. Asıl kanama bacaktaydı. Panik halinde ambulans istediler.

İşte tam o anda, oradaki iki insanın hayata bakışlarını özetleyen iki ayrı sahne yaşandı birbiri peşisıra...

....ikisinin de tamamen bilinçsiz olarak verdikleri iki tepki:

Veli Özdemir, kanı durdurabilmek için çaresizlik içinde Birdal'ın bacaklarını havaya doğru kaldırıyordu. O sırada odada kovan kovalayan polis yanlarına yaklaştı ve Veli'ye, "bacakları iyice kaldır da kurşunun girdiği yeri saptayayım" dedi.

İkinci sahne, binaya diğer kameramanlar doluştuğunda yaşandı. UBA'dan yetişen ikinci kameraman çekime başlayınca Veli Özdemir sinirlendi ve refleksle "Bırak kamerayı da ambulans çağır" diye bağırdı.

Ambulans 15 dakika sonra geldi. Birdal bayılmak üzereydi. Gözleri kaymaya başlamıştı.

Kol ve bacaklarından tutup sedyeye koydular ve binadan indirmeye çalıştılar. Veli Özdemir'e göre, "Sivas'ta itfaiyeciler yanan otelden kurtulmaya çalışan Aziz Nesin'e ne kadar yardımcı oldularsa, polis de hastaneye kaldırılırken Akın Birdal'a o kadar yardımcı oldu."

Veli Özdemir, yine meslekdaşlarından yardım istedi. Sürekli resim çeken bir foto muhabirine, "Yeter artık, çekmeyin... ucundan tutsanıza..." diye bağırdı.

Ambulans Kuğulu parkın köşesinden dönerken, Akın Birdal'ın gözleri hepten kaydı. Doktor nabzına baktı, "Sıfır" dedi. "Herşey bitti" diye düşündüler. Ani bir kararla, Numune'den vazgeçilip, Sevgi hastanesine dönüldü. Hastanenin bulunduğu sokağa ters yönden girdiler... Ameliyethaneye girdiklerinde saat 12:40'tı ve vurulmanın üzerinden 25 dakika geçmişti.

3 ekip operasyona girişip Birdal'ı soydular. Veli Özdemir yine başucundaydı ve hâlâ çekim yapmaya çalışan meslekdaşlarını uzaklaştırmaya çalışıyordu.

Kapılar örtüldü ve Birdal'ın yaşam savaşı başladı.

***

Sonra...

...kovan toplayan polis büyük olasılıkla merkeze dönüp raporunu yazdı. Veli Özdemir ise, son yarım saatte neler yaşadığını ancak sorguya alındığında farketti... dili kilitlenmişti... anlatamıyordu...

Ama asıl dilini kilitleyen herhalde, bir televizyonun haber bülteninde olayı duyuran genç meslekdaşının, "Hakkındaki bütün iddialara rağmen, Akın Birdal'a yönelik saldırıyı kınamalıyız" hükmü oldu.

Daha beteri sıradaydı:

İlk görüntüler yayınlandıktan sonra, bazı "meslek büyükleri" ajansı arayıp, "Veli'nin Birdal'ın başucunda ne işi vardı", "Neden işini yapmıyor da, kurtarıcılığa soyunuyor" diye sordular.

Sadece mesleğin değil, insanlığın da en soysuzlaştığı noktaydı bu...

***

İki insan... iki meslek... iki tavır...

Karar vakti geldi geçiyor:

Söyleyin, siz hangisisiniz?

İnsan mı, gazeteci mi?

Akşamsefası

... MUSA KART

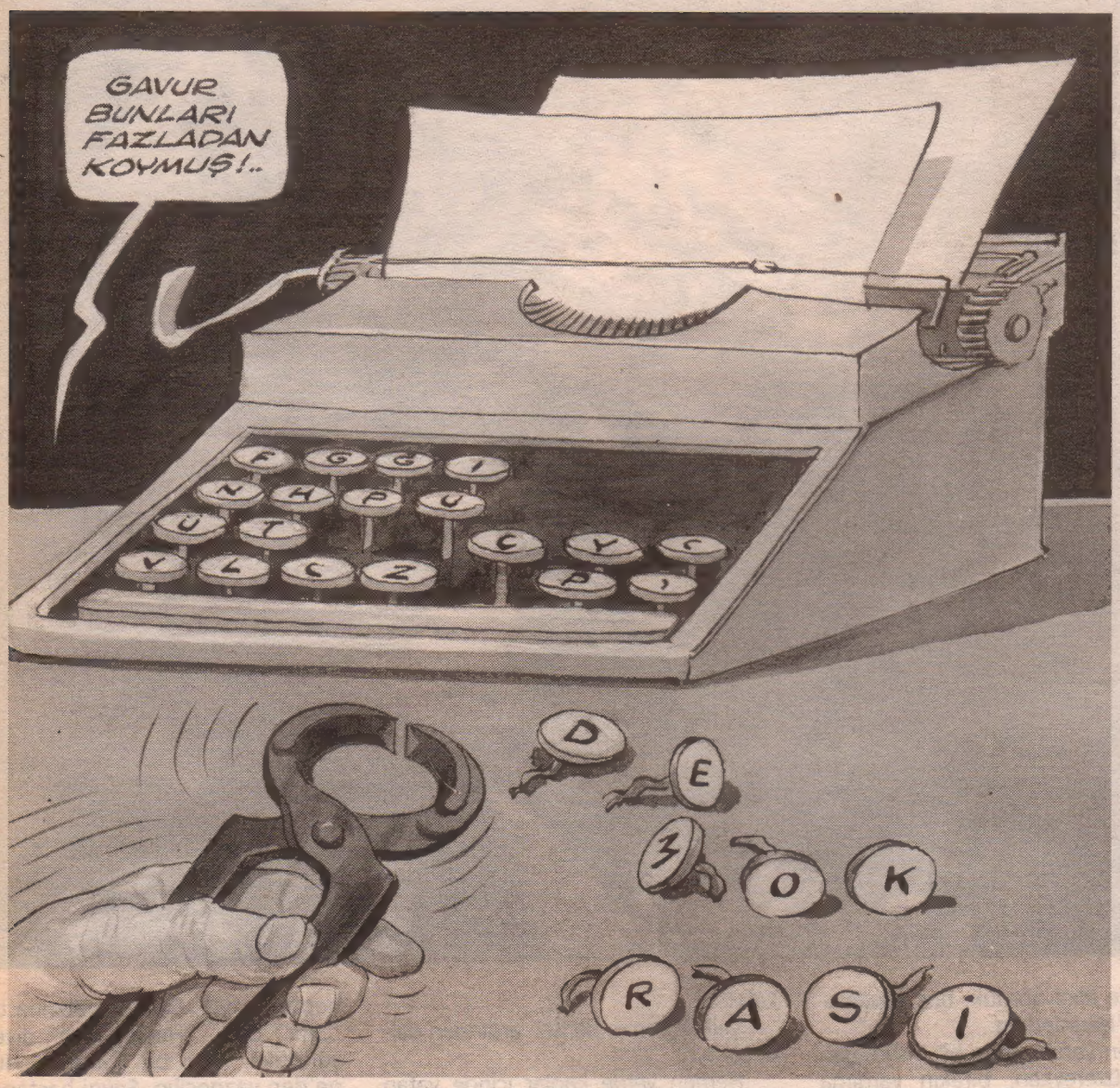

Bileşim

ŞAVKAR ALTINEL

"Suçluların hep olay yerine döndükleri herkesin bildiği bir gerçektir." deyip otoyol çıkışına sapıyor ansızın.
Her şey aynı bıraktığımız gibi:
Isten kararmış tuğla evler,
mobilya deposu, bira fabrikası;
arabayı park edecek bir yer bulup çıkıyoruz kezlerce gördüğümüz alana.

Hiçbir şeye aldırmayan kış güneşi
kirli camlarına vuruyor ofislerin,
savaş anıtının altındaki banklarda
her zamanki sarhoşlar oturuyor,
hatırladığım dar vitrinlerde
Londra'nın bir saat uzağında
bambaşka bir dünyada olmanın
dalgınlığına gömülü hâlâ
1970'lerden kalma mankenler.

Bomboş Taç Mahal lokantasının
bu öğle de gelmeyecek müşteriler için
sofra kuran hintli garsonlarına bakıyor
ve bankalarla ayakkabıcıları geçip
yürüyoruz eski sokağımıza doğru,
şaşarak bir zamanlar bizim için de
bir hayatın öğeleri olmasına tüm bunların.

Öküz'ün Köfte Şöleni

YASİN ADIYEKE

Hüzün ve sevinci bir arada yaşadım, öküz'ün doğum yılı nedeniyle yazarlarını biraraya toplayıp yaşama sevincini paylaşırken, ben köfte ve tavuk kanadı ızgara yaparak git'in ömrünü öküz'e vefa etmesinin üzüntüsünü yaşadım çünkü git'i doğururken tuncay akgün'le beraber tan yeri ağarırken uykumuzu bölerek doğumu gerçekleştirmiştik. Uzun sürmedi ömrünü vefa etti dostlar sağolsun. Yazar ve çizeriyle yaşama sevincini paylaşan öküz artık dünyayı boynuzlarının üzerinde tutmayı başardı aman dikkat edin burnuna sinek konmasın.

Köfte ve tavuk kanadını ızgarada özene bezene hazırlayarak ikramda hile olmaması için servside üslendim, saat iki sularıydı misafirlerimiz gelmeye başladı ikişer üçer gruplar halinde masalara oturup dertleşirken ayhan erdoğan'ı telaş sarmıştı neydi o telaş bilmem ama ben olgunluk içinde servisi hazırladım, bir taraftan servis yapılırken diğer taraftan kimlerin gelip gelmediğini de kesebildiğim kadar kestim, tanımadığım simalar da vardı davetsiz misafirlerin sayısı da epeydi. Köfte kanadı yiyenler tadına doymamıştı galiba bir porsuyon daha varmı diye yanıma gelerek kim yaptı bu köfteyi çok güzel ellerine sağlık gibi iltifatlar beni şımartıyordu galiba şımarmaktada haklıyım çünkü damağa lezzet vermiyen yemekleri tenceremde kaynatmam. Hoş muhabbet devam ederken metüst ağzını silmemiş yalanıyordu, ayhan üç porsuyona doymamış servisin yapıldığı yerin etrafında tur atıyordu artacakmı diye kafenin garsonları görmedikleri güne düşüş dolu ambarın aç tavukları gibi gıdaklıyorlardı, enişteler torpilli gibi aşağıdan aldırıp sinsice götürüyorlardı, sekereter yemekten ziyade çekilen fotoğraflara arkadaşlarıyla poz vermek hevesindeydi daha ne kadar güzel çıkabiliriz diye, metin celal, adnan özer karnı aç ama gözü tok misafirlerdendi, altay martı buruk bir tuğra ile baş sağlığı temennilerini paylaşıyordu, metüst'ün eşi meryem herkesle diyalog kurup havayı neşelendiriyordu, güvenlik iyi indirdi ki gerneşiyordu tosunlar gibi, cezmi ersöz sonradan teşrif buyurdular ama yalnızdı, yani manitasız, işletme müdürleri biri yedi biri gördü, devrim özdinç ortalığı sildi süpürdü bir üç beş yedide yedi, suzan, kibar hanım özelliğini gösterecem diye sanki o köfteleri yemiyor, köfteler onu yiyordu, kitapçıdaki nesrin boğazına tet diyemiyor montajcı bayram taşıyor nesrin boğuyordu, ofis boy hüseyin yeni tanıştığı arkadaşını ağırlıyor sevincinden titriyordu hüseyin erkek adam titremez titretir, pür neşe içinde geçen iki üç saatlik zaman zannedersem l-manyak ve leman yazar çizerleri tarafından tasvip edilip bin neşeli gün düzenlemeyi düşünürler, biraz da zor gibi galiba

Göremediğim insanlarda çoktu öküz'e su saman vermiş ya tenezzül edilmemiş ya da unutulmuş, ama dost ve fikir emekçileri birbirini unutmaması gerekir çünkü unutulan zatlar değil fikirlerdir, onun için tedbirli temkinli ve itidatlı olmak her zaman iyidir adam sendecilik bizlere yakışmaz maalesef adamsendeciliği çirkin insanlar çıkarları için düşünür yobazlıklarını ikilemi boyutlarda şerefsizce yürütürler.

Daha nice böyle köfteli kanatlı yıllar dileği ile düşüncelerin hür bir dünya içinde kardeşçe ve insanca yaşamak için, kalleşçe vurmak için değil.

Akşamsefası

İki bir olmaz da, bir ikiye bölünür

Otuz Yıl Önce Otuz Yıl Sonra

RAGIP DURAN

Haziran ayıydı. Cuma akşamı Garges-Les-Gonesses gibi Paris'in kuzey banliyölerinden birinde, komünist belediyenin düzenlediği 'Halk Balosu'nda mini etekli, dar blucinli kızlar vardı. İşçi kızları. Argo konuşuyorlar, çan çan ciklet çiğneyip balon patlatıyorlardı. Cumartesi tan ağarırken kızlardan biri kırmızı lekeli külodunu saklayarak cebinde, çıkıyordu kiliseden:"En popüler ve en büyük din, sekstir mon petit!". Yıldızı o yılki öğrenci hareketleriyle parlayan eşcinsel filozof Daniel Guérin, 68'le 69 arasındaki ilişkiyi kurarken, "Cinsel özgürlük, toplumsal kurtuluşun birey üzerindeki olumlu tesiridir" türünden bir cevher yumurtluyordu.

Mayıs'tı. Bu kez Merşin'de iki günlük bir seminer. O dönemin olayları videoda gösterilirken bir otel salonunda, Fransa'da yaşamış bir genç, "Zaten bu olaylar da üniversite kampüsünde erkek öğrencilerin kız yatakhanelerine girme talebiyle başladı"dedi. Havalarda uçuşan kaldırım taşları spermatozoidlere mi benziyor ne? Garges-Les-Gonesses'in kilisesi var da Mersin'in camisi yok mu? Muhammed, Ayşe'yi karılığa almaya kalkışınca sağdan soldan itiraz gelmiş, derler. Sakallı adamın sağlam referansı var: "Yukarıdan vahiy geldi!". Galiba her şey, hangi organınla düşündüğüne bağlı...

O gün ne güzel bir gündü. Daha önce sesini duymuştu onbinlerce insan. Ama şimdi işte orada, Saint-Michel köprüsünün başlangıcında, yukarı, Sorbonne'a doğru çıkıyordu gözlüklü, kısa boylu, kurbağa gözlü adam. Yanında da yine ansiklopedilerden tanıdığımız bir hanım. Sartre ile Beauvoir, "La Cause du Peuple" satıyorlar sokakta. Üstelik Sartre, künyede gazetenin sorumlu yazı işleri müdürlüğünü üstlenmiş. Koskoca burunlu General'in burnu işte böyle sürtülür!

Kameralarımız bu kez Beyoğlu'na çevriliyor. Ahmet Altan ile Orhan Pamuk yanyana, kolkola. Bir kaç güneş yüzlü insan daha var yanlarında. Onlar da gazete satıyorlar: Özgür Gündem. Onlar da, Sartre'ın Cezayir savaşına karşı çıktığı gibi Kürt savaşına karşı çıkıyorlar. Onlar da Sartre'ın basın özgürlüğünü savunduğu gibi düşünce ve ifade özgürlüğünü savunuyorlar. Bizim koca burunluların yüzü yok ki yüzleri kızarsın... Polis "Yasaktır!" diyor.

İnsanları, hiç olmazsa önemli bir kısmını ekran karşısında heyecanlandıran önemli olaylardan biri, aya ayak basan astronotların görüntü ve sesi ise, galiba ikincisi de Meksiko Olimpiyatları'nda madalya alan Amerikalı siyah atletlerin kara eldivenli göğe sıkılmış yumruklarını gösteren sahnedir. O yaz, coşkuyeli Paris'ten Meksika'ya nasıl da esmiş...

Buradakilerin astronomiyle ilişkisi, ancak "Biz her gece Heybeli'den mehtaba çıkardık" şarkısını terennüm etme düzeyinde. Onun da çekilmedi henüz video klibi. Gol atınca Bozkurt işareti yapan futbolcuyu görünce, ne çok tiksinir insan siyah vebanın popülerliğinden? Metin Kurt'u, "futbolcu=işçi"yi, spor sendikasını özlememek mümkün mü?

Canlı civelek bir adam bu Daniel. "Hepimiz Alman musevisiyiz" dedirtti Fransızlar'a. Kızıl saçlı idi. "Kendi canınız sıkılmıyorsa, başkalarının canını sıkın!" buyurmuştu o zaman. Şimdilerde şişmanladı. Yeşerdi. Sınırdışı edildiği Fransa'ya gizlice giren bir lider. O şimdi Belediye Başkan Yardımcısı ve Avrupa milletvekili. "Radikal reformcuyum" diyor. Sarışın bir zenci sanki ha?

Liseli kızların paso kabının arkasında, hatıra defterlerinde fotografları vardı. İşçi lojmanlarında posterleri. Esmer yüzü, parkasıyla. O mecralara girince iş tamam demektir. Kaçak iken Türkiye'nin yarısından çoğu onu saklamaya hazırdı. "Sabah" gazetesi çıkıp da, o kuşağa aitmiş gibi görünen bir kaç kişi girdi ya bu globalci gazeteye, Can Kozanoğlu, çok hoş bir söz salladı: "Deniz Gezmiş yaşasaydı, bugün ne olurdu bilemem ama, Sabah gazetesinde çalışmayacağından eminim!".

Aragon'un bir şiirini seslendirmişti Monique Morelli. Sovyet ordusunun Çekoslovakya'yı işgali sırasında Prag'a giren tankları korkulu bir hayretle izleyen küçük bir çocuğun bakışlarını anlatıyordu şarkıda. Godard mıydı, tepeden çekimde, sağa sapan kırmızı tramvayı turuncu renge sokan? Tesadüf olmasa gerek Prag Baharı ile Paris yazının denk düşmesi. Ayrıca Vietnam, Kamboçya...

Şimdi açıldığında arşivler, anlı-şanlı Fransız Komünist Partisi'nin o tarihlerdeki Merkez Komitesi toplantı tutanaklarında "Bu dönem mücadele edilmesi gereken esas hedef aşırı-soldur" cümlesi sırıtıyor kirli kirli.

"Kaldırım taşlarının altında plaj var!" ya da "Bu yaz Yunanistan'a gitmeyin Sorbonne'da kalın!" sloganları o dönemin siyaset-eğlence çiftini güzelce buluşturuyordu. Her ülke layık olduğu devrimi yapar! Yoksa müstehak olduğu rejime boyun eğer. 68'de en sık ve kitlesel olarak söylenen marş "İnternationale" idi. 1871'den "Le Temps des Cerises" kaldı. Paris'te bir şeyler olacak sanki...1789'da oldu çünkü.

"Kaldırım taşlarının altında web var!" diyor İnternet'teki Mayıs 68 sitesi. Şimdi avuçiçi bilgisayarları icad edildi, onunla plaja gitmek mümkün. Yine de insan, bir derede aynı su ile en fazla bir kere yıkanırdı değil mi? Geçmiş olsun, sıhhatler olsun!

Can Yücel

ALLEN GINSBERG

Aynalar insan değil
Aynalar insan
Hem de ikisi
Hem insan hem ayna
İster Manhattan'ın doğu yakasında
İster boğaz şehrinin Kumkapı'sında
Herkes yalanları söyler
Doğruları söyleyerek
Ama herkes
Yeni rakı masasındaki sarhoş ağızlar bile

19.6.1990
Türkçesi: Can Yücel

Aşklarınızın Sahibi Benim

OKTAY TAFTALI

kelama başlayınca sizinle
geri gidiyor adımlarım, sığ sularınıza giriyorum
şaşırıyorsunuz, şölende ve cenazede
isteksiz heyecansız ve durgunsuz
siz var ya, siz
çocuklarını denizaşırı ölümlere gönderen
sömürgeciler kadar mert değilsiniz
bana gelince, beni yorunca varlığınız
beni öyle biliniz,
ki sarhoş ve dövüşçüyüm
bin beterim mülkünüze
aynalarınıza bakıyorum, aynalarınıza
saatlerinizi soruyorum, eskitiyorum onları
kızıyorsunuz
kızınız kızınız
kızınızı seviyorum, bana vermiyorsunuz
yoktan bir sevinç nasıl çalışılır
hangi hukuk beni alıkoyar bilmiyorsunuz
diretiyorsunuz
şark usulü talanda ve haramda
bölüşemiyor, yiyemiyorsunuz
papaz yakıyor elinizi
işte andolsun
kapınızda dans ederim bundan böyle,
size nara atarım
ölümsüzlük şerbetinizi ben içerim,
uyurum uykularınızı
derin ve huzurlu
şakiri ve zakiri anımsatıyorum size
nasip değil, oralı değilsiniz
bakın siz var ya, siz
siz hakikaten bana dertsiniz
ben size ilan-ı harbim
kopunca tufan kocayınca kızlarınız
umutsuz aşklarınızın bile

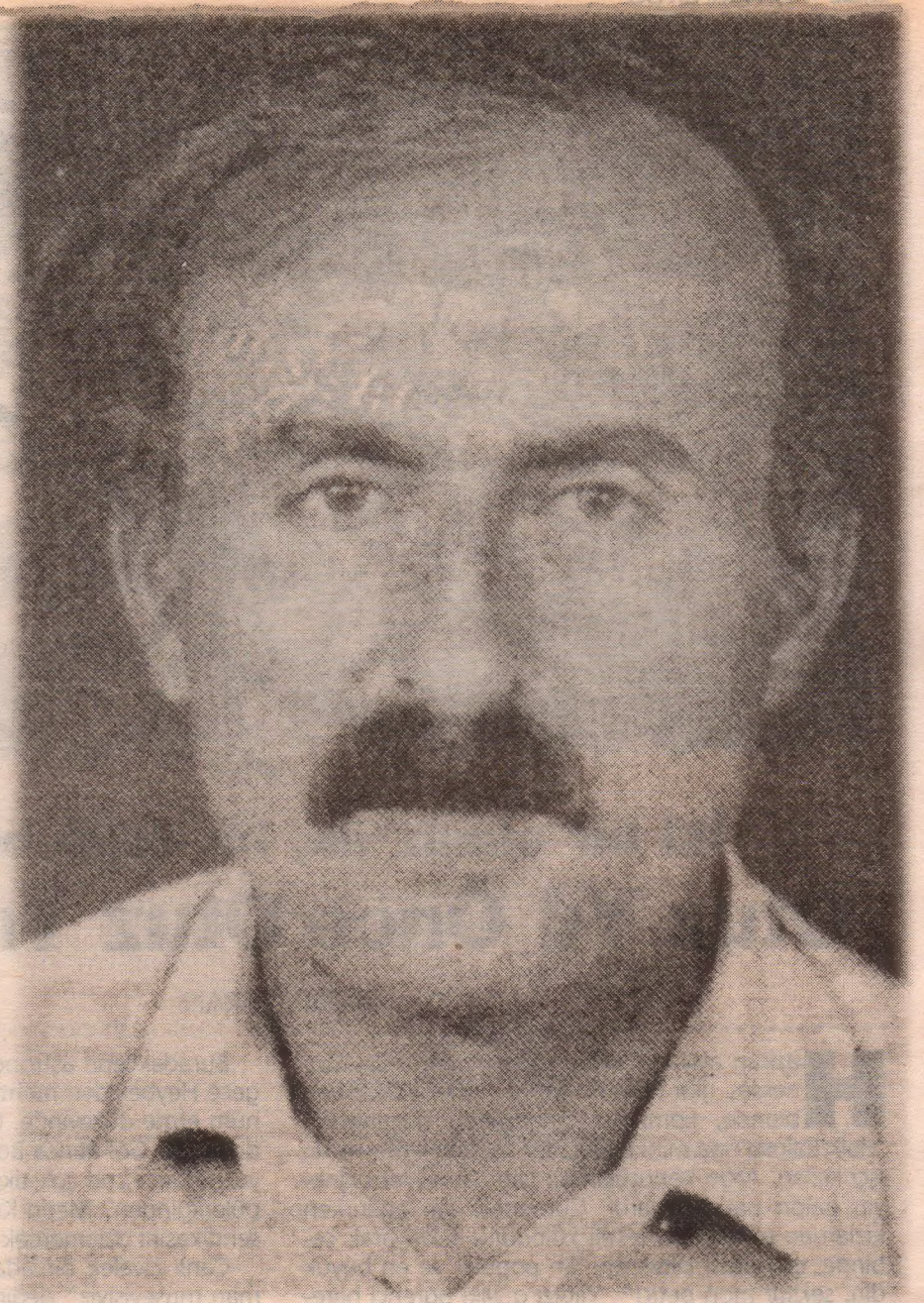

Özellikle genç kuşakların neredeyse bütün dünyayı sarsan 1968 hareketi üzerine çok az şey bildiğine tanık oluyorum. Bunun sebebini kuşaklar arasındaki siyasal ve tarihsel bağın askeri darbeler ve bunun yolaçtığı kültürel erozyon sonucu tarifsiz bir şekilde kopmuş olmasına bağlıyorum. '98'liler, yani şu an üniversite okuyan ve siyasi mücadele veren aktif öğrenciler, 68'de mücadele vermiş olan anne ve babalarının bu yönünü nedense bir türlü öğrenemiyorlar. Çünkü '68'li anne ve babalar bu geçmişlerini çocuklarından tuhaf bir hassasiyetle saklıyorlar... Belki de yenilgiyi anlatmak çok zor geliyor onlara. Oysa bilseler, o yenilginin içinde birçok insani başarı ve bedeli kimi kez ağır ödenmiş direnişler, dayanışmalar, anlamlar saklı... Evet, "Birikim Dergisi" Genel Yayın Yönetmeni yazar-teorisyen-araştırmacı 'Ömer Laçiner'e her yönüyle 1968 hareketini ve bugüne neler bıraktığını sordum...

68, Kapitalizmin Dilini Aşamadı...

CEZMİ ERSÖZ

ABD'de, Avrupadaki üniversite kampüslerinde "Savaşma Seviş" pankartları, Çin'deki Kültür Devrimi'nde cinsel tutuculuk ve tek tipçi anlayışlar; 3.Dünya ülkelerinde yer yer milliyetçi çizgiler taşıyan anti-emperyalizm yürüyüşleri; Batı'da refah tüketim toplumuna alternatif olarak geliştirilen özgürlükçü akımlar ve cinsel özgürlüğü savunan, aile kurumunu reddeden komün deneyleri... Birbirinden bu denli farklı çıkış ve tepkileri görünce herkesin 68'i kendi demek gerekiyor... Ama 68'in ortak bir söylemi, dili hiç olmadı mı? Neydi 68'in sırrı...

- Ortak payda bir köklü dönüşüm isteği ve talebidir. "1968 döneminin başat sloganı, esin kaynağı "devrim" kavramı bunu ifade eder. Şüphesiz bu kavramın Batı metropol ülkelerinde, **Türkiye** gibi üçüncü dünya toplumlarında ve "sosyalist" ülkelerde içeriklendirilmesi birbirlerinden çok farklı, hatta bazı bakımlardan karşıt bile olabiliyordu. Dahası aynı kategorilerde sayılan toplumlarda doğan "devrimci" hareketlerin arasında da ciddi farklılıklar vardı. Örneğin "sosyalist ülkeler"den **Çekoslovakya'**daki 1968 **"Prag Baharı"** ile **Çin** de aynı yıllarda hüküm süren **"Kültür Devrimi"** arasında ortak noktalar bulmak pek zordur. "Refah toplum"u sayılan **ABD** de hareket daha bir "yaşam tarzı" dönüşümü, tüketim kültürünü red eksenli iken, **Avrupa**'da "üçüncü dünya devrimlerine," onların "kurtuluş"una ilgi, destek ve katkı boyutu da hemen hemen eş ağırlıktadır. "Üçüncü dünya"ya dahil Türkiye de resmi ideolojiyle -**Atatürkçülük**- bağ, bir biçimde -"sol kemalizm, Kemalizmin bir tür anti emperyalizm olarak yorumlanması ve onaylanmasıyla- korunurken **Latin Amerika**'da örneğin sözkonusu değildir bu. Orada bir "geleneğe" bağlanma ihtiyacı, Latin fethi - istilası öncesi halkların istilaya direniş ve isyan tarihi üzerinden- **Soudino, Tupac Amaro** gibi karşılanmaktadır.

Dolayısıyla her ülkede "68" o ülkenin özgül tarihi koşulları ve 60'larda yaşadığı siyasal-kültürel, ekonomik bağlamın bileşiminde şekillenerek "kendine özgü" bir görünüm almış ise de; bu şekillenmeler süreç boyunca aynı kalmamıştır. Çünkü "1968", talebi ve sloganı devrim olan bir harekettir; ama aynı zamanda kendi içinde hızlı bir değişim de yaşanmıştır. Aslolan o kökten dönüşüm, değişim ve çözüm arayışı, hareketlerin başlangıçtaki eylem ve düşünce dünyalarının sürekli sorgulanması, daha derinlikli ve tutarlı perspektiflere yönelinmesi ile birlikte yürümüştür.

2. Aydınlanma diye tanımladığınız 68'in ülkemizde daha çok tam bağımsızlık ve anti-emperyalist çizgide geliştiğini görüyoruz.. Peki, günlük hayatta, kılık kıyafet üzerinde, davranışlarda kurumlarda ne gibi değişiklikler yarattı 68 hareketi?

- Bu bahsettiğiniz türden değişiklikler "Batı"da çok daha yaygındı ve hatta kurumsallaştı da büyük ölçüde. Örneğin üniversitelerin kılık kıyafet, ders verme ve öğrenci-profesör ilişkilerindeki "ciddi" görünüm ve kalıpları "1968"ile ortadan kaldırıldı ve dönem bittikten sonra da bir daha geri gelmedi. Türkiye'de de 1968 döneminde -ki bana göre 1980'e kadar sürdü- benzer bir durum yaşandı. Ama Batı'daki gibi bir "özgürleşme" olmadı bu. Kısa zamanda "devrimci öğrenciler" de kendilerine özgü bir tür "üniforma" oluşturdular. Postallı, parkalı, balıkçı yaka kazaklı, erkekler ve "halkımız gibi" giyinen kızlar bu görünümleriyle hemen seçilen bir "devrimci tip"i yarattılar. Karşı -devrimci- tip de oluşturuldu hemen. Türkiye 1968'inin okullarda ve kısmen gündelik hayatta fiilen yaratabildiği değişimler 1980 sonrasında adeta iz bırakmamacasına silindi, ortadan kaldırılabildi.

Dünyada ve bizde 68'in öncüsü sayılan gençler, genellikle geleceği parlak, iyi okullarda okumuş, ailesinin durumu güçlü kişilerdi deniyor. Yani, kendisi için birşey istemeyen, insanlardı.. Özellikle bizde fedakarlık, kendini adama ve ahlak yüceltilen değelerdir... Gerçekten birşey istemiyorlar mıydı.. İktidar gibi... İktidarı onların kafasına sokan sol darbeci "üniformalı aydınlar" mıydı?

- İktidar istemiyordu elbette; ama başlangıçta büyük çoğunluğun gayet saf, romantik diyebileceğimiz bir iktidar kavrayışı ve perspektifi vardı **"Kendimiz için asla"** söylemi gerçek bir inancı yansıtıyordu. İktidarı bir amacın odağına koymanın, onun zorunlu bir önşartı saymanın ve amacın ancak iktidar sayesinde ve elde edildikten sonra gerçekleştirebilir içerikte tanımlanmasının bizzat kendi içinde hangi ciddi ve önlenmesi zor sorunlar, sapmalar ürettiği henüz bilinmiyordu. Bu konu akla bile getirilmiş değildi.

Türkiye 1968'i ile eşanlı yaşanan "sol kemalist" -darbeci- eğilim, bir "ortam hazırlayıcı", alet veya yarı müttefik gibi gördüğü "devrimci hareket"te uyandırdığı "yakın iktidar" -ortaklığı- izlenimi ile bu durumu elbetle beslenmiştir. Ama "devrimci hareket"e hızla egemen olan Marksizmin Ortodoks -geleneksel- yorumlarının her çeşit versiyonu da iktidarı neredeyse bizatihi amaçlaştıran anlayıştan uzak değildi. Bu anlayış zamanla "bizim iktidarımız"ı sosyalizm, devrim amacıyla birebir özdeşleştirmeye kadar -bile- vardı.

68'de, bilgi ve fikrin uğruna ölünecek kadar değerli olduğu fikri nasıl oluştu... Yoksa ölümün yüceltilmesi en çok bize özgü birşey miydi?

- Bu konuyu **Birikim**'in 68 özel sayısındaki yazımda oldukça etraflı ele almaya çalışmıştım. Hayli karmaşık ve dolayımları çok bir konu bu. Ama fikrin uğruna ölünecek kadar yüceltilmesi"nden sözedilebilir burada. Bu ise 1968'in devamı, son aşaması olduğu "Aydınlanma"dan aldığı, onun örnek, protogonist "tip"i aydın-öğrencinin "tarihsel misyonu"nun mantiki sonucudur. Bunun ölümü, ölmeyi yüceltmekle hiçbir ilişkisinin olmaması gerekir. Ama aydının, devrimci aydının tarihsel misyonuna sadakatını ancak ölümüyle gerçekten kanıtlamış sayıla-

Birkaç kez belirttiğim gibi Türkiye 68'i 1960 ortalarından 1980'e kadar gelen bir süreç. Hataları, sevapları ve açmazlarıyla "1968'li" "1978'li" kuşakların içiçe, birlikte "eser"i olan bir döneme başında katılanlarla ortasında katılanları keyfi bir ayrıma tabi tutmaksızın meşru bir gerekçesini bulamıyorum.

cağı -örtük anlayışının da Türkiye 1968'inde- 1960 ortalarından 1980'e kadarki dönem hayli yaygın ve benimsenmiş olduğu da bir gerçek.

Geleceği parlak, iyi okullarda okumuş kentli çocuklar bu düzeni adaletsiz bulup değiştirmek istiyorlar; yoksul ailelerden gelen, genellikle taşralı eğitimini tamamlamış gençlerse otoriter, gerici bir düzen istiyorlar... Sizin sorunuzu bir de ben soruyorum yine size: Bu bir yaman çelişki mi? Yoksa Aydın'ın özel tarihinin bir ironisi mi?

-1968'in sosyalizm, ezilen halk ve sınıfların kurtuluşu, her tür eşitsizliklere isyan temalarıyla yüklü olduğu dikkate alınırsa şüphesiz çok açık bir "çelişki", ironik bir durum var burada. Fakat eğer 1968'i "aydınlar" dediğimiz modern çağla ortaya çıkmış bir özel tabakanın, işlevini bilgi ve fikirden alan ve o işlevi insanlık için son derece önemseyen, ayrıca bunun kendilerine özel bir tarihsel misyon ve sorumluluk yüklediği inancıyla bir tür "aydın bilinci" taşıyan insanların hareketi olarak ele alırsak ortada pek bir çelişki göremeyiz. Çünkü bu saydığımız özellikler, bilgi ve fikri sadece bir meslek ve kariyer amacı için isteyebilecek düzeyde olan "okumuş" kesim için çok daha az geçerli olacaktır. Görece çok daha "üst", kapsamlı ve yetkin bir bilgi ve fikir dünyası edinebilmiş, bu alanda daha yetenekli ve üretken olabileceğini kanıtlamış öğrenci-aydınlar meslek ve kariyer hesabının ötesindeki aydının tarihsel misyon ve bilincine kendilerini daha yakın, yatkın ve duyarlı görebileceklerdir. Bu misyon ve bilinci en yetkin bilgi ve fikirler düzeyiyle mümkün saydıkları, gösterdikleri oranda da daha alt düzey okumuş-aydın kesimi ile aralarında bir gerilim doğması ve onların da "aydın" işlevi adına ikincil bir rolde olmaktansa, tepki olarak karşıt bir odağa ve işleve yönelmeleri kaçınılmazlaşabilir. Türkiye 1968'inde eşanlı olarak bir faşist öğrenci-aydın örgütlenmesinin oluşması, devrimci hareketinin ezilenlere dönük güçlü söylemi, görece daha alt düzey öğrenim kurumlarından pek çok öğrenci-aydının -faşistlere yönelenlerden daha fazla bir kitlesellikle- devrimci harekete katılmasını da mümkün kıldı. Hatta bu kitlesel yönelim 1970'li yıllarda belirleyici bir etkinlik kazandı.

Bilim ve bilginin insanlar arasındaki uçurumları daha da derinleştirdiği çağımızda Aydınlanma Çağı'nın bittiğini söyleyebilir miyiz?

- Bilimin gelişmesi ve bilgilerin artışıyla, fikir iletiminin -özgürlüğünün- önündeki yasal engellerin kaldırılması ve etkin bir genel öğrenim-eğitim düzeninin kurulmasıyla insanlığın eşitsizlik biçiminde yaşadığı pek çok sorununun ortadan kaldırılabileceğine inanan genel Aydınlanma ideali, gelinen noktada umduğunu tam tersi bir gerçeklikle karşı karşıyadır. Bu anlamda aydınlanma çağı bitmiştir. "Aydın"a tanıdığı "tarihsel misyon" anlamında da sona ermiştir bu çağ. Ama "Aydınlanma"nın bilgi ve fikre, bilgi ve fikrin tüm insanları için eşit katılımlı başat bir üretim ve yaratım alanı olması diye özetlenebilecek derin arayışı ise yepyeni bir yaklaşımın oluşturulması için hayati önemde bir çağrı olarak duruyor.

68'liler ile 78'liler arasında giderek yükselen bir gerilim var... 68'liler 78'lileri küçümserken, 78'liler asıl mücadeleyi kendilerinin verdiğini ve en çok hırpalanan, ezilen kuşak olduklarını savunuyorlar ve 68'lileri sisteme entegre olmakla suçluyorlar. Bu tartışma ve suçlamalar ne denli haklı ve anlamlı sizce...

- Anlamsız bir durum bu bence. Birkaç kez belirttiğim gibi Türkiye 68'i 1960 ortalarından 1980'e kadar gelen bir süreç. Hataları, sevapları ve açmazlarıyla "1968'li" "1978'li" kuşakların içiçe, birlikte "eser"i olan bir döneme başında katılanlarla ortasında katılanları keyfi bir ayrıma tabi tutmaksızın meşru bir gerekçesini bulamıyorum.

1968'den ne gibi acı dersler çıkarabiliriz?. 68'liler egemenlerin dilini ve mantığı kullandıkları için mi yenildiler?. Egemenlerin ekonomi-politiğinden kurtulamadıkları için mi?

- Ekonomi politiğin dili ve yaklaşımının sosyalizmin ve devrimin dili ve yaklaşımı olamayacağını sürekli olarak, ısrarla vurguladım, anlatmaya çalıştım. Ekonomi politiğin -"Marksist" diye formüle edilen versiyonu dahil- mevcut kapitalist toplum gerçekliğini **anlamak** için gerekli; ama onu **dönüştürmek** için asla "yetenekli" olmadığını tekrarlayacağım. Elbetteki 1968, eleştirel ama yine de ekonomi politik olan bir yaklaşıma, ondan türetilmiş bir siyaset zeminine yöneldiği oranda yenilgi ve tıkanma koşullarını da bizzat oluşturmuş oldu. Ekonomi politiği, kapitalizmin bu "dini"ni aşmakla mümkün olacak devrimin özgün dili yaratılamadığı için mevcut düzen, 1968 "sindirebildi".

ÖDP (Özgürlük ve Dayanışma Partisi), 68' değerlerini daha da geliştirip, geniş bir açılıma taşıyabilir mi?

- Bu noktada kapsamlı bir kararlılık, yoğunlaşma iradesi ve cesareti gösterilirse neden olmasın.

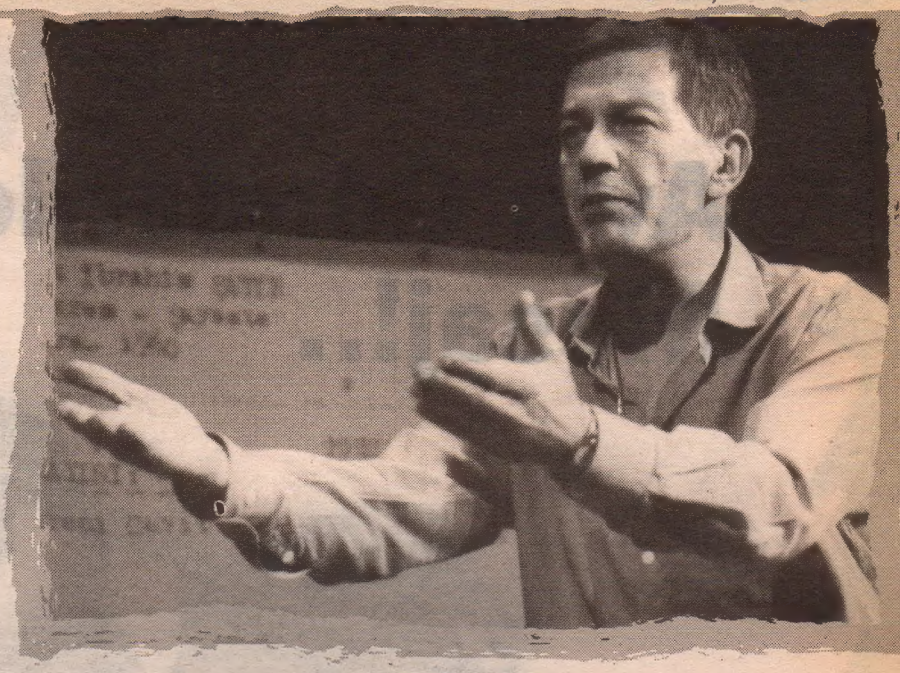

Nato Şifreleri

FERHAN ŞENSOY

İnsan görme özlemini gidermek üzere, dikkat buyrun yalnızca görme diyorum, bir diyaloğa girme eğiliminde değilim, öyle olsa söylerim, sizden ne saklayacağım, sırf gözüm bir iki insan görsün diye girdim bara. Bar gerektiğinden sakin. Boş da denilebilir. Bir barın en yalın ve salak hali. Bar dediğin itiş-kakış cıvıl cıvıl olmalı, barda koyulaşmış bir muhabbet ve bir süredir yolunu almış, sağdan soldan sataşmalarla neşesini yüklenmiş öyküler anlatılmalı, barda güzel kadınlar olmalı... Barda kahkahalar atılmalı..

Bu olması gerekenler yok. Bar sandalyesine at muamelesi yapan biricik müşteriyi teğet geçip barın öbür ucuna oturdum. Daha benim bayaz şarap gelemeden, gelmemesinin nedeni soğuk beyaz şarabı yok, biz söyleyince dip frize attı, şindi geliyor ağbi ayağıyla, az birazdan ılıman şarap getirecek, yıldırım hızıyla girdi bara ve pat diye yanıma tünedi Ekrem, daha ben onun adının Ekrem olduğunu bilmiyorken.

Bardaş olarak selamlaştık. Ekrem, takım elbiseli, boyunbağlı, elinde bir ceymis bond şifreli kilitli çanta, ilk bakışta Nato şifrelerini taşıyormuş gibi bir duygu veriyor insana çantayı sıkı sıkı tutuşu. Çantayı yere bırakıyor, boyunbağını gevşetiyor, o gün çok çalışmış ve bir çok iş başarmış başarılı bir adam gibi, bir sigara yakıyor ve sanki epeydir tanışıyormuşuz gibi giriyor muhabbete:

- Eeee, ne içiyoruz üstadım?

- Ben bir bardak beyaz şarap söyledim ve fakat gelemiyor..

- Ben de beyaz şarap içiim o zaman... Evladım... Oğlum, bak buraya... Sen bize bir şişe beyaz şarap aç.. Biraz beyaz peynir ver... Yeşil zeytin ver, içi biber turşulu olanlarından, ayrıca hıyar turşusu getir.. Kürdan kaşar yap! biçiminde de olaylara hakim oluyor, çok gereksiz bir şarapcıl ikili görüşme başlıyor aramızda. Havaların mevsim normallerinin altında seyretmesinden başlayan derin görüşmemiz, günün gazete ve televizyon haberleri, geçtiğimiz haftanın maçları ve transfer piyasası, futbolcuların ne biçim para götürdükleri konularına yalapşap değinerek, pahalılık konusuna ulaşıyor ve hükümetin hükümet olmadığı konusunda uzlaşarak ikinci bir şişe şarap söylüyoruz.

Özünde Ekrem'le konuşacak pek bir şeyimiz yok. Tanışmıyoruz. Ne iş yapar bilmiyorum. Söylemedi, sormuyorum. O da böyle şeyler sormuyor.

Bardan bir yere yemeğe gitmemize ve bu yemekte kendisinin davetlisi olmama karar veriyor Ekrem ve bu konuda;

- Allahaşkına! diye elime sarılarak ısrar ediyor. Kabul etmeme durumum yok.

Madem yemeği Ekrem ödeyecek, ben Ekrem'den erken davranıp bardaki hesabı ödüyorum. Ekrem çok bozuluyor. Bar hesabını da kendisinin ödemesi gerekirmiş, Ekrem bu barın en eskisiymiş, cartmış, curtmuş... Bırak allahaşkına Ekrem, sen de yemeği ödeyeceksin işte!

Bir taksiye biniyoruz. İstanbul'un trafik sorununun ne olacağı konusunda şoförün de katıldığı bir üçlü zirve yapıyoruz, konunun uzmanı şoför bize brifing veriyor, uzun ve yorucu bir kara yolculuğundan sonra Etiler'de şık bir restoranın önünde duruyoruz.

- Rezervasyonumuz da yok ama... Dur ben iniim bi bakiim ağbi, sen inme, burda yer yoksa başka yere gideriz diyor.

Ekrem taksiden inip restorana giriyor, biz taksi şoförü ile benzin fiyatlarına yapılan son zamlar konusunu uzun uzun görüşüyoruz. Ekrem gelmiyor. Merak edip iniyorum taksiden restorana giriyorum, içerde de yok. Yer yarılmış içine girmiş Ekrem. Restoranın kapısındaki görevliye Ekrem'i tarif ediyorum, şifreli kilitli ceymis bond çantasında Nato şifrelerini taşıyan bey olarak, hemen hatırlıyor görevli.

- Evet, az önce bu kapıdan girdi, arka kapıdan çıktı!

Taksiyle eve dönüyorum, devrisi gün sokağa çıkmamaya ve insan görme özlemimi balkondan dürbünle geciştirmeye karar veriyorum.

Ay'a Gönderilen Mesaj!..

SUNAY AKIN

1966 yılında, ay'a yapılacak ilk yolculuk için kolları sıvayan NASA astronotları Navaho Kızılderililerine ayrılan rezervasyon bölgesinde eğitmeye başlar. Bunun nedeni, o bölgenin toprak şekillerinin dünyanın uydusuna benzemesidir. Yetkililer, uzay kıyafeti giydirdikleri astronotlara, ay'da nasıl yürüyeceklerini anlatırlarken, yaşlı bir Kızılderilinin yanında çocuğuyla birlikte kendilerini her gün izlediklerini görürler. Aradan geçen bir kaç gün sonra, çocuk yanlarına gelir ve İngizilce bilmeyen babasının bu garip kıyafetler ile ne yaptıklarını öğrenmek istediğini söyler. NASA'lı yetkililer, çocuğun almış olduğu yanıtı kendi diline çevirmesinin ardından, yaşlı Kızılderiliyi yanlarında bulurlar. Babasının kendi diliyle yaptığı konuşmadan bir şey anlayamayan beyaz adamlar çocuğa bakarlar. Çocuk, ay'a gideceklerini duyunca babasının çok heyecanlandığını ve kendisinin de, ay'a bir mesajı olduğunu, onu da, yanlarında götürmelerini istediğini anlatır. Yetkililer, eğlenmek düşüncesiyle bir teyp uzatırlar ve çocuğa şunu söylerler: "Baban bu teybe konuşsun. Söz, mesajını ay'a götüreceğiz."

Çocuk, Navaho diliyle söylenen mesajı İngilizceye çevirmez ve tepenin ardından elinden tuttuğu babasıyla birlikte gözden kaybolur. O gece, ay'a yolculuk hazırlığındaki yetkililerin gözüne uyku girmez. Acaba, yaşlı Kızılderilinin ay'a göndermek istediği mesaj nedir?

Ertesi gün, bir başka yerliye oldukça yüksek bir bedel ödenerek teypteki konuşma İngilizceye çevrilir. Yaşlı Kızılderilinin ay'a gönderdiği mesaj şudur: "Bu adamlara dikkat edin. Topraklarınızı almaya geliyorlar!.."

İkinci Dünya Savaşı başladığında Kızılderililer, dillerini, dinlerini ve kıyafetlerini değiştirmek isteyenlere karşı verdikleri kavgayı kaybetmişlerdi. Beyaz adamın okullarında yerli dillerinin konuşulması yasaktı.

Kızılderili öğrenciler kendi dillerini konuşurlarken yakalanırlarsa ağır cezalara çarptırılırlardı. Üstlerinde beyaz adamın kıyafetleriyle kiliseye giden Kızılderililer, İngilizce dua etmeyi de öğrenmek zorundaydılar.

Japonlar, Perl Harbor baskınında Amerika Birleşik Devletleri'nin Pasifik'deki donanmasının belini kırmış olsa da, Almanya ve İtalya'nın yenilgilerinin ardından köşeye kıstırılırlar. Amerika, Japonya'ya karşı yaptığı tüm karşı saldırılarda telsiz konuşmalarındaki şifrelerin Japonlar tarafından kolaylıkla çözülmesinden rahatsızdır. Pasifik Okyanusu'nda, Hiroşima'ya atom bombasını atmak isteyen Amerika'nın uykularını kaçıran küçük bir ada vardır: Ivocima!..

Ivocima küçük bir adadır ama toprağın altında 22.000 Japon askeri vardır. Volkanik özelliğe sahip olan adayı bir köstebek yuvasına dönüştüren Japonlar, Amerika'nın buraya bayrağını dikmeden ülkelerine saldıramayacağını çok iyi bilmekteydiler.

1945 yılının 19 Şubat günü, adanın açıklarında boy gösteren Amerikan donanmasındaki askerler, karşılarındaki kara parçasının küçüklüğüne bakarak savaşın bir gün süreceğini düşünürler. Çıkarma başladığında, komutanın şu sözleri duyulur: "Sizlerden bu Allahın belası Navaholları korumanızı istiyorum. Onlara çok ihtiyacımız var."

Amerika, Japonların, telsiz konuşmalarındaki şifreleri çözmelerini engellemek için bir yol bulmuştur: Anlaşılması son derece güç bir dil konuşan Navaholları askere alıp, telsizlerin başına oturtmak. Toplama kamplarından apar topar getirilen 400 Kızılderiliye üstlerinde "Navaho Şifre Konuşucuları" yazılı bereler giydirilir. Amerika askerleri adaya çıktıklarında, Navaholar, taşıdıkları telsiz ile kolay hedef olmaktaydılar. Üstelik, bir Kızılderilinin Japonların eline esir düşüp, tüm harekâtın riske sokulması da vardır. Bu yüzden, 1492 yılından beri, sayısız katliam yapan beyaz adam, tarih sayfalarında ilk kez bir savaşta Kızılderilileri koruma görevini üstlenir!..

Navaholar, İngilizce olarak hazırlanan mesajı kendi dillerine çevirip, telsizle karşı tarafa iletirler. Mesajı alan Navaho yerlisi de, anlaşılması için yeniden İngilizceye çevirir. Gönderilen mesaj önemli ise "Arizona için mesaj var" şifresi kullanılır. Bu, konuşmanın Navaho dilinde yapılacağını gösterir. Mesajın içinde ayrıca Navaho dilinde uygun dil oyunları da vardır. Örneğin, el bombasına "patates", roketlere "yer kaynatan", savaş uçaklarına da "öten kuş" denilir. Bir aydan fazla süren savaş sonrasında 6000 Amerikan askeri ölürken, Japonlardan yalnızca 1000 kişi sağ kalmayı başarır. Kızılderililer aşağılanan dilleriyle Amerika'nın kurtarıcısı olurlar. Peki ama, ana dillerini konuştuklarında işkence gören Kızılderililer, savaşırlarken nasıl bir duygu içindeydiler? Bu sorunun yanıtını bir Navaholu, Perl Harbor baskınına gönderme yaparak şöyle verir: "Tek bildiğim şey, Amerika'nın bizim topraklarımız olduğu ve birileri trafından bombalandığıdır. Bu hiç de hoşumuza gitmedi!.."

Anadolu okullarında da, kimi öğretmenler tarafından, dil kontrolü yapılır. Ana dilini evinde konuşan öğrenci dilinde iz kalacağından endişelenerek ağzı açık bekler. Okul içinde olduğu gibi, dışarda da Türkçenin dışında bir dil konuşmak yasaktır. Yasaklı dillerin başında ise Kürtçe gelmektedir.

12 Eylül darbesinin ardından, sıkıyönetim mahkemeleri tarafından yargılanan Kamber Ateş, Mamak Cezaevi'nde bulur kendisini. Ömür boyu hapis istemiyle yargılandığından B Blok'un tecrit hücrelerine konur. Dört duvar arasındaki Kamber Ateş'in yüreğindeki yangın aldığı bir mektup ile daha da büyür. Mektupta, ilk görüş gününde "Dünya gözüyle oğlumu son bir kez göreyim" diyen annesinin de, getirileceği yazılıdır!..

Hoparlörden kendi ismini duyan Kamber Ateş, gardiyanın açtığı hücre kapısından, bir tırtılın kelebeğe dönüşmesi gibi renkler dünyasına kanat çırparcasına çıkar. Tel örgünün ardında annesi ve kardeşi durmaktadır. Görüş sırasında el, kol işareti yapmak, alçak sesle konuşmak yasaktır. Yaşlı kadın yıllar sonra ilk kez gördüğü oğluna sorar: "Kamber Ateş nasılsın?.."

"İyiyim, can annem, iyiyim..." diye yanıt verir Kamber Ateş. Kadın yineler: "Kamber Ateş nasılsın?.."

Kamber Ateş, annesine "İyiyim, çok iyiyim, siz nasılsınız" karşılığını verse de, aynı soruyla bir kez daha karşılaşır: "Kamber Ateş nasılsın?.."

Annesinin, Türkçeyi öğrenemediğini anlar Kamber ateş. Kardeşi, yalnızca üç sözcük öğretebilmiştir yol boyunca: "Kamber Ateş nasılsın?.."

Görüş gününde bir kural daha vardır: Türkçenin dışında bir başka dil konuşmak yasaktır. Duvarda ise kocaman harfler ile şu yazılıdır: "Türkçe konuş, çok konuş."

Aksamsefasi

Faşizmin, Kütle Ruhu Anlayışı

GÜLAY BATUR

Aksamsefasi

Diyarbakır'da, küçük bir kitabevinin salonunda, yoğun kalabalıktan dolayı çoğu yere çömelmiş gençlerle sohbet ederken söylediği ilk söz galiba Uzun'u daha daha iyi anlamama yetiyordu: "yirmi yıl boyunca bu anı bekledim ben". Mehmed Uzun'un yüzündeki keder, gençlerin gözlerindeki mutluluk anlatılmazdı.

Bir Kılıç Artığı: Mehmed Uzun

KEMAL VAROL

Ünlü Kürt romancısı 20 yıl sonra Diyarbakır'da... Bir gazete haberinde güzel bir başlık olabilirdi bu. Ama ben sözü daha eskilere götürmek istiyorum. Diyarbakır'ın yağmurlu günlerinden birinde üniversite öğrencisi iki arkadaşının evinde oturmuş sohbet ederken, masanın üzerindeki bir tomar kâğıt ile bir kitaba ilişti gözüm. Eğilip baktığımda, kâğıtların Kürtçe bir gramer kitabının fotokopileri olduğunu gördüm. Kitap ise Mehmed Uzun'un, ünlü Kürt dengbêji Evdalê Zeynikê'yi anlattığı "Rojek Jı Rojên Evdalê Zeynikê" adlı romanıydı... İzmir'li Türk arkadaşım Diyarbakırlı Kürt sevgilisiyle aynı evi paylaşıyordu. İki öğrenci, iki sevgili, iki kapı komşusu. Ben, fotokopilerin ve kitabın Diyarbakırlı arkadaşıma ait olduğunu düşünürken, tam tersi oldu. İzmirli arkadaşım fotokopilerin ve kitabın kendisine ait olduğunu söyledi. Doğru dürüst Kürtçe konuşamayan, okuyup yazamayan bir Kürt olarak, sanırım biraz da kıskanarak neden Kürtçe öğrenmeye çalıştığını sordum ona. Aldığım cevap kolay kolay unutulmayacak gibiydi; "Sevgilime kendi dilinde de o'nu sevdiğimi söylemek istiyorum", Hayatımda duyduğum en güzel cümlelerden biridir bu. Ben bu sözün etkisini üzerimden atamamışken, İzmirli arkadaşım, Mehmed Uzun'un kitabını bir güzel özetledi bana.

Mehmed Uzun'la ilk tanışmam budur. Kürtçe sevişen o iki arkadaşımın evinde rastladım ona. Ama Diyarbakır'ın sokakları iyi biliyor Mehmed Uzun'u. Siverek'te doğmasına rağmen ilk gençlik yıllarının yaz günleri Diyarbakır'daki Hançepek ya da eski adıyla Gavur Mahallesi'nde geçmiştir. Ayrıca nerede yaşarsa yaşasın bu bölgenin insanı olan herkes için Diyarbakır adı her zaman büyülü olmuştur. Mehmed Uzun'un yazdığı uzun bir şiiri besteleyip kasete okuyarak yakında piyasaya çıkaracak olan Cıwan Haco'nun deyişiyle Diyarbekir, "dedelerimizin, babalarımızın toprağıdır". İşte o topraklarda geçer günleri ve sonra Ankara Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'nu bitirir.. Henüz on sekiz yaşını doldurmadan, önce Diyarbakır sonra da Mamak tutukevinde birkaç yıl tutuklu kalır. O yılların Uzun'un yazın yaşamı üzerindeki etkisi büyüktür. Çünkü o, tutukluluk sürecinde pek çok insanla tanışma fırsatı bulur, onların hikâyelerini dinler. Ve yıllar sonra, tanıştığı o insanları anlatır okurlarına. Cezaevinden çıktıktan sonra, 1976 yılında da Türkçe-Kürtçe yayın yapan aylık bir derginin yönetmenliğini yaptığı için yargılanır. Bu son yargılama sürecinde ilginç bir olay olur. Mehmed Uzun yaptığı savunmaya rağmen savcıyı ikna edemez. Savcı, iddianamede yazdıklarını tekrarlamaya devam eder. Savcıya göre Türkiye'de Kürtlerin varlığından söz etmek, Kürt kimliğini savunmak, Kürtçe yazmak suçtur.. Kürtler Türk'tür, Kürtçe de Türkçedir. Mantık aşağı yukarı böyle. Mehmed Uzun bir ara dayanamayarak savcıya hitaben Kürtçe konuşur ve ardından da "anladınız mı?" diye sorar. Savcı boş gözlerle bakarken Mehmed Uzun devam eder, "işte bu benim dilim. Kendim seçmediğim ama içinde doğduğum, öğrendiğim, büyüdüğüm ve kendimi ifade ettiğim anadilim". O gün savcıya "İşte bu benim dilim" diyen genç adam yıllar sonra o dili ustaca kullanarak ilk modern Kürt romanını yazacaktır.

Mehmed Uzun bu duruşmadan bir yıl sonra 1977'de, sıcak bir yaz gecesi, zifiri karanlıkta sınırı geçerek Welatê Xeribıyê'ye ilk adımını atar. Neresidir Welatê Xeribıyê? Kürtçede yabancı ülke anlamına gelen Welatê Xeribıyê, doğup büyüdüğümüz yerlerin dışındaki her yerdir aslında. İşte Mehmed Uzun'un sınırı aşıp Suriye'ye, yani Wealtê Xeribıyê'ye gitmesi böyle başlar. Bütün bir yazı orada geçirir. Ve yine 1977'nin sıcak bir gününde bu sefer İsveç'e ayak basar. Uzun'un İsveç'te 21 yıl süren zorunlu konukluğu da böylece başlamış olur.

Mehmed Uzun gibi zorunlu değil ama 1979 Türkiye'sindeki siyasi oluşumlardan nefret ettiği için gönüllü olarak İsveç'te yaşamaya başlayan Demir Özlü, İsveç'in başkenti Stockholm'ü "Kürt kültürünün yeniden doğduğu bir kent" olarak tanımlar. Neden? Çünkü İsveç'te, yurtlarında Kürt aydınlarına verilmeyen kendi dilinde yazma, yayınlama gibi özgürlükler karşılık beklenmeden yeni Kürt aydınına verilir. Bu özgür ortamda Mehmed Uzun İsveç'te bulunduğu dönem içerisinde pek çok derginin redaktörlüğünü yapar. 1985 yılında ilk romanı "Tu" (Sen) çıkar. "Haydaaa... Kürtçede roman yazacak kadar kelime var mı?" Benim değil bu söz. Mehmed Uzun'un, Yitik Bir Aşkın Gölgesinde ve Kader Kuyusu adlı kitaplarını Türkçeye kazandıran Muhsin Kızılkaya'ya öğretim görevlisi bir yazar söyler bunu. Öğretim görevlisinin söylediği, Kürt dilini tanımaması bakımından anlayışla karşılanabilir. Peki ya aydınların tepkisi? Mehmed Uzun'a, Kürtçe roman yazmaya başladığında aldığı tepkileri sorduğumda, aldığım cevap öğretim görevlisinin sorusu kadar ilginçti. "Kürtçe roman yazdığımı söylediğimde herkes gülüyordu bana. Bunun yanında, yazsan bile kimler okuyacak, Kürtlerde yazı geleneği yok ki, diyorlardı. Ama hepiniz gördünüz ki son kitabım "Roul Mina Evinê, Tari Mina Mırınê" (Aydınlık Sevgi Gibi, Karanlık Ölüm Gibi) Türkçe çevirisi çıkmadığı halde, Diyarbakır'daki imza gününde en çok ilgi gören kitabım oldu." Evet, zor bir işe girişti Mehmed Uzun, sorumlulukları ve yükü çok fazla. Ama şimdiden alnının akıyla bu işin üstesinden geldiği kesin. Hem de Yaşar Kemal'e "Mehmed Uzun'un romanını okuduğumda çok şaşırdım, bir dilin ilk romanı böylesine ustalıkla, böylesine zengin bir dille üstelik de gelişmiş bir roman dili yaratılarak nasıl yazılmış" diye yazdıracak kadar kesin.

Mehmed Uzun'dan önce dokuzon roman yazılmasına rağmen Yaşar Kemal, Uzun'un kitapları için neden "bir dilin romanı" demektedir? Ereb Şemo'un dört romanı dışında birden fazla roman yazılmamış, yazılanlarsa modern roman tekniğinden yoksun ve çoğunlukla anlatı şeklindedir. Yüzlerce yıllık Kürt kültüründen yalnızca dokuz-on roman çıkmasının bir nedeni Kürtler'se diğeri yaşanılan ülkelerin bu dile tahammülsüzlüğüdür kuşkusuz. Bu yüzden şu soru kurcalıyor kafamı; "Mehmed Uzun Türkiye'de yaşasaydı yine bu romanlar çıkacak mıydı?" Hayır. Çünkü İsveç veya diğer Avrupa ülkelerinin verdiği destek ve sağladığı özgürlük ortamının aynısı Türkiye'de olsaydı başarılı olabilirdi. Bu açıdan baktığımızda sürgünlüğün, Uzun'un yazın yaşamına büyük katkıları olduğu kuşkusuz. Ayrıca Demir Özlü'nün, Uzun'un Nar Çiçekleri adlı deneme kitabına yazdığı önsözde de belirttiği gibi "sürgün, hüzünlü, zor bir şeydir ama bir yazar için o kadar da yaratıcıdır."

Mehmed Uzun'un, bu başından beri anlattığım sürgünlüğünün geçici olarak bittiği günlerde, bir çırpıda bitirdiğim Nar Çiçekleri adlı deneme kitabında Apê Verdo adlı yaşlı Ermeni'nin hikâyesini okurken tuhaf bir paralellik sezdim. Apê Verdo, Uzun'un ilk gençlik yıllarının geçtiği Gavur Mahallesi'nde yaşayan bir Ermeni, bir kılıç artığıdır. Uzun, Apê Verdo ve ailesiyle Dicle nehrinin kıyısına sık sık pikniğe gider çocukluğunda. İçkisini yudumlarken, Ermeni şair Sayat Nova'nın şiirlerini, şarkılarını okur, pikniğin bitimine yakın da, her seferinde yaptığı gibi oturur ağlar Apê Verdo. O'nun neden ağladığını sonradan öğrenir Uzun. Birinci Dünya Savaşı sırasında, o güzelim mozaiğin yokedilmeye çalışıldığı, İttihat ve Terakki'nin geleneğiyle donanmış subayların Ermenilerin yaşadığı topraklarda kılıçlarının ışıltısını gösterdikleri yıllarda, müslüman komşularının evine sığınarak sağ kalmayı başarabilen bir kılıç artığıdır Apê Verdo. Ve Uzun, bu hikâyeden sonra deam eder; "Kılıç artığı; gece gündüz, aylarca yıllarca, yaz kış, yağmurda çamurda, karda kıyamette, sıcakta ateşte, durmadan işleyen keskin kılıçtan nasılsa kurtulabilen insan. Her şeyini, yerini yurdunu, malını mülkünü, anne ve babasını, kardeş ve yakınlarını, akraba ve dostlarını kaybeden, büyük bir olasılıkla "öldü" diye bir kenara atılan ve yaralı kurtulan yüreği ve ruhu yaralı insan."

Mehmed Uzun'un Diyarbakır'daki söyleşi ve imza gününü izlerken Apê Verdo canlandı gözümde, Apê Verdo'yu okurken de Mehmed Uzun... Türkiye'de muhalif kesimler üzerinde korkunç bir terörün estirildiği günlerde sağ kalmayı başarabilmiş, mülteci olarak yurt dışına sığınmış, babasının ve dostlarının ölüm döşeklerinde bile yanlarında olamamış, yerini yurdunu kaybetmiş, nar ağaçlarının yeşermediği ülkelerde yaşamaya mecbur bırakılmış bir yazar. Apê Verdo'ya ne kadar benziyor değil mi? Bir kılıç artığı daha... Yitik Bir Aşkın Gölgesinde'ki Memduh Selim Bey ya da Kader Kuyusu'ndaki Celadet Ali Bedirhan gibi, sınırdan ülkesindeki silik ışıkları seyreden kılıç artığı bir Kürt aydını.

Diyarbakır'da, küçük bir kitabevinin salonunda, yoğun kalabalıktan dolayı çoğu yere çömelmiş gençlerle sohbet ederken söylediği ilk söz galiba Uzun'u daha daha iyi anlamama

Arkanşiv

yetiyordu: "yirmi yıl boyunca bu anı bekledim ben". Mehmed Uzun'un yüzündeki keder, gençlerin gözlerindeki mutluluk anlatılmazdı. Bu yüzden, O'nun Kader Kuyusu kitabındaki fotoğraflar gibi, en iyi, görüntüler anlatıyor o günü... Söyleşi bitiminde, kitabevinin küçük bir odasında başbaşa kalıp sohbete başladığımızda, benim sorduğum ilk soru sanırım onun cevaplayacağı en zor soruydu. Bu soru ki, üç kez yöneltmeme rağmen yanıtını alamadığım ama aslında yanıtını çok iyi bildiğim bir kaç kelimeden oluşuyordu; "yirmi yıl sonra Diyarbakır?"

Mehmed Uzun'un Kader Kuyusu adlı romanında bütün olaylar bir kuyunun çevresinde geçer. İlk Kürtçe gazeteyi çıkaran Celadet Ali Bedirhan'ın biyografisi niteliğindeki roman, bir kuyunun başında başlar. Bedirhan'ın gittiği bütün ülkelerdeki, bütün şehirlerdeki evlerde bir kuyu vardır, nihayetinde roman yine bir kuyunun başında son bulur. Mehmed Uzun'la söyleşimiz biterken, yani onu Welatê Xeribıyê uğurlamaya hazırlanırken dışarıda korkunç bir yağmur başlamıştı. Yağmurun durumunu kontrol etmek için başımı pencereden uzattığımda, Uzun'un bir saat önce okurlarıyla sohbet ettiği salonun tam karşısındaki bahçede yer alan bir kuyu ilişti gözüme. "Ne tuhaf" diyecektim. "Yirmi yıl sonra geldiğin Diyarbakır'da, Kader Kuyusu'nda anlattığın Kürt aydını Celadet Ali Bedirhan'ın yaşamındaki kuyu imgesi gibi, bir kuyunun hemen yanıbaşında buluşmuşsun okurlarınla." diyemedim. Zaten dramatik olan havayı daha da ağırlaştırmak istemedim... O, yağmurlu akşamüstü Mehmed Uzun'u İsveç'e, yabancılar ülkesine, Welatê Xeribıyê'ye uğurlarken yüzyıllar boyunca yapılmayan ya da yapılamayanı on yıl gibi kısa bir sürede gerçekleştirip, Kürtçe altı tane roman, bir şiir kitabı, bir Kürt Edebiyat Antolojisi, üç Türkçe bir de İsveççe kitap yazan ve her iki dili de anadili kadar iyi kullanan bu hüzünlü Kürt aydınını düşündüm. Kitaplarının, Kürtler Kürtçe okusun diye iki yıl boyunca Türkçeye çevrilmesine izin vermeyen, Kürtçe yazdığı kitaplar için telif ücreti almayan bu insanı düşündüm. Sanırım O'nun için en güzel sözü Türkçenin en iyi kalemlerinden Demir Özlü söylemiş yine: "Uzun süren arkadaşlık ve görüşme dönemlerinde, derin anlamda hümanist olan bu liberal Anadolu insanında kültürel şovenizme yönelik hiçbir eğilim görmedim. Türkiye'de en genç yaşlarında tutukevinden tutukevine sürüklenen bu insan çağdaş bir uluslararası aydın, modern bir liberal, bir hoşgörü havarisiydi."

Mehmed Uzun'u uğurlayıp eve döndüğümde, sevgilisine, onun dilinde de sevgisini anlatmak için Kürtçe öğrenmeye çabalayan arkadaşımı, kılıç artığı Apê Verdo'yu, kavga ile sevgilisi arasında bocalayan Memduh Selim Beyi, Celadet Ali Bedirhan'ın trajik kaderini, Ahmedê Fermanê Kiki'nin kavalını, çaresiz Alihan'ı hatırladım yeniden. Yağmur dinmişti ve vakit gece yarısını geçeli çok olmuştu. Sokak boyunca yalnız bir kaç evin ışıkları yanıyordu ve muhtemelen Diyarbakır'ın bu saatlerinde birileri yine Kürtçe sevişiyordu.

Akşamsefası

bir ev senfonisi

küçük İSKENDER

van kedisi'ne

Evim!

eski bir sevgiliden gelen hediye gibi
sıkı sıkıya kapalı perdelerle,
duvarlarla paketlenmiş;
acının
yalnızlığa plastik bir güzellik tacı giydirdiği
Evim!

her sabah yatakodasında yeniden doğduğum,
göbek kordonumu çırpına çırpına
ana rahminden getirdiğim
iki sivri dişle koparttığım,
aşka zorlanmış gözlerimle
ümide zorlanmış cevherimle
bilinçaltından gerçeküstüne doğru upuzun bir
koridorda koştuğum
sütle yorulduğum, tuzla bunaldığım,
korkuyla doğrulduğum
kana, sperme
ve şeffaf şevkat gözyaşlarına düşkün Evim!

O! Ev kadar yakınımdaki
O! Ev kadar durgun, Ev kadar eşya, Ev kadar
ruhumla bedenimi bir gece yarısı
köşebaşında soyduğum
tenimle beton arasındaki manevi evrim!
O! Sınırlarımdaki çatışmalardaki son durum!

Elbette evlerin de bir belleği vardır
özellikle **mayıs'***sa,*
mayıs, okyanuslardan ansızın çıkagelen
bir pelerinse ıslak
ve paramparça, sultansız ve

çocuksa kumaşından dikişine değin,
biraz pahalı bir kürkse sevgili
sevgililer, evlerin oturma odalarıysa
koltuklar: yüzlerce insanın bir süre
sessizce sığındığı
sehpalar: içi ölümle doldurulmuş hayvan leşleriyse
küçük heykeller, küçük vazolardaki solgun
güllere dargın
duvardaki çerçevelerin kenarlarına
iliştirilen fotoğraflar
üstüste, tıkış tıkış, bir ömre bir çuval
ilişki dolduran duyarlıklar
yere atılmış kasetler, plaklar ve
haftalık/aylık dergiler
kullanılması unutulmuş küf kokan bir kiler
gibi dudaklarda unutulmuş sevgi dolu dizeler
şarkılar şüphesiz, şarkılar kalır evlerde
özellikle **mayıs'***sa*
detone bakışların bir makam tutturamayan
ağrılarıyla seferber!
mayıs'*sa.. mayıs, betona çakılmaya çalışılınan*
eğreti bir çivi gibi
yılların dokusunda, elde güçte yürekte
yamulmuşsa!.

Evet, bugün bomboş bir Ev'in startında
huysuzlanan at gibiyim
hırçınım, çaresizim, ..elbette ben de koşmak
isterdim
son yüz metreye girerken bütün şahane
atların önünde;
ama...
jokeyim düşmüş, mahmuzları dibine kadar
saplı kalmış
avuçlarımda döndürdüğüm bir kartopuna
benzeyen kalbimde!

duş alan bir adam hatırlıyorum evimde:
aralık tuvalet kapısından sızan o masum
o belalı akrobat şelale!
suyun altında
vücudu uzaya doğru gelişen,
suyun altında
herhangi küçük bir balık gibi üstünkörü yıkanan,
yıkandıkça evcilleşen!

evcilleştikçe, köpüren bir kuduz ağzı gibi
kendi korkusunu,
kendi vahşi sorgusunu
başkalarının feci sonuyla örtüştüren
kısa mesafe!
kısa androjen!

valse kalkamayan zavallı eşiyle dansedermişcesine,
alaycı/muazzam!
sabuna hayatının hatalarını bire bir
ezberletirmişcesine
etinin etle eridiğini kabulenen bir adam!
masumiyetiyle kavgalı,
ahlakıyla usta-çırak ilişkisi kurmuş bir adam!
bir'i!
henüz on sekizinde!

duş alan bir adam hatırlıyorum evimde:
şimdi sanırım çok uzaklarda!
şimdi sanırım çok uzaklarda bir kadeh
martini eşliğinde
kadınlara kadınları anlatıyordur
kalçalara kalçaları
göğüslere göğüsleri...
ölümlere ölümleri
intiharlara intiharları anlatıyordur yüzünün
bir yanı telaş
bir yanı sevinç içinde!
kahkahalar vardır rujla lekeli, rujlar: belli ki
fransız parfümerisinden
'çok hoş bir delikanlı' gibi sözler, benimle kirli,
kirler: yasak gecelerin
itibarları küçük düşüren yalak gürültüsünden!
yeşile boyanmış saçlar: üç silahşörler gibi dolaşan
eylül-ekim kasım'ın
sonbaharı tartıştıkları gerilimi yüksek bir
veda sevişmesinden!
fırlatıp attığı iç çamaşırlarıyla bir akşam
yemeğe çıkmıştık!
çorapları, elbette siyah: her zaman sahibinin
karanlığını barındıran!
donu, .. atleti: hafifçe, sezdirmeden.. onun
teninin rengini almış!
bana büyük,
mücadelelere ufak gelecek
iç çamaşırları!

sözcüklerdir asıl iç çamaşırları
aşk denen giysilerin altına gizlenen!

duş alan bir adam hatırlıyorum evimde:
musluğun ucundan damlayan o dehşetli
sıcak ateşiyle
bütün suyu dokunduğu yerde buharlaştıran!
iki insandan akacak olanın arasına köprü kuran
kılıç savuran, balta savuran, bıçak
savuran şövalye!

çelik mask kaydı yüzünden!
zırh dediğin gerçek,
parçaladı mızrağın sapındaki adaleti!
tarih dersi bitti! haydi serseriliklerim, dağılın!
öyle bir yağmur ki bu, istanbul'u
darmadağın edecek!
tüm duşlar kapandı!
tuvaletlerde küvetlerde bulundu ceset!

duş alan bir adam hatırlıyorum evimde
söz verdi! bir daha sefere kendi Ev'inde ölecek!

12 mayıs 1998

MUM KOKULU KADINLAR

"Kurbanlar" Hande Ataizi ve Sevda Demirel, "Cellatlar" Kim?...

AGÂH ÖZGÜÇ

Günümüzde "yıldızlık" ve "yıldızcılık" öylesine bir çizgiye geldi ki; bu ucuz değişimin sonuçlarını, özellikle de magazin basını aracılığıyla batı TV kanallarındaki ana-haber bültenlerine kadar sıçrayan sansasyonel ağırlıklı paparazzi programlarından izliyoruz. Kimi zaman dehşetle, kimi zaman utanç duyarak...

Bir kadının adı cinayet olayına mı karıştı? **Zeynep Uludağ** gibi. Biri "fuhuş yaptığı iddiasıyla" gözaltına mı alındı, ya da göğsünün silikonları mı patladı? **Sevda Demirel** gibi. Bir diğeri TV kanallarında transparan giysiler içinde program sunuculuğu mu yaptı? **Hande Ataizi** gibi. Hemen yıldızlaşıyorlar.

"Yutturmacılık" ve "aldatmacılık", medyatik başarının sırrı.

"Sahte değerler, sahte kahramanlar" üretme konusunda ustalaşan bir toplum olup çıktık. Değer ölçüleri her alanda tersyüz oldu. Sanki hep beraber bir "medyatik hipnoz" yaşıyoruz. "Yutturmacılık" günümüz Türkiyesi'nde "kahramanlaşmanın" ve "yıldızlaşmanın" yeni adı.

İşte bu sürecin iki tipik örneği. Birbiri ardına ve sık sık medyanın gündemine giren iki ünlü isim: **Hande Ataizi** ve **Sevda Demirel.**

Bir "medya yıldızı" olarak sürekli öne çıkan kim bu **Hande Ataizi?..** Genç, taze, güzel ve sevimli. Onu ilk kez **İrfan Tözüm**'ün yönettiği **"Mum Kokulu Kadınlar"** filmiyle tanıdık. Gerçeği söylemek gerekirse daha ilk filminde beklenilenin üzerinde, dikkat çekici bir oyun sergilemişti. Karşılıklı oynadığı ve ustalığını kanıtlamış ablalarının yanında tecrübesiz "çaylak bir oyuncu" olsa da asla ezilmedi. Alkışlandı, bol bol ödüller aldı. Hakkıydı da...

Her ne kadar "Mum Kokulu Kadınlar"daki çıplaklığı, medya tarafından öne çıkarıldıysa da "olgunluk çağını yaşayan kadın oyuncular"ın egemenlik kurduğu Türk sinemasında, ileriye dönük bir "taze soluk" olabilirdi **Ataizi**. Kaldı ki başrollerinden birini oynayarak, sinemada şanslı bir başlangıç yapmıştı.

Sonra ne oldu?

Alkışlardan ve ödüllerden sonra birden şaşırdı. Daha doğrusu şaşırttılar. "Medya kurtları"nın eline düştü, kolay yoldan ve daha hızlı şöhreti yakalama uğruna yem oldu. Ancak hazırlıksızdı. Bu nedenle, o başlangıçtaki sanatçı kimliğini omuzlarında taşıyamadı. Medyadaki ünlü akıl hocaları ağabeylerinin desteğiyle gökten zembille inercesine program sunucusu oldu. Boyundan büyük laflar etmeye başladı.

Sonuç: Medyanın "rating savaşları"nda bir güzel kullanıldı, ardından ufalanıp gitti. Sinemadaki "ödüllü sanatçı kimliğini" yitirip, bir "zenaatçı" olarak gençlik ve güzelliği sayesinde ayakta kalabilme savaşı veriyor şimdilerde.

Sevda Demirel'e gelince.

O da boylu boslu, Amazon tipli güzel bir kadındı. Zaman zaman baygın ve aygın bakışlarıyla yapay bir cinsellik sergilese de şuh bir görünümü vardı. Ancak **Hande Ataizi** gibi sinemada şanslı bir başlangıç yapamamıştı. Medyanın gündemindeki konusu çeşitli skandallardı.

Neydi bunlar?

"Fuhuş davası, uyuşturucu davası, silikon davası"...

Sevda Demirel, bir yaşam biçimi olarak **Hande Ataizi**'den çok daha tecrübeliydi. Herşeyden önce "teslimiyetçi" bir yapısı yoktu. "Kullanıldığı" gibi önünde çanak tutan magazin medyasını da "kullanmasını" iyi biliyordu. Örneğin her olayın ardından sürekli "mazlum"u oynuyordu. TV ekranlarında ağlıyarak, sızlıyarak, ağıtlar yakarak...

Yazık ki bu "oyun yeteneği"ni film setlerine taşıyamadı. Bir başrol fırsatı verildiği halde "oyun"unu sergileyemedi. Başrolünü **Salih Güney**'le paylaştığı **"Otostop",** yapımcısının tüm iyi niyet çabalarına karşılık beklenileni veremedi. Kötü bir film oldu.

Balıkesir Ören'de çekimi yapılan filmin setinde **Sevda Demirel**, sürekli gergin anlar yaşadı. İşe bir türlü konsantre olamadı. Setinde çeşitli olayların yaşandığı filmin başarısız olmasındaki tüm suçu, yalnızca **Sevda Demirel**'in sırtına yüklemek de insafsızlık olur. **Demirel**'in film setindeki çekilmez kaprisleri bir yana, bu başarısızlığın asıl sorumlusu da yönetmen **Sami Güçlü** olmalı...

Sonuçta olan kime oldu?

Sevda Demirel, hataları yüzünden **Hande Ataizi** gibi "bir filmlik oyuncu" olarak yerinde saydı. Film şirketi bu başarısızlığın ardından ekonomik bir sarsıntı geçirdi. Haliyle diğer projelerden vazgeçildi. En kötüsü ise saygın bir film ithalatçısı rahmetli **Hasan Tual**'in yapımcı oğulları **Mustafa** ile **Uğur Tual** kardeşlerin araları açıldı.

Evet, medyanın gündemindeki "iki güzel kurban", **Hande Ataizi** ve **Sevda Demirel**. Bir toplumda "medyatik kurbanlar" varsa, "cellatları" da olacaktır. **Demirel** ve **Ataizi** birer "kurban"sa, peki "cellatlar"ı kim?

O kadar çok ki:..

Kimse Onları Sevmiyor

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Tesadüfün böylesi Hülya Avşar Show'u İstanbul-İzmir arasında, adı dinlenme tesisi olarak geçen bir mola yerinde izledim. Yorgun kamyoncular, şoförler ve trafik canavarının pençesine düşmeden mercimek çorbalarını kaşıklama mutluluğuna erişen yolcular gözlerini televizyondan ayıramıyorlardı. Derken Hülya Avşar'ın ekranı dolduran tombul kız çocuğu görüntüsü ve o görüntüye eşlik eden cıvıltılı sesi, bileğine geçirdiği tespihin ucu kaşıkladığı çorbaya girdi girecek gibi sallanan bir kamyoncunun itirazıyla kısıldı:

"Kardeşim kim bu kadın? Hergün televizyonda hergün gazetede!"

Çatal bıçak sesleri arasından şoföre bir cevap geldi:

"Meydan onlara kaldı. Vatandaştan kime ne?"

Ekrandaki sessiz Hülya Avşar görüntüsünün üzerine halkın görüşleri düşmeye başladı. Halkın tabiriyle "Merhaba Televole" demekten başka işi olmayan diğer şöhretlerin isimleri sayıldı ve 20 dakikalık molanın bitimine yakın anafikir ortaya çıktı:

"Halk zamane şöhretlerini sevmiyordu"

Aslında bunun nedenini torunlarına zorla yemek yedirmeye çalışan bir teyze çok güzel anlatmış, aşağı yukarı şöyle bir şey söylemişti: "Bizim zamanımızda Belgin Doruk'lar, Türkan Şoray'lar, Ayhan Işık'lar vardı. Film yaparlardı, biz de seyrederdik. Şimdi bunlar ne yapıyorlar?"

Halk zamane şöhretlerinin ne iş yaptığını kestiremiyordu. Gerçi onların sabun köpüğü şarkılar söyleyip, klipler çektiğinin yeri geldiğinde dizilerde oynayıp televizyon showları yaptığının farkındaydı. Ancak tüm bu işler vaktiyle sinemaları doldurup bir Türkan Şoray filminin bütün repliklerini ezberleyen kesimin dişinin kovuğunu bile doldurmuyor. İşte bu kesim zamane şöhretlerinden nefret ediyordu.

Hülya Avşar'dan Hande Ataizi'ne bugünün şöhretlerini eleştirenler başlangıçta bu isimlerden hiç birisini dikkate almamış görünüyorlar. Ancak medyanın şöhret derdinden, kuyruklardan, trafikten, eğitimden şikayetçi orta sınıf derdine çare ararken gazetelerden televizyona kadar her yerde Hülya Avşar'ın Zehra'sıyla, Sibel Can'ın Miami'deki eviyle, Hande Ataizi'nin silikonlarıyla yüzyüze geldi.

Medya vaktiyle bütün starlar için aynı şeyi yapmıştı belki. Türkan Şoray'ın yağmur kızından da, Rüçhan Adlı'dan ve Uludağ tatilinden de sıkça söz edilmişti. Ama hem o zamanın medyası zemberreğinden boşalmamıştı hem de Türkan Şoray severleri için çok şey yapmıştı. 90'larda durum farklıydı. Ortalık kum gibi popçu, şarkıcı kaynıyordu. Aralarında karizma sahibi olanlar bayrağı göğüsledi. Medya aralarından üzerinden ilgisini eksik etmeyeceği bir kaç isim seçti. Hülya Avşar bunlardan birisiydi. Moskova'dan En İyi Kadın Oyuncu ödülüyle dönmesine rağmen sinemaya gönül verip çalışmadı. Çok para kazanmayı tercih etti. Başından aşağı dolar saçılan düğünlerin gözdesi oldu. Onu biricik yıldızı yapacak orta sınıf için bir yaz sonra unutulacak şarkıların dışında bir şey yapmadı. Ama ne yapsa haber oldu. Üstelik bu haberler emeklilerin kuyruk çilesinin, memurların eylemlerinin, gençlerin coplanmasının önüne geçti. Hülya Avşar nezdinde bütün şöhretler halkın tepkisini toplamaya başladı.

Oysa bu halk yıllarca kimleri sevmedi ki... Sevdiklerinin arasında antipati duydukları da oldu ama müslüman mahallesinde salyangoz satan Bülent Ersoy'dan bile nefret etmedi. Yıllarca Nigar Uluer'in memelerini hayranlıkla seyretti de Hülya Avşar'ın süt veren göğüsleriyle burun buruna gelince kıyameti kopardı. Yılbaşında ekran başında Nesrin Topkapı'yı dört gözle bekledi ama Sibel Can'ın her haber bülteninde poposunu sallamasına tahammül

edemedi. Ajda Pekkan'ın anlaşılmaz konuşmasından ve tuhaf mimiklerinden bıkmadı ama Hande Ataizi'nin sonu "Merhaba Televole" ile biten konuşmalarına dayanamadı. Halk yeni zamanın yıldızlarına karşı nefretinde ciddiyse bunun tek bir nedeni olabilir: Starlarını kendisi yaratmadığı için nefret edebilir. Dikkat edin sahnede halkını kucaklayacakmışcasına kollarını açıp "Beni sizler var ettiniz" diyenler yok. Artık starlar halktan çok medya mensuplarına minnettarlar.

Madonna'nın vaktiyle verdiği röportaja bakılırsa Amerika bu sendromu bizden önce yaşamış. Yine Madonna'ya kulak kabartacak olursak, "Halkın nefretinin oluşturduğu yolu yürüdüm. Tam benim için kazılmış çukura düşecekken kendimi gizleyip ve daha mütevazı olmayı öğrenip en azından benden nefret edenlerin çoğunu yeniden kazandım." Madonna karşısındaki zeki muhabirin "Ama insanlar sizden neden nefret etsin ki? sorusuna ise şu cevabı vermiş: "Basın arkasındakilere dönüp "Ne kadar itici değil mi?" diye sorarsa neden nefret etmesin? Ama siz güzel bir şarkı söylerseniz bütün gazeteler "Madonna Canavar" dese bile o şarkıyı kalpleriyle sevenler onlara inanmazlar. Üstelik benim gibi bir süre kendinize dönerseniz gazeteler "Madonna Central Parkta koştu" dışında bir şey yazamazlar."

Hülya Avşar farkında olmasa da bir zamanlar Madonna'nın yürüdüğü nefret yolunu adımlıyor. Bunun en iyi örneği hamileliği döneminde kendisinin Fatih Altaylı'nın köşesine yansıttığı şu olay: Ankara'dan İstanbul'a uçakla geçecek olan Hülya Avşar'dan hamilelik raporu istenmiş. Oysa gelişinde kendisine böyle bir rapor sorulmamış. Bu raporu havaalanı doktorundan alabileceği belirtilmiş. Doktor ise geliş terminalindeymiş. Her iki terminalin arasını yürüyerek aşmak zor olduğundan Avşar taksiyle gitmek istemiş. Ancak hiçbir taksi Hülya Avşar için sırasından çıkmamış. Sonuçta Türkiye'nin starı iki terminal arasındaki inşaat alanını aşıp doktora ulaşmış. Dönüşte de hiçbir taksi kısa mesafe için sırasından çıkmayınca aynı yolu tekrar yürümüş.

Hülya Avşar için sırasından çıkmayan taksiler Cüneyt Arkın'a, Türkan Şoray'a kapı açmazlar mı? Kendisinin yarattığı şöhretlerin karşısında yere kapanan halk medya sayesinde "el ense tokat olduğu" yeni zamanın şöhretine karşı işte bu kadar acımasız. Acaba içimize şeytan mı girdi yoksa yıldızlar eskisi gibi parlak değil mi? Yoksa Bülent Ersoy'u ablamız olarak bağrımıza basıp mahallemizdeki travestileri yaktığımız iki yüzlülüğümüz ekrana çıktığında reytingleri tavana vurdurduğumuz zamane yıldızlarına karşı hortluyor mu? Belki de reytinglere kişi Hülya Avşar'ı, Hande Ataizi'ni, Sibel Can'ı izledikten sonra bir ağızdan "Biz onları sevmiyoruz" diye bağırdığımız bir oyun oynuyoruz.

Desdemona - Othello

ECE AYHAN

1. "Dile benden ne dilersen!" dense sözgelimi
Bir düş - masalın son kıpısında
Ölüm taburesi ya da teneşir taşı yani

2. İşte ancak o zaman belki
Bir palavrayla avunmak istemediğim için
"Cehennet!" diye fırlama fırlama sabuklardım

3. Çünkü her bir şey fizik - kimya iç içedir
Koyduğumun bu dünyada
Birbirine kenetlenmiş bir çift gibi sivil ve sivil

4. İnsankızı ya da insanoğlu Desdemona - Othello
Haydi bre!

19 Mayıs Çarşamba 19
Çanakk

Bütün Aşklar Çöpe

OĞUZHAN AKAY

Elifle başladı söz
Lam cim daha sonra
Yay gibi gerildi elif
Okunu çıkardı aşkın

Vav dedi hayat vaveyla
Bir binanın aşka hazır terasında
Elif boynunu atınca kanepeye
Yalnızlık dayımız oldu

Bir kadın sevdi beni elifiyle
Öbürü yendi, öbürü gitti
Bu haller baş ağrıttı
Boşa yazdım grafitinizi duvar bey

Türk filmine benzerdi elif
N'olur, n'olmaz, aşklar solmaz
Elif beni benden geçirdi
Ben elifte boğulurdum

Elifle biter söz

** Aşklar geri dönüşümlüdür.*
Katkılarınız için teşekkür ederiz.
Lütfen, başlayan aşklarınızı
burada biriktiriniz.

Su

SAMİ BAYDAR

Su kaynar
bulut hastalar gelir konar
su çoğalır.

Eski bir kaynak bilirim
eski bir yangında.

Bitkinin yalnızca kökleri kalır
teslim olursun karanlığa.

1985

Ölüm ve Ressam

ROLAND TOPOR

Bir akşam ölüm uğradı
Bir ressamın atölyesine
Ve siparişini verdi
İmajını değiştirmek için:

"Ressam seni görevlendiriyorum
Resmimi gerçekleştirmek üzre
Belirsin gerçek yüzüm
Unutulsun karikatürlerim
İnsanların kafasındaki imajım
Bir kuru kafa delikli
Çirkin bir bit gibiyim
Al eline fırçanı ve göster dünyaya ki
Benim güzelliğim yanında
Hiç kalır Jaconde'unki."
Hiç duraksamadan büyük usta
Kabul etti siparişi: "Tamam, dedi
Leonardo değil, hayır sanmam
Daha çok Goya gibi çalışacağım
Maja'nın üslubunda yaratacağım
Yüzünü ve gözünü.

Karşılığına gelince, çok şey istemem
Bir süre semtime uğrama yeter
En azından üç yaşam gerek bana
O güzel yüzünü ölümsüzleştirmem için."

İki yüzyıl kadar sonra
Ölüm ihtiyarın atölyesine uğradı
Sabırsızdı aslında
Hem de pek meraklı
Düş kırıklığına uğradı görünce
Görünce soluk tuvali karşısında
Üstünde birkaç çiziktirme

"Sana bunca zaman tanıdım
Çünkü dehana inandım
Ama sen sözünü tutmadın
Kötü niyetin ap-açık ortada
Sakın bana, Hayır, yanılıyorsun, deme."

"Bir yanlış anlama var"
dedi yaşlı üstad
"Başlamak için seni bekledim
Sen bir yerlerde ünlü dansını yaparken
Ben yalnızca gazetelerde izledim
Şenliklerinin öyküsünü
Nasıl istersin ki sen olmadan
O güzel yüzünü resmedeyim?
Hiçbir büyük resim yoktur ki
Modelsiz çalışılmış olsun
Çok zaman yitirdik, evet
Şimdi, uzan şu divanın üstüne
Ve kımıldama, biraz da sabret
Ki yakalayayım yüzünün çizgilerini
Ve gözlerinin rengini"

Umalım ki yaşlı ressam
İnce eleyip sık dokuyanlardan olsun
Ve ölüm orda bir süre
Duradursun.

Çeviri: Şerif Özgü

Cinler 5

İHSAN OKTAY ANAR

Kimi zaman durmuş oturmuş görünseler de, çok geçmeden kendisini maytaba aldıklarını fark ettiği cinlere ne zaman ve ne kadar çıkışsa, bu mahluklar onun heyheyleri tuttuğunu görünce önce elleriyle ağızlarını kapatıp bıyık altından gülüyorlar ardından da kahkahayı patlatıyorlardı. Bu elbette Hacı Naz'ın ağrına gidiyordu; üstelik gönül sızısı hâlâ dinmeyen bu adam, onca hayhuy arasında bile müezzinin küçük kızını unutmuş değildi. Ütülü gömleği ve pantolonu, özenle taranmış saçıyla, kulağına bir karanfil sıkıştırmış olduğu halde her sabah müezzinin evinin önünden geçerek gözdesini görüp yüreğindeki aşk acısını teskin etmeye çalışıyor, ufacık bir bakışma bile yüreciğini cız ettiriyordu. Ne var ki cinler de bu durumun farkındaydı. Günün birinde yine, musallat oldukları adamın yanına geldiler. Dediklerine bakılırsa, bu defaki niyetleri kendilerini affettirmekti. Bunun için müezzinin kızıyla Hacı Naz'ın arasını bulacaklardı. Hiçbir kadının kayıtsız kalamayacağı bir aşk pusulası yazmışlardı ve bunu bir gece gizlice kızın yastığı altına koymaya, üstelik cevabı getirmeye bile hazırdılar. Hacı'nın bu işe bir evet demesi ve yazının altına imzasını atması yeterli olacaktı. Saf adam büyük bir gafletle, işi olumlu karşıladı. Pusulada, romantik karakterdeki harflerle, şunlar yazılıydı:

Sevgilim,

Arslan gibi bir delikanlıyı aşkınla bir kedi kadar uysal, bir kumru kadar sadık yapabilen kız, elbette yalnızca sen olabilirsin. Eğer sevgime karşılık verirsen, karşında sadık ve uysal bir arslan bulacaksın. Seni daha fazla sevmem ne yazık ki imkansız, eğer bunu yaparsam inan ki kalbim... durur. O zaman ölmekten değil, seni artık sevememekten korkarım. Yine de, istersen ölürüm. Bunu gerçekten istiyorsan, mektubuma cevap vermemen yeter. Ama eğer verirsen, senin mektubunu elimde tuttuğum an, bil ki aslında hayatı ve mutluluğu tutuyorum demektir. Bugün ve yarın, yatağımda yatıp düşümde seni göreceğim. Fakat aşkıma cevap vermezsen, üçüncü gün bir mezarda yattığımı bil. Öyle olsa bile, bu uzun uykuda, düşümde yine seni göreceğimden emin ol. Çünkü cennet varsa, bu elbette sensin.

Artık nedendir bilinmez, Hacı'nın gözünden bir iki damla yaş sızdı. Pusulayı okuduktan sonra iç geçirdi ve altına kargacık burgacık imzasını atıp cinlere geri verdi. Onlar hakkında yanıldığını ve ikisinin de temiz kalpli olduğunu düşünüyordu. Fakat durum sandığı gibi değildi. Çünkü cinler müezzinin evine yollandıkları vakit, bir köşede kıs kıs gülerek, mektuptaki romantik harfleri sildiler ve Hacı Naz'ın imzasının üstüne, Gothik harflerle şunları yazdılar:

Tombul güvercinim,

Günlerdir seni düşlüyorum. Beyaz ve narin tenini düşündükçe aşk ve hayal kulem senin toz pembe düş bulutlarını delmek ister gibi yükseldikçe yükseliyor. Çapkın bir arı gibi lezzetli şeftalinin ayva tüyleri üzerine konmak, bir tilki gibi tavşan yuvasına girmek istiyorum. Benim için dünyadaki en büyük ve en muhteşem hazine sensin. Karun'un servetine sahip olmaktansa, derin ve kaygan mağaraya girip oradaki defineyi bulmayı ve tüm ruhumla hissedip bütün dertlerimi boşaltmayı yeğlerim. Bunlar düş. Niye gerçek olmasın. Hazinene, asıl onu bana verdiğinde sahip olacaksın. Çünkü dünyadaki gerçek zenginlik, elbette ki vermektir. Cevabını bekliyorum.

Hacı Naz

Gecenin bir vakti, neredeyse sabaha karşı müezzinin evinin bacasından içeri girdiler.

Adamın üç kızı o saatte bir yer yatağında mışıl mışıl uyuyordu. Hacı'ya oynayacakları oyunun cezbesine kapılan cinler, taşkınlık içinde, gülmemek için dudaklarını ısırırlarken tedbiri ihtiyatı yine unutmuşlardı. Ne var ki bu hesapsızlıklarının faturası ağır olacaktı. Nitekim onlar, Gothik aşk ve şehvet pusulasını, uyuyan küçük kızın yastığının altına tam koymak üzereydiler ki, sabah ezanını okumak için az önce kalkmış olan müezzini, ayağında takunyelerle oda kapısında gördüklerinde akılları başlarından gitti. Çünkü günde tam beş vakit minarenin şerefesinden eli kulağında avazı çıktığı kadar feryat edip, Rabbinin adını zikrederek inanç sahiplerini ibadete çağıran bu adamın ayak tırnakları bile sünneti şerifeye uygun kesildiğine göre, cinlere ve ifritlere karşı kah duasının kah bedduasının makbul olduğu su götürmez bir hakikat olmalıydı.

İki cibiliyetsiz cini nur yüzlü pembe yanaklı kızlarının yatakları başında bir işler çevirirken gören müezzinin kan beynine sıçradı, gözlerinde gazap ve hışım pırıltıları yanıp sönmeye başladı. Ömrünü hak yoluna vakfettiğinden, Ahiret Gününe olduğu kadar kötülüğe ve yezitliğe de zaten hazırlıklı olduğu için atak davrandı; bir anda bu haysiyetsiz cinlerden birinin kuyruğuna basıp kıstırarak melunu yere tespit etti; kuyruk acısıyla bağırıp sızlayan bu mahlukun, tabana kuvvet kaçmaya kalkan arkadaşına ise, takunyesini çıkarıp fırlatarak sırtına isabet ettirdi. Sonunda, iki şerefsizi kıskıvrak yakalayarak kuyruklarından birbirlerine gemici düğümüyle bağladı ve bu halleriyle onları, duvardaki çiviye astı. Gemici düğümünün çözülmesi çok zordu. Çünkü müezzin, vaktiyle usta bir denizciydi. Günün birinde yakaladıkları dev bir balığın karnını yardıklarında hayvanın midesinde bir evliyayla karşılaşmışlar ve bu mübarek kişi de onları imana davet ettiğinden, kendisi de diğerleri gibi hayatını dine ve ahirete adamıştı. Namussuzların odada ne dolaplar döndürdüğünü merak edip odada sağı solu araştıran müezzinin, o sırada hâlâ mışıl mışıl uyuyan küçük kızının yastığı altında o pespaye pusulayı bulması çok zaman almadı. Gittikçe çakmak çakmak olan gözlerini satırlarda dolaştırdıktan sonra, duvardaki çiviye asılı, birinin kuyruğu, diğerinin sırtı sancıyıp zonkladığı için sızlayıp inleyen cinlere öfkeyle baktı. Bir büyüyle onlardan öç alması artık boynunun borcuydu. Bunun için mutafağa gidip bir bardağa su doldurdu. Esrarengiz birşeyler okuyup üfledikten sonra sudan yedi yudum alıp gargara yaptı. Derken, cinlere yhaklaşıp, avurdundaki bu manyetizmalı suyu zavallılara ağzından püskürttü.

İsim, Şehir, Hayvan, Bitki...

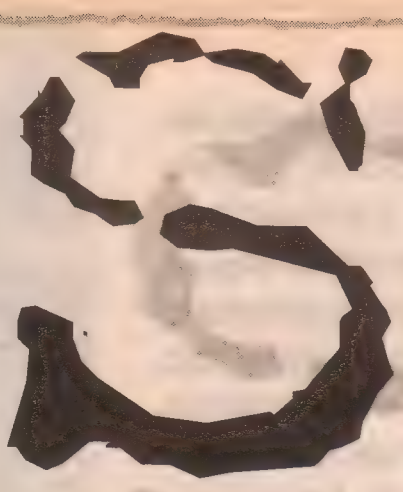

GANİ MÜJDE

İsim:
Sezer Tansuğ

Bana sanat tarihini sevdiren hocamdı. Monet'yi, Saurat'yı, gümrükçü Rousseau'u kamyon kasalarına resmedilmiş manzaralar kadar çok seviyorsam onun sayesindedir. Sadece hocamız değildi insandı da... Hem okuyup hem çalışan arkadaşlarımızdan biri Sezer hocanın slayt gösterisi için sınıfı kararttığı bir gün dayanamamış, uyuyup Sezer hocanın masasına koymuştu başını. Gülüşmüştük... Başkası olsa "Ne bu terbiyesizlik. Başını masama dayayıp nasıl uyursun sen diyebilirdi. "Şşşşşt" deyip susturdu bizi. "Bırakın rahat uyusun" deyip devam etti dersine.. Şimdi rahat uyuma sırası sende hocam.

Şehir:
Sivas

Severdim Sivas'ı.. Pir Sultan'ı sevdiğim için severdim, Alevilerle olan muhabbetim çekerdi beni bu şehire... Bana protestonun, başkaldırının şehri gibi görünürdü Sivas. Bağlarında aşk türkülerinin yakıldığı şehirdi. Taa ki meydanlarında aydınlar yakılana kadar. Sonra düşman oldum Sivas'a. Yolumdan ve haritamdan sildim yobazlığın ve vahşetin başkentini. Biliyorum utanıyor aklı başında Sivas'lılar. Kusura bakmasınlar, çünkü benim lafım utanmazlara...

Hayvan:
Serçe

Hiç sapanım olmadı benim. Hiçbir serçenin iki kaşının ortasına idam fermanını göndermedim bir taş vasıtasıyla. Dut ağacının dalından yere titreyerek düşen bir serçenin boynunu vücudundan ayırmadım. Arkadaşlarım "Hadi la, gopar gafasını" diye elime tutuştururlardı, yere atar kaçardım. Hiç sapanım olmadı benim. Silahları sevmedim, serçeleri sevdim. Savaşları, idamları sevmiyorsam, insanın insana kıymasını onaylamıyorsam eğer avucumda titreyen serçenin yüzüsuyu hürmetidir bu. Lanetlerim sapanlara ve saçmasapanlaradır şimdi...

Bitki:
Soğan

Teslim olmayı bilmez soğan. Kanının son damlasına kadar savunur kendini. Kesersiniz beş parçaya bölersiniz giderayak yakar gözlerinizi. Acıyı sever Güneydoğu insanı ama soğanı tatlı bulur. Diyarbakır'da anlattılar. Ağanın biri çocuğunu çok akıllı bulur herkese anlatırmış. Bir gün eve gelen bir öğretmene de açmış durumu. "Benim küçük oğlan çok akıllıdır öğretmen bey" demiş. Öğretmen de sınamak istemiş çocuğu "Söyle bakalım dünyanın en tatlı şeyi nedir?" diye sormuş. "Soğanın cücüğüdür" demiş çocuk. Ağa atılmış hemen "Vallahi ben söylemedim. Kendi bilmiştir..."

Eşya:
Sandalye

En çok kullandığım eşyadır sandalye. Kıçımın can dostudur. Uğruna koca koca adamların siyaset adı altında taptıkları şeyi ben kıçıma layık görürüm sadece. Tekerleklisine binerim, Sallananında uyurum. Elektriklisinden -bizde olmasa da- uzak dururum.

Artist:
Sadri Alışık

Türkiye'ye ilk turizmi ve yeşşeyi getiren adamdı rahmetli Turist Ömer. Orta ve işaret parmakla selam verip askerde bu selam yüzünden dayak yemeyi de o öğretti bize. Hem güldürdü hem ağlattı bizi. Şaka ile karışık gülmek için sinemaya gidenleri ağlatıverirdi çabucak. "Ne yani fakirsek insan değil miyiz be canım abim?" dedi mi mendiller ıslanıverirdi. Turist Ömer derlerdi onun adına. Erken gitti doyamadık tadına amaniiiin...

Not:

S harfi hayatımızın en önemli harfidir. Boş muslukların sesidir S. "sssss" Ama dolu kalplerin de... Seni Seviyorum'un içinde en kocamanından iki tane vardır bi kere. Seni sevmiyorumda da vardır ama o "s"ler bizim bildiğimiz ve sevdiğimiz "S"lerden değildir. Biz Seni Seviyorumdaki S'yi severiz, diğerini yılanlar söyler. "sssssssssssssssssssssssssssssssss"

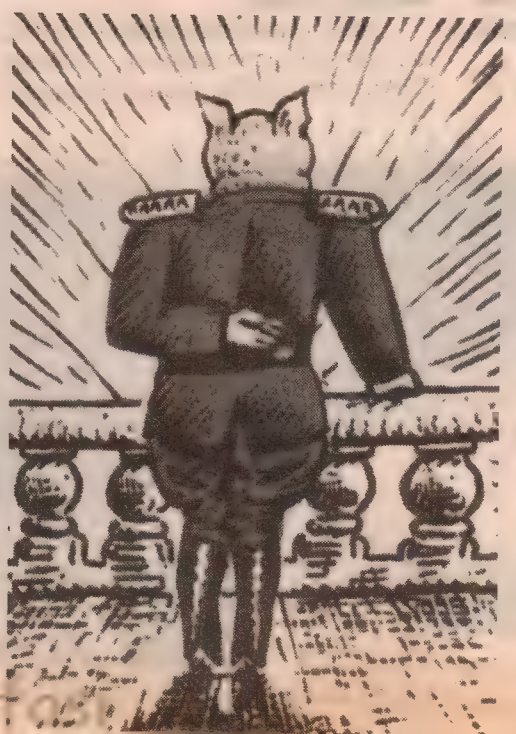

BUCKINGHAM PALACE

14th November, 1995.

Dear Suleyman.

I am commanded by The Queen to thank you for your postcard and for the kind message of good wishes you have sent to Her Majesty and her family for the New

I am afraid similar requests that are received. It is not possible for The Queen to send autograph. I am sorry to send you a disappointing

Diyarbakır'da oturan, Güneydoğulu Gazeteciler Cemiyetinde danışmanlık yapan ve dünyanın kaderinde rol oynayan çeşitli politikacı ve liderlerle mektuplaşan Süleyman Çiftçioğlu ile konuştuk.

Barışa Bir Şans Daha

HATİCE MERYEM

Ben Süleyman Çiftçioğlu. Diyarbakır doğumluyum. Lise 1'e kadar okuyabildim. Kişinin okumakla yüzeysel bir hayat bilgisi ama yaşamakla daha farklı bir hayat tecrübesine sahip olacağına inandığımdan olsa gerek okuldan sıyrılarak dışarda hayat okuluna devam ettim. Asıl mesleğim matbaacılıktır. Şu an Güney Doğulu Gazeteciler cemiyetinde danışmanlık yapıyorum.

Peki liderlerle mektuplaşmak fikri nereden aklınıza geldi?

- 1986 yılında Challenger faciası gerçekleştiği zaman televizyonda defalarca gösterilen görüntüler nedeniyle olsa gerek ölümü hissettim. Acı duydum. Bu insanlar masum bir şekilde insanlığın hizmetine çalışırlarken hayatlarını noktaladılar. Bir insan olarak kendimi sorumlu hissettim. O an ki muhatap Başkan Reagan olduğu için kendisine bir başsağlığı mesajı gönderdim. Bununla beraber ekte bir adet fotoğrafını da istedim. Yanıt olumlu gelince devam etmeye karar verdim.

Bu yalnızca bir koleksiyon mu?

- Evet, bu bir koleksiyon. Arkadaşlarım pul, para koleksiyonu yapıyor. Ancak benim koleksiyonumun diğerlerinden bir farkı var. Düşünün dünyanın kaderini değiştiren bu insanlar televizyona çıkıyor, ülkesi ya da dünya hakkında konuşuyorlar. Dünyanın öbür ucundan dünyanın dibindeki bir insana merhaba diyorsunuz veya ülkesindeki barış, dünya barışı için destek olmaya çağırıyorsunuz. Mesela Filistin ve İsrail'le, İngiltere ve İrlanda'yla yazışmalarımın çoğunda "barışa bir şans daha" diyordum. "Dünya barışında siz olmazsanız bir ülke eksiğiz" şeklinde yazıyordum.

Yazışmalarınızda ne tür bir dil kullanıyorsunuz?

- Özellikle politik yazmıyorum, dünya barışına istinaden yazıyorum. Ülkem adına kendimi barış elçisi tayin etmişim. Şüphesiz sizin de iyi bildiğiniz gibi devlet başkanlarına olsun, üst düzey yere olsun yazarken olayın sadeliğine kaçacaksınız. Uzun uzadıya anlatım ciddiyetini kaybeder. Onun için sadece bir kaç cümlede ana temanız neyse onu işleyeceksiniz ki mektubunuzun ciddiyeti olsun. Mesajınızın ciddiyeti olsun.

Mektuplarınız yerlerine ulaşıyor mu? Veya ulaşması için özel olarak neler yapıyorsunuz?

- Mektuplarım sigortalı olduğu için teslim olduğuna dair imzalı bir belge gelmesi mecburi. Mektubun sigortalı olmasındaki gerekçem şu: Kaybolursa, gönderdiğim kişinin eline geçmezse Posta İşletmesi bana ödediğim ücretin 70 katını ödemek zorunda. Ben de gönderirken normal postanın beş katı ödeme yapıyorum.

Yalnızca sevdiğiniz, hayranlık duyduğunuz kişilerle mi mektuplaşıyorsunuz?

- Dünyanın kaderini değiştiren insanlarla. Mesela IMF Genel Direktörü Michael Camdessus, WHO President Hiroshi Nakasima vs. gibi. Nato Genel Sekreteri Javier Solana'dan Nato'nun yıllık faaliyet raporunu istedim. Nato Handbook diye bir kitap geldi. Nato'ya bağlı devletlerin çalışmaları hakkında. Üyeyiz ama bu teşkilatta biz ne yapıyoruz, biz neyin nesiyiz onun hakkında bilgi alalım, değil mi?..

Aldığınız en nazik yanıt hangisi?

- Fransızlar bu işe daha nezaketle bakıyorlar. Mesela Allen Juppe, Jack Chirac, François Mitterand, Lionel Jospin (yeni başkan) bunlar kendi elyazılarıyla gönderdiler. Artı Hollanda Devlet Başkanı Wim Kok bir Picasso tablosu kartı göndermişti. Bir de Hırvat Devlet Başkanından davet geldi."Ne zaman isterseniz, en kısa zamanda" diye.

En kaba cevap ...

- En kaba gelen cevaplar az gelişmiş ülkelerden oluyor. Mesela Filipinler. Adam fotoğrafının fotokopisini göndermiş bana. (Gülüyor) Filipinler Büyükelçisi Türkiye'deki tek bayan büyükelçidir. Minerva Falcon'a kınama mektubu gönderdim. "Eğer başkanın resim çekecek parası yoksa ben buradan dolar göndereyim, kendisi resim çektirip göndersin"diye.

Sizi en çok mutlu eden karşılık hangisi acaba?

- Fidel Castro'dan gelen. Ona üç kez yazdım, yanıt gelmedi. Sonunda Türkiye'deki Küba Konsolosluğu'nu aradım. Başkan Castro'ya mektup gönderip resim istediğimi, cevap gelmediğini, "resim göndermiyorsa bari başkan bana bu konu hakkında prensibimiz değildir diye yazı gönderseydi" dedim. Konsolosluk "mektubun direkt Küba'ya gitmediğini Amerika'da ambargoya takıldığını yırtıldığını" söyledi. "Siz onu bize gönderin, biz konsolosluk vasıtasıyla iletelim" dediler. Ben de konsolosluğa gönderdim. Fotoğraflı bir mektup geldi. Ardından bir de telgraf geldi. Artı, Küba'da yapılan seçimler hakkında bilgi istedim. Bana sandık sonuçlarını bile gönderdiler. Bir de Başkan Castro'nun Che Guevara'nın ölüm yıldönümünde Küba'da yaptığı konuşmanın sadeleştirilmiş ve Türkçe'ye çevrilmiş metnini istedim. Onu da gönderdiler.

Bütün bu adresleri, başkan değişikliklerini nereden öğreniyor, izliyorsunuz?

- Çoğunu yerli yabancı televizyon bültenlerinden izliyorum. Artı, Nato Dergisi, Time Dergisi ve Daily News gazetesine aboneyim. Nasıl adam film hastası, dünya sinemalarını takip ediyor, ben de bu insanların peşindeyim.

Yanıt alamadıklarınız var mı?

- İki defa yazmama rağmen Kaddafi'den gelmedi. Eee, neme lazım herif çadırda oturuyor. Çadırda adres mi olur? Hafız Esad'dan gelmedi. Aliya İzzet Begoviç'den gelmedi. Bu kadar. Diğerlerinin tümünden geldi. Yaklaşık 80 civarında ülkeyle yazıştım.

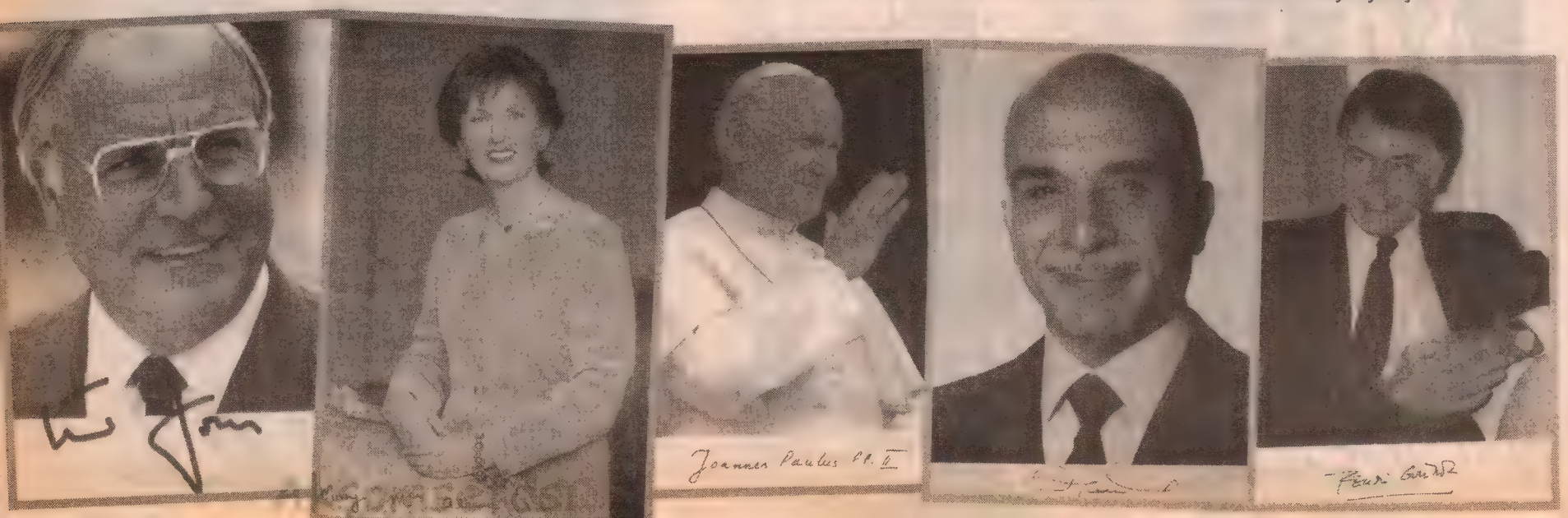

Yazışmalarınızda dikkat ettiğiniz incelikler var mı?

- Tabii çok. Bir kere yazışmayı kuralına uygun yapmazsanız cevap gelmez. Mesela Almanya'ya yazdığım zaman Federal Alman Başkanı Roman Herzoc diye yazdım, yanıt gelmedi. Nerede hata yaptığımı görmek için mektubumun bir örneğini cevap gelene kadar saklarım. Belki adam bana yarın kalkıp dava açar. Hakaret dolu bir mektup gönderdiğimi iddia edebilir. Bu yüzden bir nüsha saklarım. Neyse... Baktım hiçbir hata yok. Sonra anladım ki adamın ünvanı var. Profesör Doktor Roman Herzoc. Sonraki yazışmamda bu ünvanı kullandım. Resimli yanıt geldi. Öte yandan adamın sadece ülkesini yazmak da olmaz. Krallık mı, cumhuriyet mi, sosyalist mi yazacaksınız. Bir de ülkedeki dini yaşantı çok önemli. Örneğin, Lübnan Devlet Başkanı ve Başbakanı 5 yıl süreyle aralıklı olarak Devlet Başkanı Hristiyan Başbakan Müslüman, 5 yıl sonra tam tersi olarak dönüşümlü çalışıyorlar. Siz eğer bunları karıştırıp da devlet başkanına dini bayram kutlaması, başbakana noel kartı gönderirseniz tabii ki ortalık karışır ve yazışmanızında samimi olmadığınızı anlarlar.

Yaşadığınız ilginç bir olay var mı?

- Danimarka Kraliçesi Margaret nezle olmuştu. Bu haber saraydan çıkmasın diye uğraşmışlar. Ee, biz buradan geçmiş olsun kartı gönderince herhalde dedim sarayın tüm elemanlarını değiştirmiştir Kraliçe.

Bir de papa nezle olmuştu, ona da geçmiş olsun kartı gönderdim Vatikan'a. İlginç bir şey daha söyleyeyim. Denktaş'a üç kez yazmama rağmen yanıt gelmedi. Üçüncüde anladım. Hiç bir yanlışlık yok, her şey doğru, herhalde Diyarbakır'dan gitti diye adam önyargılı, hepimizi aynı kefeye koydu diye düşündüm. Ben kalktım bu kez zarfın içine Türk bayrağı yapıştırdım. Bu kez geldi.

Bir çok devlet başkanı bayandır, yaşlıdır. Resimde kırışıklıklar belli olmasın diye siyah-beyaz fotoğraf veya renkli olsa bile buğulu gönderiyor. Mesela, eski İrlanda Devlet Başkanı Marry Robinson gönderdiği zaman siyah-beyaz, buğulu imzalı bir resim göndermişti. Ama yeni devlet başkanı Marry McAleese renkli gönderdi. Çünkü daha genç olduğu için hiçbir açığı yok. İtalya'ya yazarken yetişemiyorum. Çünkü her üç ayda bir seçim oluyor veya başkanlar görevden uzaklaştırılıyor. En çok İtalya'ya masraf yapıyorum yani.

Lady Di ile de yazıştınız mı?

- Aslında Lady Di'ye de yazayım diye hayalimde vardı. Ama sansasyona yol açıp da "Dodi'den sonra bu kez de Süleyman takılıyor" derler diye yazmadım. Kraliyet ailesi karışmasın diye yani.

Yılbaşları çok yoğun geçiyor olsa gerek?

- Yılbaşında bir sürü kart gönderiyorum. Diyarbakır'ın ilginç tarihi fotoğraflarını gönderiyorum. Çünkü İngilizce kart göndersem en güzelleri onların ülkelerinde var. Mesela bir Cahit Sıtkı Tarancı evinin fotoğrafını eski. Fransa Başkanı Allen Juppe'ye gönderdim. Jack Chirac'a Keldani Kilisesi'nin, Başkan Clinton'a Gazi Köşk'ünün fotoğrafını gönderdim. Ongözlü Köprü'yü de George Bush'a göndermiştim. Mesela elinde 70-75 kg. büyüklüğünde bir karpuz tutan folklorik kıyafetli bir bayan bir erkek resmini Kanada başkanına gönderdim.

Türkiye'den birilerine de yazdınız mı?

- Cumhurbaşkanı'na Kocaeli'de yapılan suikasti kınadım. Kendişinden teşekkür mektubu geldi.

Bu malzemeleri bir şekilde değerlendirecek misiniz?

- İlerde global bir pub gibi bir yer açıldığı zaman kullanılabilir. Her ülkenin vatandaşı geldiğinde kendi devlet başkanının resmini görüp aynı sıcaklığı hissedebildiği bir yer. Gelen zarflar olsun, taahhüt kartları olsun, sigorta kartları olsun bunları atmıyorum. Sivrinin biri çıkar da "yok kardeşim, siz bunu kırtasiyeden almışsınız veya biri oralardan göndermiş" derse diye dökümanlarıyla beraber saklıyorum.

Peki dünyada aynı merakla bu işi yapan kimse var mı acaba?

- Aynı işi yapan varsa ben koleksiyonumu kendisine hediye edeceğim dedim, kimse çıkmadı.

Postacınız bu mektuplar hakkında ne düşünüyor?

- Şaşırıyor. Bir kez dedi ki; "madem bu kadar adam tanıyorsun şu benim tayin işimi halletsen".

Bu çalışmanızı ne zamana kadar sürdüreceksiniz?

- Dünyada kalıcı bir barış gerçekleşene kadar.

Teşekkür ederim.

- Estağfurulllah.

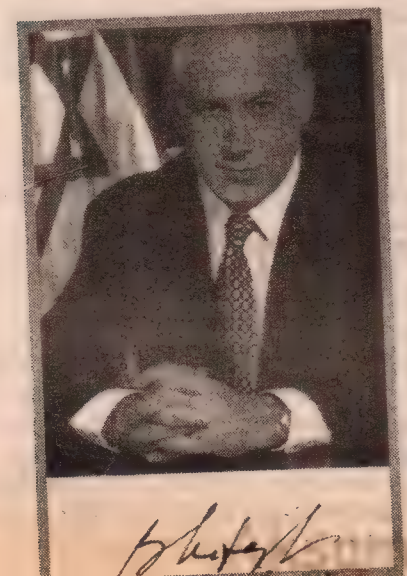

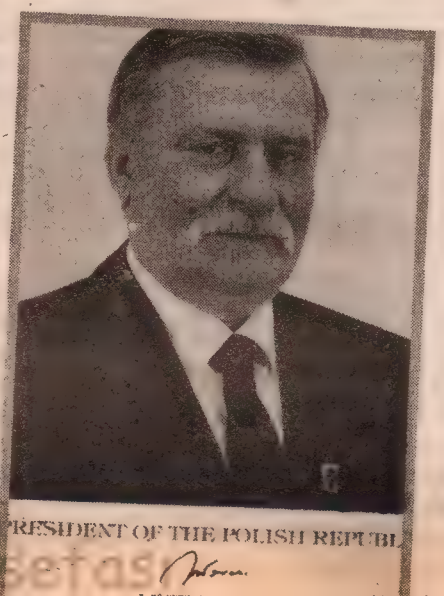

Keşke Küf

H. İBRAHİM ÖZCAN

Hal korkutuyordu beni; çünkü ölümdü
ancak gelecek. Dişlerim uzun ve kirliydi.
Zaten pasaportu alana kadar da
anam ağlamıştı. Masa üçtü, beşti derken bir
görevlinin masmavi gözleri kilitli kalmıştı üstümde.
Görevliye teşekkür ederken sesim titrememişti.
Pasaportu cebime koyduğumda içimden "ben hayatım
boyu legal yaşamayacak mıyım?" diye iç geçirmiştim.
Meselenin şirinlikte bundan geri kalmayan bir
başka yönü de alaycı üslubumdu tabii;
çünkü herhangi bir terslik halinde bacağımı
bacağımın üstüne atar kendime çay isterdim
nezarethanelerde. "Hadi canım, hadi...
Dışarda bekleyenlerim vardı.
Tedbir olsun diye amirliğin kapısında
beni bekleyeceklerdi. Siviller dolaşıyordu çevremde.
Başka ülkeler görecek başka dillerdeki insanların
ruh hallerine usulcacık adımlar atacaktım.
Sevileni yaşamak zorunda olduğumu
bildiğimden her şeyi göze alıyordum. Başıma gelecek
her türlü belayı korunmasız karşılayabilirdim.
Tam bir yıl olmuştu o gideli. Kendine duyulan
ilgi insanı bazen olmadık sarhoşluklar
içindeki güvene teslim edebiliyormuş. Söz gezginciliği
yapmayacak aksaklığımı yaşıyordum. Yüzüm geriye döküktü.
Masallara karışmış serüven merakı insanın ödünü
bokuna karıştırıyordu. Ah, evet yollar yoruyordu insanı.
Gideceğim ülkelerden hapishanedeki
arkadaşlara kartlar atardım belki. İlk aklıma gelen
bu olmuştu. Tünellere girilip çalışırken
kurulan hayallerin ufuksuzluklarından dem vururdum
onlara atacağım kartlarda. Bir voltalık esir alırdım onları.
Ne çıkardı ki bundan dışarda zaten herkes herkesi
birşeyler adına esir almıyor mu erteledikleri
yaşantıları adına. Eee öyleyse yaratılışımız gereği
her şeyi kendimizle ve kendimizi de
her şeyle kıyasladığımızdan kederler içindeki
kıble tehlikeli iddia nedebilir ki? Şaşkınlıklarındaki
gülünçlük belki onlara hayata tutunma isteğinde
yeni bir kamçı olurdu. Firara üç gün kalmışken patlayan
tünelde az mı Seen nehri kıyısındaki yürüyüşler
hayal edilmişti. Ben Beyrut üstünden
Şanzalize hayallerini kurardım.
Oysa ömrümde Paris'i bile
hiç görmemiştim. Hücre arkadaşım Ahmet ise
firardan sonra kendisini tanımayan bir köyde
çobanlık yapmayı düşlüyordu.
Hepimizi güldürmüştü o haliyle. Bir yandan
fotoğraflarını ve mektuplarını yırtıyor bir yandan da
koyunları, keçileri anlatıyordu. Müebbetliklerdendi.
Görüşçüsü gelmediğinden ziyaret
günleri onu yatağında battaniyeyi yüzüne
çekmiş bulurduk her zaman. "Ne dedin?
Kimseye birşey söylememiştim ki.
Günün en sevilen ve tekrarlanan birer
sahnesi yoktu. Pasaportumu almaya gideceğim
günün gecesini de uykusuz
geçirmiştim. Zaten kaç gecedir hep
sabahlara kalarak geçmişin o kadar güzel,
o kadar duygulu, o kadar uysal ve öpülsünler diye
kolları açılmış, sonra da ölmüş zavallı kadınlar için ağladım.
Onlar öldü, ama öpüş sonsuzdur, dudaktan dudağa,
yüzyıldan yüzyıla, devirden devire geçer, insanlar onu toplar,
verir ve ölürler. Cehennem insanlar için dünyaya inmişti.
Bir gün önceden yerinde sapasağlam dururken bir anda yerle
bir olmuş küçük dünyalar, enkazların arasındaki okul yolu
gözlerimi nemlendirmeye yetmişte artmıştı bile.
Hangi nedenle olursa olsun kendimi kurban ettiğim
olaylarım vardı. Yeniden, engin denizlerdeki sularımı bölerek
sabırlı, üzgün, terbiyeli, bağışlanmaz beklentilere
soyunuyordum.Sağlıklı bir gözün bile zor seçebileceği
uzaklıkta çükü bir noktada bekleniyordum.
Yeraltı ırmaklarında yıkanmanın bedeli, şiddeti reddettikçe
kabarırdı her zaman. Tek başına yaşayamayayanların
yoksullukları açık havada bile barınılamayacağının
habercileriydi barınak sessizliğine düştüğünüzde.
Yolculuğumdan haberdar edeceğim kimse yoktu.

Transferler, goller, futbolcular, federasyon, başkanlar, televizyonlar, milli takım...

Ligin Fotoromanı

ORAY EĞİN

Yaz geldi, futbola açlık yeniden baş gösterdi. Ama bu sefer yerli futbola, zira bu ay Dünya Kupası başlıyor. Dünya yüzyılın son kupasına ve "en büyük takım" Brezilya'yı izlemeye hazırlanıyor. Türkiye bu süreci 'evden' izliyor ve Baliç'in transfer parasının faizini hesaplıyor. Transflerler, bolca yalan haber, Erzurumspor kutlamaları, yönetimi suçlamalar ve 40 kişilik milli takım kadrosu arasında Euro 2000'e de hazırlanıyoruz aynı anda, ama yine de *yeni* bir şey yok. Sadece bir lig daha bitti. Belki, pek yakında görünmüyor ama, ilerde Dünya Kupası'ndaki Türk takımlarının fotoromanları da yazılır. Böylece içimizden ve dışımızdan **"Ahhh"** deyip Ronaldo'ya ve, evet, en büyük takım Brezilya'ya hayranlıkla bakmayız. Belki bir gün... Yok, yine de yenemeyiz. Çünkü Ronaldo'nun söylediğine göre Brezilya için kazanmak önemli değil, bir stille kazanmak asıl olan.

● Otto Bariç Türkiye'de ilk kez *atv*'nin canlı yayınına katılıyor. Ardından **"A Takımı"** başlıyor ve Savaş Ay'bimiz *atv spor* ekibiyle birlikte Bariç'i de yayına katıyor. Programda bir de konuk olarak Emel Sayın var. Bariç kendi dilinde Emel Sayın'ın gözlerine hayran kaldığını anlatan bir şarkı söylüyor. El ele tutuşuyorlar, birbirlerine karşılıklı iltifatlar ediyorlar. Sonra, nedense, bu çift üzerinde hiç durulmuyor, oysa çok sempatiklerdi.

● Trabzonspor bu yıl teknik direktör değiştirme rekoru kırdı. Mehmet Ali Yılmaz başkan seçildiğinde yüzde yüz güvendiği Yılmaz Vural'ı -işler kötü gidince- istifaya zorluyor. Ardından (Genel menajer olan) Özkan Sümer teknik direktörlüğü üstlendi. İşler biraz daha düzelir gibi olur, ancak 'gelenek' bozulmaz ve **"Ben bu işin en iyisiyim"** diyecek tevazuya sahip Sümer de eski genel menajerliğine döner. Teknik direktör olarak birçok futbolcunun çocukluk ilahı Ali Kemal Denizci atanır. Lig biter, Trabzonspor Gordon Milne'le anlaşır. Futbolcular Ali Kemal'e yazık olduğunu düşünürler. Ona en çok Hami sahip çıkar. Ama birkaç hafta sonra *Maraton*'da **"Çocukluk ilahım olan birinin benim hakkımda öyle şeyler söyleyeceğine inanmak istemiyorum"** der. Rivayet o ki Ali Kemal yönetime Hami aleyhine bir rapor vermiştir. Hami de çok ama çok kırılmıştır. Sesinden ihanete uğrayan bir adamın soğukluğu ve çaresizliği anlaşılır.

● *Fotomaç* ve *Sabah* gazeteleri Beşiktaşlı Oktay'a bir *kamu hizmeti* yaparak 'gerçek' ailesini bulmuşlardır. Türkiye, *star*'ın ana haber bültenlerinde ve gazetelerin sayfalarında saatlerce, günlerce bir futbolcunun hayatını irdelemeye çalıştı. Süslü ailesi Oktay'ın gerçek ailesi olduğunu iddia etti ve bunun üzerine tartışmalar sürdü. Amerika'dan telefonla 'gerçek' veya 'sahte' babalar bağlanıyor, canlı yayınlarda **"Hadi Oktay bir cevap ver"** kışkırtıcılığı yapılıyor hatta **"DNA testi yaptır, kurtul"** bile deniyordu. 'Gecelerin Ulu Hakan'ı falcıları suya baktırıp gerçeği öğrendi. Fatih Altınöz, Passolini'nin sözünü alıntılayarak uyardı. 'Hepimiz tehlikedeyiz'; **"Ve ne yazık ki bütün bu tüyler ürperticiliklerin hepsi gerçek. Bir bilimkurgu filminde değiliz. 1997 yılında Türkiye'deyiz."** *(Gazete Pazar,* 28 Aralık '97) Oktay ise en sonunda patladı ve tavrıyla aralık sayısında ÖKÜZ'e söylediklerinden *farklı* bir tavır sergilemedi; **"Ben, Rating Oktay olmak istemiyorum!"**

● Bu ligin en flaş adamı Beşiktaş teknik direktörü John Toshack'tı. Önce Genelkurmay'la başı *belaya* girdi. Sonra Ali Şen'le tartıştı, kimsenin söyleyemediğini söyledi ama çevirmeni tercüme etmeye çekindi ve **"Clown neydi?"** diye muhabirlere sordu: **"Ali Şen is a clown!"** (Ali Şen bir palyaçodur.) Ardından gelen tepkilerden olsa gerek başka kimseye bulaşmadı, şimdilerde takımı 'revize' ediyor ve Recep, Oktay, Mrmiç ve Iankov'u kovmaya çalışıyor.

● Beşiktaş'ta Seba devri **"bi daha"** uzadı, İhsan Kalkavan da STV Spor Danışmanlığı görevine geri döndü.

● Bu sezon yabancı fiyaskosu yaşandı. Galatasaray en verim aldığı an Ilie'yi sattı. Ardından aldığı Luttu da oynayamadan yollandı. Fenerbahçe adını önce Galatasaray'ın ortaya attığı Sabın Ilie'yi aldı ve pek sürmeden Kocaeli'ne yolladı. Beşiktaş Letchkov'u yedek kulübesinde oturttu. Trabzon'a Misse Misse geldi ve gitti. Ligin sonunda Fenerbahçe rekor transferle Bursaspor'dan Baliç'i aldı, 13 milyon dolar. Baliç için Galatasaray ve İstanbulspor da devredeydi, fiyat arttı. Şimdi merak edilen bu iki takımın ortaklaşa Fener'e *kazık* atıp atmadıkları...

● İstanbulspor teknik direktörü Saffet Susiç lig başında hedeflerinin dördüncülük olduğunu söyler. Arada önce fırtına, tartışma olur. Bir ara Cem Uzan takımdaki futbolcuların kariyerlerini bitirmekle tehdit eder. Lig biter, İstanbulspor dördüncüdür. Susiç de koyduğu hedefe en *sağlam* ulaşan teknik adamdır.

● Fenerbahçe'de Ali Şen devri biter, Aziz Yıldırım devri başlar. Ali Şen Bodrum'daki *Soutfork Çiftliği*'ne çekilir ve *Sabah* gazetesine köşe yazarı olur. Bacak bacak üstüne atıp spor sayfasının en tepesine konar. Hıncal Uluç bu duruma haklı olarak içerlenir ve tepki gösterir, ertesi hafta **"Ali Şen'in Dünyası"** sağ sütundadır.

● Tabii Ali Şen gitmeden önce Boliç'i ve Okocha'yı evlendirmeyi de ihmal etmez. Ayrıca evinde Okocha'ya elleriyle şampanya içirişinin fotoğrafları da şimdiden 'kült' birer parça oldular.

● Vanspor-Antalyaspor maçında olaylar çıkar. Antalyaspor teknik direktörü Şenol Güneş sert bir darbe yiyip yere serilir. Vanspor taraftarlarını kışkırtan vali için *star* **"Vanatik Vali"** der.

● Alpay ve Cansel çiftinin çocukları olur, adı Alpay konur. Bir süre sonra Cansel çocuğunu da alıp annesinin evine kaçar. Ardından yine bir medya kovalamacası başlar. En sonunda Cansel eve döner ve üçü, üç dil bilen köpekleriyle birlikte 'şimdilik' mutlu bir hayat yaşıyor.

● Sezon ortasında, birden Ahmet Çakar hakemliği bıraktığını açıklar. Neyse ki Erman Hoca bütün bu eski takımlara yeni bir *ekmek kapısı* yolu açtı da, o da Kanal D'de İlker Yasin'le birlikte yorumculuğa başladı.

● Ligin son haftalarına yaklaşırken Bursaspor, Şekerspor'a 6-0 yenilir. Hâlâ nasıl olduğu çözülemez ama kabak yine teknik direktörün başına patlar. İşin tuhafı kovulan Rasim Kara'dır, yani geçen sezon da Beşiktaş'tan kovulan Rasim Kara. Anlaşılan bundan böyle, geri gelecekse eğer, futbol kariyeri bir Oğuz Atay *kahramanı* benzerliğinde ilerleyecek.

● Fenerbahçe sezon ortasında Kocaelispor'dan ısrarla istediği Faruk ve Moshoeu'yi sonunda alır. Böylece takımın dört forveti olmuştur, bu arada Tarık da takasta gider. Bu sene yarattıkları naklen yayın kaosu yüzünden hiçbir maçları yayınlanmadığından 'bizzat' izleyenler dışında kimse takıma faydalarını pek bilmiyor. Ama Fenerbahçe forvette *sıkıntı* çekiyor... muş.

● Galatasaray Başkanı Faruk Süren ikinci yarının Fenerbahçe maçı öncesi **"20.45'te lideriz"** der. Ancak maç 2-2 biter ve Galatasaray üçüncülüğe düşer. Uzun süre bu espri yapılır, durur. Oysa Galatarasay saat 20:45'te 2-1 öndedir ve Boliç'in beraberlik golü 20:50'de gelir. Bu da kötü bir espri ama olayın aslı işte.

● İstanbulspor, futbolumuzun imparatoru Oğuz'un sözleşmesini devre arası kampında 3 yıllığına uzatır. Oğuz böylece 'futbolcuların hayatı 30'unda bitiyor' klişesini de yenmeye yönelik bir adım attı, keşke 'istisna' olarak kalmasa... Sözleşmesi bittiğinde yaşı 38 olacak.

● Mustafa Denizli yeniden milli takımın başına geçti ve oynanan maçların sonuçlarında yine birer 'Denizli Klasiği' yaşandı; Arnavutluk'a 4-1, İsrail'e 4-0, Rusya'ya 1-0 yenildik. son Rusya maçından sonra ise milli takımımızın ilerlediği ve yeni bir ruh geldiği söylendi. Herhalde doğrudur.

● 'Duran topların usta ayağı' Hagi'nin bu sene frikikleri kalelerin daha üstlerinden geçti. Geçen seneye oranla düşüşteydi. *Kale Arkası*'ndan Ahmet Çakır **"Galatasaray artık Hagi'yi taşıyamıyor"** diye yazdı. Belki de şimdi 'devrim' yapmanın zamanıdır; sezon ortasında yönetici İrfan Kurtoğlu'nun ortaya attığı menajer-oyuncu Hagi fikrinin *uygulamaya* geçmesinin.

● Beşiktaş'ın bu sezon en çalışkan oyuncusu şüphesiz Şifo Mehmet'ti. Hem her hafta Televole'ye çıkıp, ardından sahada ekranda olduğu kadar başarılı olan biri daha olmadı. Özellikle de Hülya Avşar'ın bebeğinin kız olduğunu doğmadan önce tek bilen insan olması ve bunu kamuoyuna açıklaması takdir edilecek bir davranıştı. Zehra Bebek doğduktan sonra Şifo Mehmet ziyarete gitti ve bu öngörüsü Hülya Avşar tarafından açıklandı: **"Biz bir gün havaalanında karşılaştık, ben de söyledim kız olduğunu."**

● Bu sene futbol federasyonunun yılı oldu. Fenerbahçe ve Ali Şen muradına erdi ve Erzik devri bitti. Uzun uzun yeniden seçimler yapıldı. Alp Yalman aday oldu, kazanamadı. Ardından Abdullah Kiğılı seçildi ve **"baskılara dayanamayıp"** ayrıldı. Şimdilik başkan Haluk Ulusoy ve görünen yine kimsenin memnun olmadığı... Acaba Brezilya'da durum ne?

oegin@ibm.ne

Aksam Sefası

BABACIK

Her gece akşam yemeğinden kalan bulaşıkları yıkardı. Çocuklardan bir tanesi de bulaşıkları kurulamaya çalışırdı.. Bulaşık musluğu'nun önünde durmuş; çenesini sıkıp, kadının cilvelerini düşünüyordu..

Yazan: Robert Crumb
Çizen: Pat Moriarity

Kafasındaki şu ukala, kötü adam, sürekli onunla dalga geçiyor, haklılığını ispat etmeye çalışıyordu.

Hey Chuck dünyayı kurtaracağını sanıyordun ha?,, Nasıl da gücün tükendi!.

Hey sen, Baksana, zavallı dövülmüş köpek.. Bütün bu olanları hesaplayamadın di mi!?!

Eh evet.. En azından başkaları sorumluluk-larımda kaçmadım..

Ben terbiyeli, çok çalışkan, onurlu, biriyim. Bu çok zor..

Biraz daha akıllı olsaydın herşey daha kolay olurdu ha?

Bu küçük düşürücü.. İstekilerin bildiğini biliyorum...

Pssposs mırılmırıl kıkırkıkır

Hi hi hi..

Bazen delirme nöbetleri geçiriyordu.. Alın işte bir örnek...

Hey, Chuck Yahudiler yükseldiğimi duydu mu? Ha duydu mu?.

Neden her zaman yahudiler ilerliyor? Muhtemelen Hristiyanların değer yargılarına sahip olmadıklarındandır.. Bu yahudiler bizim değerlerimizi de bozuyorlar

Oyunu oynamayı denedi fakat ondan daha iyileri de vardı.. Onu toz içinde bıraktılar...

Özür dilerim Chuck daha önde olmalıyım

Kahretsin

Bir önde

BLAM!

POW

Ah evet, dayanacağım, çivi kadar sertim. Cehenneme gidiyorum ama savaşmak için geri dönücem

BLAM!

K-POW

BLAM!

POW

Oh, işte orada, sert görünmelisin.. Sert hisset, sert ol...

Akşamsefası

Şimdi cesaretini kıramazlar.. Diğerleri yerini kapmak için oradalar. Bu fikir; seni öldüren şey değil.. Hayır, bu bıçağı midene dayamış bir kadın

Allahaşkına n'olur uyuyorum

Beni uyardılar fakat onları dinlemedim

Aşk gözümü kör etti

Phh!

Günler sonra, geceler sonra... Kaba ve sert olmuştu

Ben çok aptalım, senin dalkavuğun olduğumu hissediyorum seni kahrolası sahtekar

Ah, kahretsin, kapa çeneni. Yoksa ben kapamasını bilirim

Sadece beyzbol izliyor ve unutmaya çalışıyordu.. Tuzağa düşürüldün oğlum.. Bu hayat sana ait değil. Eğlence bitti.

Kancık beni aradı lay lay lay öff.. Ben terbiyeli, çalışkan onurlu bir insanım

IT'S A SWING AN' A MISS

Naziksin, ah evet, biletin kesildi..

Hey zavallı aptal! Senin gibi hemenerji dolu hem de engellenen biri ha?! Peki yanlış giden ne?..

Yaa, gerçekten akıllı olduğumu sanıyordum.

CRUNCH

Beyaz sıcak sinir dalgaları onun parçalanmamış vücuduna doğruydu, öldürme içgüdüsü bir kaç saniyeliğine kabarmıştı..

Hırr, Seni..

Git, beni acılarımla bırak..

Sinir, sinir... Boşver, takma... Daha fazla boka batma... Sen aptal değilsin ki...

Ölürse hapse girerim.. Çocuklara n'olur sonra!

Ölüm senle yaşamaktan daha kötü olamaz.

PUNCH!

Bazı geceler hakkından geliyordu.. O, karısının onu istediğini biliyor fakat sırtını dönüyordu, ona kayıtsız davranıyordu.. Ona günler ve haftalar boyunca soğuk davrandı.. Hey çocuk, bu kadını gerçekten incittin... Bu, elde edebildiği tek memnuniyetti..

Sonunda onu vahşice ve hayvanca düzdü.. Hep kadın alttaydı ve domuz gibi böğürüyordu.. Onunla nefretle düzüşüyordu..

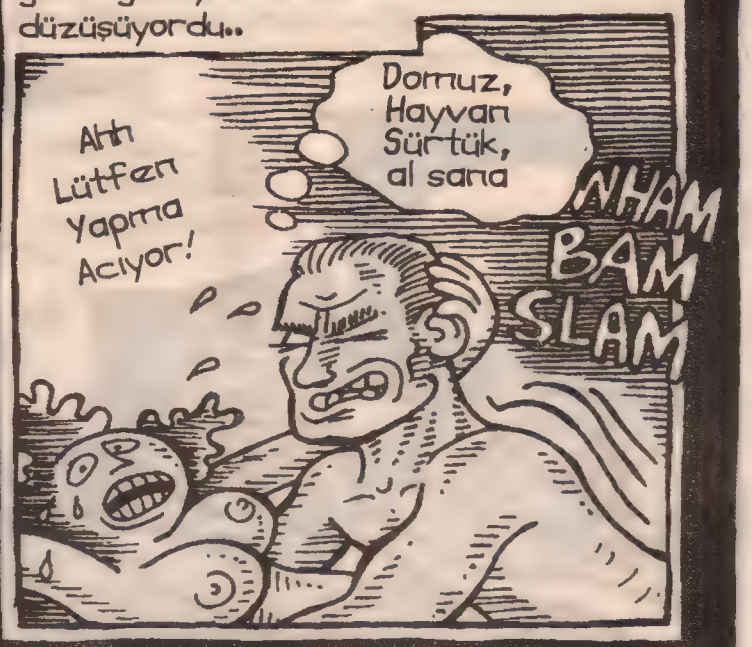

Ogünden sonra birkaç gün iyi anlaştılar.. Etraf sessiz ve sakindi.. Aile saadeti yerindeydi...

Ve sonra tekrar başladı . Kadının yaptığı herşey sinirlerini bozuyordu.. Başlarda barışı sürdürdü, sineye çekti, fakat artık çok olmuştu.. Yine ondan nefret etmeye başladı.

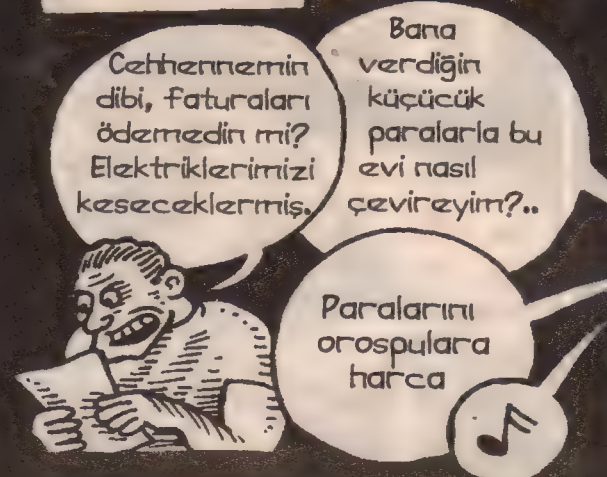

Ve açtı ağzını, yumdu gözünü. Kadının lafları kalbine giren bıçak gibiydi.. Onu ufacık parçalara bölüyordu, bunda çok iyiydi.. Onu yavaş yavaş öldürüyordu...

Gururu çabucak incinmişti.. Çünkü insanların gurur yarışı yaptıkları yerden gelmişti.

Geçmişiyle övünüyordu.. Gençliğinde askerken cesur, fedakar ve kahramandı. Başarılıydı.

Akşam Sefası

Ya peki bütün bunlar niye?.. Hayatını; bütün gün pijamalarıyla sağda-solda oturup eğlenen bu salak çocuklarını yetiştirmek için mi riske atmıştı...

Karısının ekstra harcamaları için iki işte birden çalışıyordu ve karısı tarafından pezevenk olarak nitelendiriliyordu.. Neyse, böylece bu evden, karısından ve çocuklarından uzak duruyor, en azından böyle avunuyordu...

Daha fazla onların üstüne gidemiyordu.. Bu hayatta güçlü, güçsüzü taşıyordu.. Düzen böyleydi.. Başka seçeneği, başka bir şansı yoktu...

Eninde, sonunda ölecekti.. Ve mezarında özgürlüğüne kavuşacaktı...

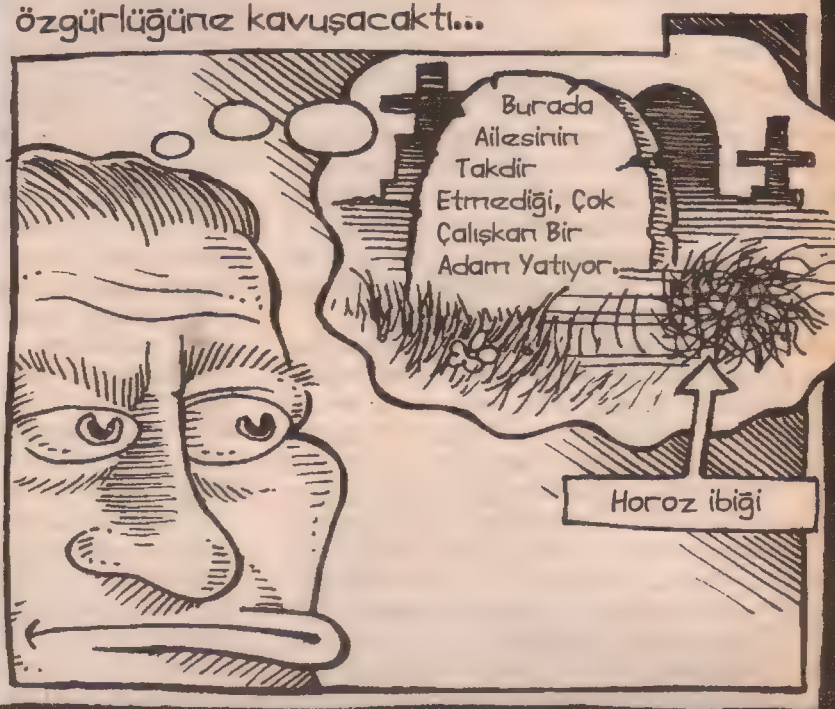

Onun hiçbir peri masalı yoktu maalesef... O ateistti. Öldüğünde ölüsündür. Rüyasında kendi vücudunun yanındaki siperde öldüğünü gördü.

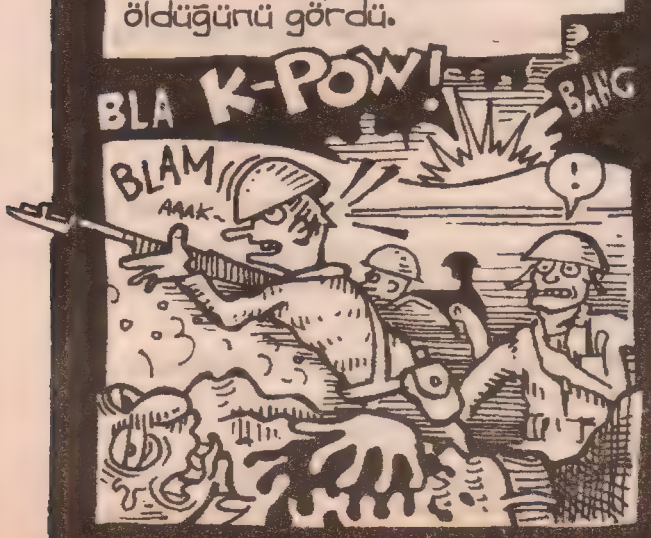

Ah evet, geçmişe ait çok iyi tecrübeleri vardı.. Hala bunlar aklında.. Bazen bunların yeterli olduğunu hissediyor...

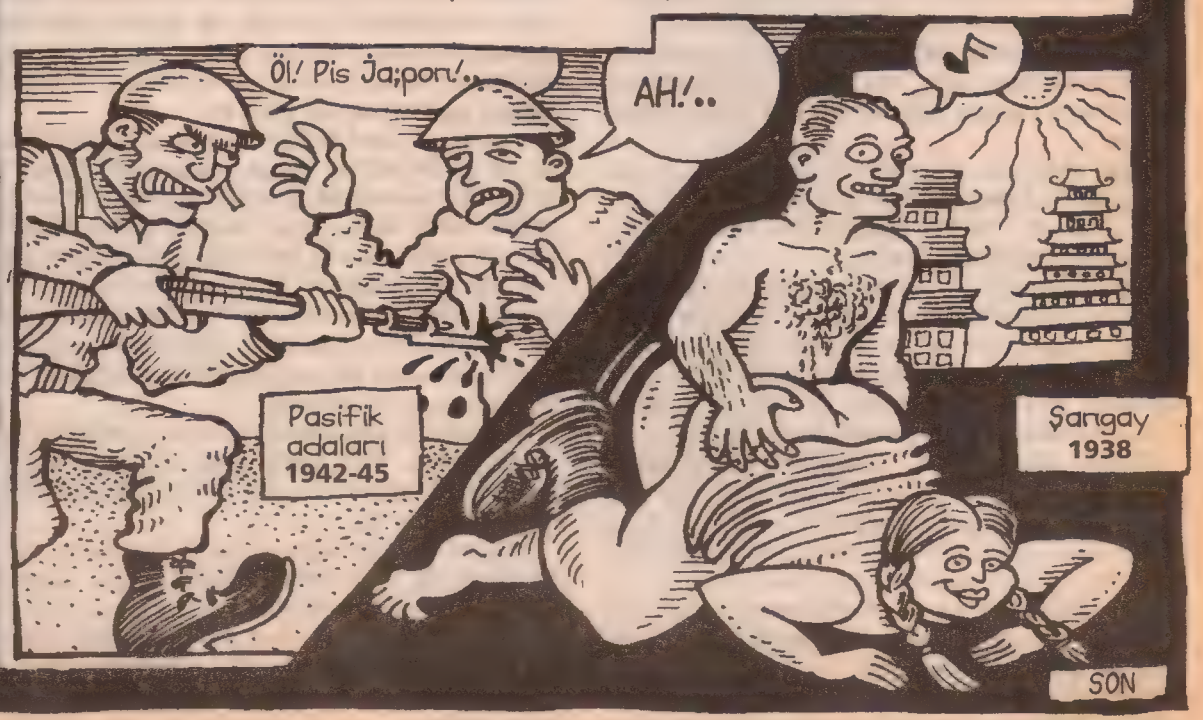

Akşamsefası

Yalınkat Tükenen Hayattan Bir Kesit

OSMAN GÜR

Her evden bir at arabası gece karanlığında çıkıp, gün ısımasına yakın döner ormandan. Çiftçilikten sonra, ikinci bir geçim kapısıdır kaçak odun kesip, satmak. Kolculara rastlanılmışsa çalı çırpı, rastlanılmamışsa tomruk getirilir. Orman dönüşü arabaların seslerinden bile anlaşılır yüklerinin ne olduğu. Tomruk yüklü arabaların tekerlekleri daha tok ve ağırdan çıkar; çalı çırpı yüklü olanlarsa daha gürültülü olur.

Bu orman yağması öylesine acımasızca, sorumsuzca yapılmış ve yapılmakta ki, etrafa şöyle bir bakınca, görünen manzara insanın içini buruyor. Zoraki saçları tıraşlanmış birinin gözlerindeki mahzun acısı çökmüş tepelere. Ormanlık alanın her geçen gün bir parçası yok ediliyor. Ne kolcusu baş edebiliyor, ne jandarması. Yıkılası viranede evlat-ü ayal çay beklerken, şeker beklerken; üç beş paket cigarayı, dar zamanlar için, bir kenara koymak gerekirken, kalem gibi çamın gençliği kimin umurunda.

Yolcusunu alan minibüs, basıp gaz pedalına Sarıkamış yoluna düşüyor. Kimi zaman balık istifi olacak kadar dolu, kimi zaman da bir şoför, bir de senden başkası olmaz minübüste. Anıt Mezar'ın önünden geçerken, bir eli direksiyon simitinde, öbürü açık halde şoföre, yanında oturanlar eşlik ederek ölülerin ruhuna okurlar. Yüzbin gence mezar olan Allahuekber Dağları'nın silueti görünür Anıt'ın arkasında. Yüzlerce isim yazılı duvarlarda. Yürek paralayan ağıtı duyarım, silah arkadaşını omzunda taşıyan gazinin yontusu önünden her geçişimde: "Yüzbaşılar yüzbaşılar / Tabur tabur karşılar./ Yağmur yağıp gün değişin / Yatağan şehitleri ışılar./ İbrişimin kozaları / Batsın Avşar kazaları / Sarıkamış'ta kırıldı / Onca gülüm tazeleri.

Her köyün minübüsünün son durağı bir kahve önüdür. Dönüş zamanı da aynı yerde toplanır. Karınca gibi dağılır ilçe sokaklarına köylüler. Gürültülü konuşmalarını, havada savrulan el, kol hareketleri tamamlar. Hem yürür, hem meramını anlatır yanındakine.

Esnaf ilk çaylarını yudumlar kapı komşusuyla. Memurlar işine gider sağa, sola selam vererek. Herkes herkesi tanır burada. Öğlene yakın da hepten canlanır ilçe.

İnsan sayısı gibi, gürültüler de çoğalır bu kez. Kasetçilerde en bayağı lafların bir araya getirildiği şarkılar çalarken, traktör gürültüsüne otomobillerin, kamyonların gürültüsü karışır.

Başı atkılı, ağzı yazmasıyla sıkı sıkı kapalı kadın, kocasının ardınca dolanır ilaçsa ilaç, elbiseyse elbise, papuçsa papuç almak için. Seçileni itirazsız kabullenmek kaydıyla. Esnafı da bilir müşterisini. Memur kesiminin zevki ayrı, köylünün ayrı. Vitrinden anlarsın dükkanın ne tür müşterilerinin olduğunu.

Ticaret, öğretir adama dükkânına getirip, asana dek adını söylerken bile zorlandığı blucinlerin, spor ayakkabıların hangisinin rağbette olduğunu. Kara lastiği, kalın fitilli kadife pantolonu çok giymiştir koyuna, mal'a çobanlık ederken. O vakitler ne bu papuç markalarından ne de blucin markalarından haberdardı. Ne uygun görülüp alınmışsa odur moda olan da, giyilecek olan da.

Bitirdiği ilkokulun diploması bir bu ticaret işinde hesabını bilmesine, bir de su kullandığı otomobilin ehliyetinde yaramıştır. Sorsalar, diplomanın yerini kendisi de bilemeyecek.

Kenar mahallelere her gün yeni bir kondu, yeni bir ahır ekleniyor. Çiftini çubuğunu satıp, alabildiği kadar da hayvanını yanına alan ilçeye taşınıyor. Şehirle köyün uzaklığı bir sokak ötesi kadar. Bir sokak ötedeki caddeden son model arabaların korna sesi, öteki sokaktan inek böğürtüleri, koyun melemeleri art arda duyulur.

Algılayışta birtakım nüanslar göze çarpsa da, yaşama biçiminde bu nüanslar daha da silikleşir. Makarna, bulgur kilo kilo tüketilirken ekmek fırınları da durmaksızın çalışır. Dükkânlara gönderdiği ekmeklerin boş kasalarını öğlen olmadan toplar. Fırınların sayısındaki bu bereketlilik, kahvelerde ziyadesiyle artar. İkibin nüfus, yirmibeş kahvehane. Bol lakırdı, bol aylaklık. Gelsin çaylar, gitsin kahveler. Esnaf kepengini, kapatır kapatmaz; memur, işçi de mesai biter bitmez aynı masanın etrafına dizilir iskambil kâğıtlarıyla olan randevusuna.

Kırtasiyenin envayi çeşidi bulunan kitapçılarda, kitap bulunmaz bir tek. Rafları günlerce işgal edecek, satılamadan eskiyecek kitabı getirip de başına iş mi açacak. İlçe kütüphanesinde dolu kitap. Oku okuyabildiğin kadar. Tabi oraya da gideni bulursan.

Öğretmenin verdiği ödevi araştırmak bahanesiyle bir araya gelen okul kaçkını yeni yetmelerle, gidecek yeri olmayıp, dingin bir ortamda üniversite sınavına hazırlanan parasız gençler oturur bomboş salonun sandalyelerinde. Cilt cilt kitaplar, okunmayı bekler raflarda. Son kez eline alandan da mutlaka bir iz, bir kenarına bırakılmıştır kitabın.

Kahveler tıka basa dolu, kütüphanesinde in cin top oynamasındadır bire ikiyi, üçü zor veren tarlalarının hali gibi, kafalarındaki ekin tarlaları: Çorak, bomboz ve de sığ.

Belediye Düğün Salonu'nun sahnesine düğünden düğüne orkestra çalanlarının, Halk Eğitim Merkezi'nin salonundaki sahneye de ancak toplantıdan toplantıya insan ayağıbasar. Ne bir tiyatro oyununun dekoruna, ne de kültür-sanat etkinliğine ev sahipliği ettiğini göremedim ne yazık ki.

İnsanın göz zevkini, ruhunu okşayacak ne bir yontu, ne de bir mimari ortaya konulmamış ilkokul öğrencilerinin severek ve de kolayca çizdikleri evler gibi, projesi hangi ilkokullunun elinden çıkmış bilinmez, tek katlı, bilemedin üç katlı evler yapılmış bina diye.

Konar göçerliğimizin izleri bugün olmuş hissettirir kendini. Evler sanki az sonra "Sökün çadır kazıklarını." denilecekmiş gibi iğreti yapılmıştır. Salaş görünümleri de uzun bir geçmişi olduğundan değil, malzemenin ucuzluğundandır.

Sokaklar da kendi kaderine terk edilmişliğin çaresizliğindendir. Yolu parke taşlı, çocuklarına parkı, yaşlısının soluklanacağı çaybahçesi yoksunu mahalleler kurulmuş köşe bucağa.

Sağlam kafanın sağlam vücutta bulunacağı fakülte açılmış da, bu kafanın gözlerini açacak sinemayı, dilini çözüp söyleşeceği kafeyi, pastaneyi unutmuşlar.

Gün kavuşup da evli evine, köylü köyüne çekilince daha bir yoğun duyurur memleketin bu köşesinde ömür tüketen insanların dünyalarının yalın katlığı.

Yarındaki Dünler

METİN ELOĞLU

Bu anıları ayıplamayın
Bu anılar İstanbul anısı
Askerlik mapusane kimsesizlik
Aşk anısı bunlar borç harç anısı

O söyledi genelevred bir dostum var

Hayat usla kavranamaz demiş Heidegger
Ha babamın kuru keli
Ha Fındıkkıran süiti
Bitlerle pireler madamlarla müsüler

Ey Kuzguncuklular

Koltuğumda Ferhat'la Şirin, Allah belâmı versin
Kendimi dar attım Vangel'in meyhanesine
Öldürmez sürüngürür bir rakı içtim
Üstü kalsın Vangel bembeyaz cekedimin

Ah bu taş gibi denizde sırça gemiler

Vatandaş, kimi aşk insana yaramıyor
Kendini sev, sevme demiyorum
Birini sev, sevme demiyorum
Ama vatandaş

Sonradan olma padişahlar doğuştan şairler

Aforizmalar

FARUK YILMAZ

☛ Hırsla yapılamayacak şeyler de vardır; mesela uyumak.

☛ İnsanlar en fazla kendilerini anlatırken değişirler.

☛ Bütün yiyecekler bozulur da zehir bozulmaz.

☛ Ne iyimserlik iyi niyetliliktir, ne de kötümserlik kötü niyetlilik.

☛ Önyargılılar sevmediklerinden nefret etmeleri gerektiğini sanırlar.

☛ İnsanların hayvanlara karşı en büyük üstünlükleri delirebilmeleridir.

☛ Yılanın tıslaması Adem ile Havva'nın en sevdiği şarkıdır.

☛ İntihar tanrıdan bir hayat aşırmaktır.

☛ İnsan dostluğunu kanıtlamaya çalışmamalı hiçbir zaman; herhangi bir şeyi kanıtlamak dostça bir davranış değildir çünkü.

☛ Dünyanın en yaşlı insanı daima geç kalmış bir ünün sahibidir.

☛ Kısa öykü: Et yiyen bitki vejeteryan sahibini yedi.

☛ Şair suyun üzerinde yürür, romatizmadan ölür.

☛ Bir insanın yaşamayı sevip sevmediği can çekişirken ne kadar gülünçleştiğine bakılarak anlaşılabilir.

☛ Yeni bilimsel buluşların yol açtığı ölümler, ölümün çağa ne kadar çabuk ayak uydurabildiğini gösterirler.

☛ Kararsızlar geçmiş ile geleceğin düellosunu seyrederler her gün.

☛ Bir düşünce uğruna ölmek başka hiçbir şey düşünememenin sonucudur.

Şiirimizin büyük ustası Nâzım Hikmet'i ölümünün 35. yılında çeşitli konularda yazdığı kısa yazılarla anıyoruz...

Pire ve Kedi

Ak, yumuk yumuk bir kedi yavrusunun tüyleri arasında bir pire yaşamaktaydı. Pire, gözle zor görülecek kadar küçük, bir ceylân gibi çevik ve bir insan kadar, bir insan çeşidinde akıllıydı. Bunun içindir ki, ak kedi yavrusu ne yaptıysa yaptı tüyleri arasında zıplayıp duran, ince inceye derisini sokan pireyi yakalıyamadı bir türlü. Nasıl yakalasın ki pire ele avuca sığacak soydan değildi.

Sözü uzatmıyalım; ak tüyleri arasında çevik ve akıllı pireyi taşıyan kendi yavrusu bir yandan bu gözle zor görülecek kadar minicik düşmanını yakalamağa uğraşırken öteyandan, günlerin ve ayların geçişiyle büyüdü, yakalamak için bir plan kurdu.

Ilk önce pireyle doğrudan doğruya boğuşmaktan vazgeçti. Ne kımıldandı, ne tepreşti, ne pirelendi. Öyle kımıldanmaksızın uzun günler durdu. Pire, yelkenleri suya indiren kedinin sırtında, kendi tarlasında dolaşan bir çiftçi gibi yan geldi ve başladı şişmeğe, şişmanlamağa, gelişmeğe. Pire şiştikçe şişmanladıkça kımıldanamaz zıplayamaz oldu. Zıplayamıyan, kımıldayamıyan pire pireliğini kaybetmiş demektir. O da bunu kaybetti. Sonunu anladınız elbet de, kedi plânını başardı ve bir öküz kadar ağırlaşan pireyi yakalayıverdi.

Pirenin başından geçeni unutmayınız, öküz pireleşirse ve pire gibi zıplamağa kalkışırsa, gürültüye gider, pire öküzleşirse kapana tutulur.

Mandalina

Mandalina çıkalı çok oldu mu? Bilmiyorum. Ben siftahını bugün yaptım.

Afrika'da cüce kabileleri varmış. Iriyarı, dallı budaklı ağaçların, koskocaman fillerin, ağaç kalınlığında yılanların ve gök gürültüsü gibi kaba kaba haykıran kaplanların arasında minimini boyları, incecik sesleriyle bu cüce kabileleri; ben, yuvarlak kavunların koskocaman ayvaların, iri portakalların içinde yaşıyan mandalinalara benzetirim.

Mandalinler, benim gözümde, küçük değil cücedirler. Portakalların cüceleri...

Cücelik tereddî midir? değil midir? Belki öyledir, belki değil. Fakat cücelik eğer tereddî ise, biricik güzel, değerli, hoş tereddîli verim mandalinadır.

Mandalinanın, dilimleri cücedir, fakat ne ipekli, ne serin bir cücelik. Mandalinanın kokusu cücedir. Fakat böyle cüce koyuya can kurban. Mandalinanın kabuğu boyası cücedir. Gelgelelim kabuğundaki pütrükleri bir yana bırakacak olursak, gerek bu kabukta, gerekse dilimlerin derisindeki boya kırmızıya çalar sarının en erişilmez örneğidir.

Cücelik iyi mi, kötü mü? Bunu araştıracak değilim. Fakat insan cüce olduktan sonra hiç olmazsa, mandalina gibi, faydalı, şipşirin tatlı cüce olmağa çalışmalı.

Ben Tekiri Severim

Benim bir kedim var. Ne tüyleri bir karış, ne kuyruğu kürk gibi. Basbaya bir tekir kedicik. Tekir kedim beni sever mi? Bilmem. Ben kedimi severim.

Tekirimin tüyleri bir karış, kuyruğu kürk gibi değildir, ancak, huyu, her kedinin huyuna benzer. Yemeğini vaktinde vermezsen sesini çatarak mırıldanır, canı istemediği vakit okşamaya kalkarsam elimi tırmalar. Tel dolaptan yemek aşırır. Eve bir yedi gün uğramasam, aldırmaz. Döndüğüm vakit sevinçle beni karşılamaz. Mart gelince başını alır damlara çıkar, günlerce ne arar, ne sorar bizi...

Tekir kedimle karşılıklı oturup konuştuğum olmuştur. Bu ettiklerini ne vakit onun yüzüne vursam, o çekik çizgili gözlerini süzerek, bıyıklarını ince, alaycı bir gülümsemeyle burarak bana der ki:

-Yaptıklarımı kötü buluyorsan, niçin beni kapıdışarı etmezsin? Çünkü tavan arasında fareler var. Geceleri seni uyutmuyorlar. Onları tutayım diye besliyorsun beni. Sonra karşında mırıl mırıl dolaşmam hoşuna gidiyor... Gözünü eğlendirmem için bana ciğer verdiğini bilmiyor muyum sanki? Hem tavan arasındaki fareleri tutayım, hem gözünün eğlencesi olayım, sonra da bana ciğer alıyorsun diye bir de yaltaklanayım mı?

Tekirim ne vakit bana böyle karşılık verse, ben ona diyecek söz bulamam. Anlarım ki, belki de böyle düşündüğü için onu seviyorum.

Siz isterseniz, gün ağarıncayadek karda, yağmurda kapınızı bekliyen; dövseniz de, sövseniz de yaltaklanmaktan vazgeçmiyen Karabaşı seviniz ben Tekiri severim.

Tatlıcı ve Börekçiler

Eskiden Saraçhanebaşında börekçi ve tatlıcı dükkânından geçilmezdi. Baklavaların en ballısı, böreklerin en pufu, kadayıfların en sırma tellisi Saraçhanebaşında satılırdı.

Eskiden Beyoğlunda bir iki alafranga pasta satan tatlısu frengi randevu yerinden başka tatlıcı dükkânı yoktu. Ben eskiden bu caddede tavuk göğsü ve keşkül satan bir tek dükkân görmedim.

Eskiden "Babıâli caddesi" denince akla, camekânları kitapla dolu, kırtasiyecileri dillere destan bir yokuş gelirdi. Belki bir lokanta, belki bir iki kahveci bu yokuşta yer tutmuşlardı, fakat işte hepsi o kadar...

Zamanlar var ki, İstanbul'un ayrı ayrı alış veriş yerlerini değiştiriyor.

Saraçhanebaşındaki tatlıcılar, muhallebiciler, börekçiler, Kapalıçarşıdaki kebapçılar Beyoğluna taşındılar. Beyoğlundaki apartımanların moda mağazalarının bir okkalı parçası ise Saraçhanebaşına göç etti.

Babıâli caddesinde piyazcıdan, lokantadan ve kahveciden geçilmiyor.

İstanbul'daki bu alış veriş yer değişiminde göze çarpan bir şey var: Yemek içmek, hele ucuz yemek içmek satıcıları piyasayı tutuyorlar. Yakında bu şehir büyük bir muhallebici ve onun yanında açılmış kocaman bir kebap, köfte ve piyazcı dükkânı biçimine girecek.

Dondurma

Yeni çeşit buz dolapları çıktı çıkalı bizim bildiğimiz dondurmanın tadı, çeşnisi, katılığı, yumuşaklığı, biçimini değişti.

Eskiden bir alaturka, bir de alafranga dondurma vardı. Alafranga dondurmaya kalıp dondurması da derlerdi. Bu gerçekten de, bir buz kalıbı gibi kaskatı olurdu ve ancak çikolatalısı, çileklisi, kremalısı, ananaslısı yapılırdı.

Alaturka dondurmada ise bir buz katılığı değil, bir kar yumuşaklığı vardı. Kaymaklısıyle vişnelisi bellibaşlı çeşidiydi. Kenarları oluk oluk, yaldızlı ve çiçekli, iç içe geçmiş çifte, küçük kayık tabaklarda yenilirdi.

Şimdi alaturka dondurma ile alafranga dondurma birbirlerine karıştı. Yeni çeşit elektrikli buz dolaplarında yapılan bu soğuk ve boyalı tatlılar ne yumuşak, ne sert, ne kaymaklı, ne kremalı.

Yeni çeşit dondurmalar kübik apartımanlarına radyo alıp Mısırı dinliyenlerin modernliklerine benziyor. Ve bu çeşit modernizm bütün sosyal yaşayışımızda kahveyle yapılmış çikolatalı bir dondurma gibi kendini gösteriyor.

(İt Ürür Kervan Yürür, Ortam Yay. 1979)

Akşamsefası

Bekle(Y/N)en

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

-Seninkini gördüm, dedi ablam. Bugün, Nejla'larda. Bütün yazı burada geçireceklermiş. Bugün de teyzenin elini öpmeye gelmişler.

- Benimki kim, dedim, tahmin etmemişim gibi.

- Hadi hadi, dedi ablam. Bilmiyorsun sanki! Şuna bak, eğleniyor benimle!

Zaten anlamıştım, öyle der demez emin oldum: Semih'i söylüyor. Gerçekten benimki! On dört yaşımdan beri... Birlikte büyüdük, iki aile iç içe yaşardık o zamanlar. Çocukluk düşlerimdeki sevgiliydi önce, sonra gençlik, şimdi de... Buradalarmış, öyle mi? Ne zamandan beri? Yeni mi almışlar yazlığı, hep mi buradalardı? Karısı ve o. Hâlâ evliler demek.

- Tabii, ne sandın, diyor ablam. Herkes sizin gibi yirmi yıldan sonra boşanmaya kalkmaz.

Teşekkürler ablacığım, diyorum. Bu kez içimden. Bu kadın böyledir, her fırsatta evde kalmışlığının acısını çıkarmaya çalışır benden. Sanki iki kez evlenip iki kez boşanmakla onun hakkını yemişim gibi ya da boşanma nedenlerimizden haberi yokmuş, Kemal'i hiç tanımazmış gibi. Biz durup dururken mi boşandık, keyfimizden? Sevgili ablacığım, bunu en iyi bilenlerden biri sensin.

Bunları söylemiyorum, şimdi yeniden boşanma konusuna, "Kim haklıydı, Kemal ne yapmıştı, ben ne demiştim?"lere dönmek istemiyorum. Sözü yeniden Semih'e getirmek istiyorum. Bir insan, yaşam boyu ulaşılamayacak da olsa sevilirmiş demek. Ne el ele tutuştum onunla ne göz göze bakıştım; ama adı Semih olan ince bir tel hep sızladı durdu içimde. Şimdi eskimiş, kopmuş mudur, paslanmış mıdır?

- Hâlâ yakışıklı mı öyle, diyorum.

Ablamın "Kim, anlamadım, kimden söz ediyorsun?" diye alaya almalarını beklemeden ardı ardına sıralıyorum soruları:

- Şişmanladı mı, hâlâ ince mi? Göbekli bir adam mı oldu şimdi? Saçları aynı kalamaz. Döküldü mü, beyazladı mı?

- Bilmem, diyor. Senin gözünle göremem ki ben onu. Öyle bir adam işte.

Öyle bir adam mı? Semih, "öyle bir adam" olabilir mi hiç? Gerçekten bilmiyorsun. Anlatıp anlatmamak konusunda karar veremiyorum. Gülünç gelebilir ona ve kahrolurum. Ne anlatacağım? Rüyamda sık sık onu gördüğümü. Bu kadar masum değil ki! Ne zaman rüyamda biriyle sevişsem bunun Semih olduğunu... Söyleyebilir miyim?

- Ağabeyi ne yapıyormuş, Salih? nerelerdeymiş şimdi?

Ablam Semih'i bırakıp ağabeyine geçmeme şaşmış, bakıyor öyle. Aynı evde büyümüş iki kız kardeş ne kadar çok şeyi ayrı ayrı yaşarmış meğer.

- Şey, diyorum kekeleyerek. Salih bana evlenme teklif etmişti de...

İnandırıcı olamayacağını önceden sezinlediği bir açıklamayı dinler gibi dinliyor ablam. Anlatıp anlatmamakta kararsızım.

- Evlenme mi? Ne zaman? Sen Semih'e hayran, ağzın açık, ayran budalası gibi yolunu gözlerken... Salih ha! Nasıl oldu bu?

"Nasıl oldu bu?" sorusunda "Böyle şey olmaz, sen uyduruyorsun!" tınısını sezer sezmez anlatmaktan vazgeçiyorum. Oysa o gülünç bir öykü dinlemeye hazırlandı bile. Eğlenecek aklınca, pek mutlu olacak, küçük küçük kahkahalar atacak, şu çocukluğumdan beri beni delirten kahkahalarından. "Sonra?" diye soracak ağzını yayıp gözlerini kırpıştırarak.

- Öyle işte! Bir zaman olmuştu. Zaten yanlışlıkla yapılmış bir evlenme teklifiydi.

Atmaya hazırlandığı kahkahalardan birini, ziyan olmasına kıyamadığı birini savuruyor.

- Yanlışlıkla?!

- Evet, yanlışlıkla, deyip sonraki kahkahaları önlüyorum.

- Ay, çok âlemsin, diyor; ama konuşmanın tatsızlaştığını da anlıyor. Neskafe hazırlamaya mutfağa gidiyor.

Okul bitmiş miydi, bitirmeye az bir zaman mı kalmıştı? Semih'e yakınlaşmaya çalışırken... Hiç beklemediğim bir anda... Ağabeyi...

"Olabilir" demiştim ve Semih'le ilgili duygularımı anlatmıştım ağabeyine "Ona daha yakın olurum böylece. Senin karın olarak onu daha sık görme olanağım olur," bile demiştim ya da bu anlamı çıkarabileceği başka bir şey. Bu dürüstlük karşısında nutku tutulmuş ve evlenme teklifini yinelememişti bir daha sonra üstünden zamanlar geçti. Ne çok zaman geçti. Okul bitti, değiştirdim. Nice zaman sonra yine karşılaştım Salih'le. "Semih nasıl?" dedim onu görür görmez. "İyi, evlendi." dedi. "Sen?" dedim. "Ben boşandım." dedi. "Ne zaman evlendin ki?!" dedim. "Senden hemen sonra..." dedi. "Ama olmadı, yürütemedik, bir minik kızım var şimdi. Görmek ister misin onu?"

İstedim. Ne kadar sevimliydi o minik kız. Bana tam sahip olmak üzereyken yitirdiğim kendi kızımı hatırlatıyordu. İyi ki doğurmamışım, ortada çocuk varken boşanmak çok daha zor olurdu, deyip onu düşürdüğüme bir de sevinmiştim utanmadan. Yüzünü bile göremediğim kendi kızımın yerine, şimdi güzeller güzeli bir çocuk... "Benimle evlenir misin?" dedi Salih yeniden "Evet!" dedim. "Evet. Çünkü küçük kızını çok sevdim. Kendi kızım gibi. Evlenirim, böylece gerçekten anne olabilirim bir küçük kıza."

Yine ortadan kayboldu. Bir daha onu görmedim, Semih'i de.

Neskafelerle birlikte gelirken, yüzü gizleyemeyeceği kadar allak bullaktı ablamın, gözleri kan çanağı. Besbelli ağlamış içerde. Neden?

- Ne oldu, dedim tepsiyi elinden alırken. Neyin var?

- Salih, dedi. Demek sana evlenme teklif etti. Onca yıl beklediğim teklifi sana yaptı demek? Peki, ben niye evlenmedim, ben kimi bekliyorum yıllardır?

Akşamsefa.com

Bendirek

ALP TAMER ULKILIÇ

Çıkardı yüreğindeki son ramazan davulcusunu
Toprak yavaş yavaş soğuyan sessizliği emiyor
Davulcuların sonuncusunu ılık bir güneş
Usulcacık gömüyor

Biliyorum birgün açacak güneş
Kapanacak içimdeki yüzyıllık yara
Ve ay gibi soğumuş yüreğimden sızacak
Üç bin derecede üçbin hatıra

Birazdan yağmur başlayacak GÜL!
Bir mezar kadar derinden gelecek sesin
- Şıp şıp su damlayacak-
Ve kanatacak yüreğimi o edepsiz gülüşün
Sana benzeyen her insanı her nesneyi
Seller gibi öpeceğim

Ruhumun iletken ipincecik telleri
Dolmuşta üstüne kelaynakları aşkın
Yokoluşun şarkısını söylerler usulcacık
Ah; kırılmış yaşamın tüm fincanları

2.6.1997

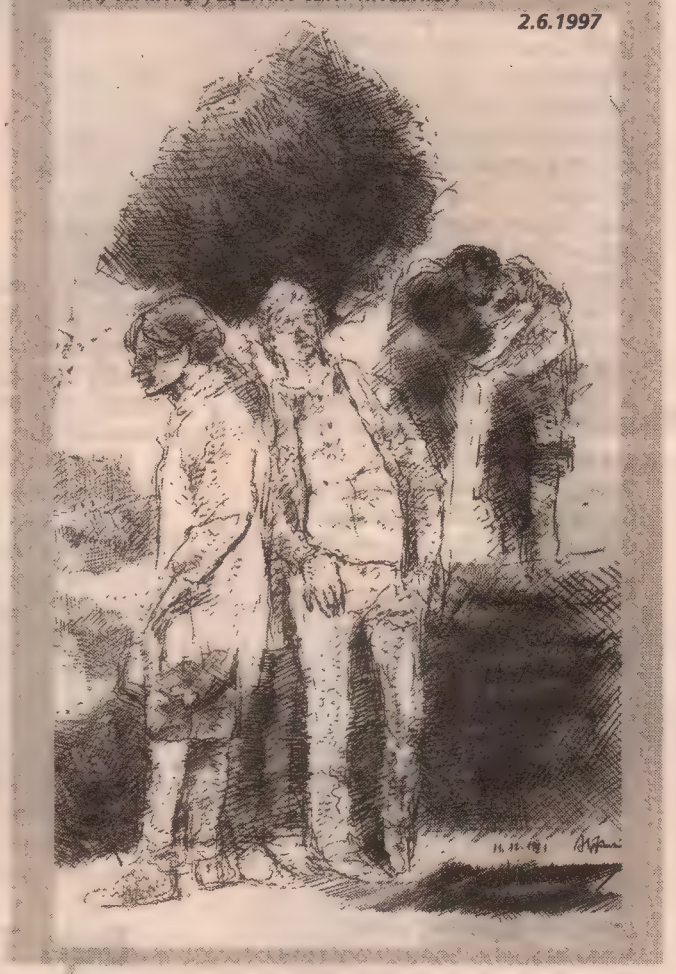

Yitik Zaman Hırsızı

MEHMET SARSMAZ

Zamanını çaldım insanların
zamanımı çaldılar benim
Dokunulmayana da dokunabilirim elbet
Bakılmayana da bakabilir:

Adresim bir posta kutusu olsa da
"müdahaledir"
her an bir karşıtlığa dönebilir:

İnsanlarını çaldım zamanın
Benliğimi çaldı zaman

Dokunmaya dokunamam elbet
bakmaya bakamam

İnanılmaz bir öngörüyle günümüz sapıklarının pardösülerine benzer bir redingot diktiren Mithat Sadi, Marika'nın Galata'daki evinin kapısını çaldı, ağır adımlarla içeri girdi ve redingotunun cebindeki tabancayı çıkararak salonda bekleşenlere altı el ateş etti.

Modern Mânâda İlk Türk Sapığı

EKREM GALİP YALINER

Bugünkü cemiyet hayatımızda bazı şikayetler vardır ki, onları hemen her gün işitiriz. Bazı şikayetler de vardır ki, onları nadiren işitiriz. İşte bu nadiren işittiğimiz şikayetlerden biri, cinayetlerimizin pek kabaca işlenmiş, kalitesiz cinayetler olduğu ve modern mânâda seri cinayetler işleyecek sapıklar yetiştirmede yetersiz kaldığımızdır. Öncelikle, bizim şahsen böyle bir şikayette bulunmadığımızı ifade etmek gerekiyor; bir eksiğimiz o kalsın... Ayrıca, dönüp tarihe baktığımızda, bu sahada üstün başarılarıyla sivrilmiş nice insanımızla karşılaştığımızı da ilave etmek durumundayız. Hele bir Mithat Sadi Bey'imiz vardır ki, akıttığı onca kana rağmen, kendisini hayırla ve hayranlıkla yâdetsek yeridir..

Mithat Sadi Bey, varlıklı bir ailenin tek evladı idi. İkinci Meşrutiyet'le birlikte şehir idadilerine sultanî adı verildiğinde, hayatın tadını çıkarmaya çalışan bir talebeydi. Gençlerin anlaması için şu şekilde ifade edelim; mutlu bir lise öğrencisiydi. Ertesi sene sultanî'den mezun oldu. Ve yedi arkadaş, mezuniyet şerefine, yeni yeni açılmaya başlayan fotoğraf stüdyolarından birine giderek hatıra fotoğrafı çektirdiler. Hepsinin hayalleri, umutları vardı. Hepsi yeni maceralara atılacak olmanın heyecanı içindeydiler. Elbette ki görüşmeye devam edeceklerdi, lakin görüşseler de görüşmeseler de, üç yıl sonra aynı gün ve aynı saatte, o fotoğraf stüdyosunun kapısında buluşacaklardı...

Aradan üç yıl geçti, o gün gelip çattı. Mithat Sadi Bey hatıra fotoğrafını cebine koyarak stüdyonun kapısına gitti. Ya diğer arkadaşları? Genç adam biliyordu ki, onlar gelmeyecekti, hiçbiri gelemeyecekti. Üç yılda altı ölüm haberi almıştı Mithat Sadi Bey. Fotoğraftakilerden hayatta kalan tek kişi kendisiydi.

Baki Reşat Bey, Galata kerhanelerinden birinde çıkan kavgada tabancayla vurularak öldürülmüştü...

"Bu işte iyi para var" diyerek İngiltere'ye karpuz satmaya niyetlenen Hakkı Galip, karpuzları taşıyan gemideki tayfalar tarafından açık denize atılarak katledilmişti...

Mehmet Selim, yağlı güreş geleneğini modernize etme hevesine kapılmış, güreşçi menejerliğine başlamış ve menejerliğini yaptığı ilk güreşçi olan Sındırgılı Mesut Pehlivan tarafından, kafası er meydanındaki zeytinyağı kazanına sokulmak suretiyle boğulmuştu...

Memuriyeti tercih eden Refet Beliğ, ilk vazife yeri olarak tayinle gönderildiği -haydi adını vermeyelim- Anadolu kasabasında pek talihsiz bir hadiseye kurban gitmişti: Kasabadan tren geçmeye başlamasıyla "Tren altında kalan insanlar ölür mü?" merakına kapılan iki eşraf çocuğu deney için Refet Beliğ Bey'i seçmişlerdi ve gencecik memur, arkadan itilmek suretiyle tren altında kalarak can verirken, bahsi kaybeden eşraf çocuğu "Vay be, öldü koduğumun evladı!.." şeklinde bağırmıştı.

Sanatsever bir genç olan Emrullah tiyatroculuğu seçmiş, bir dram kumpanyasına oyuncu olarak katılmış ve yüzüğündeki zehiri içerek intihar eden bahtsız bir aşığı canlandırırken, kendisini feci şekilde kıskanan Salih Zeki adlı figüranın yüzüğüne gerçekten zehir koyması neticesinde, sahnenin ortasında son nefesini vermişti.

En maceraperestleri olan İsmet Saffet ise akla hayale sığmayacak bir hadiseyle ölümün kucağına düşmüş; gelen haberlere bakılırsa, Orta Afrika ormanlarında bir kaplanla cinsi münasebet kurmaya çalışırken feci şekilde parçalanarak can vermişti.

Mithat Sadi Bey, üçüncü yıl randevusunun hüzünlü yalnızlığında altı arkadaşının talihsiz ölümlerini yeniden hatırladı, göz pınarlarından iki damla yaş süzülmesine engel olamadı ve yüreğindeki isyanın ateşiyle seslendi arkadaşlarına: "Yedincimiz de öldü arkadaşlar, Mithat Sadi de öldü. Kurban bayramında koyunlar için gözyaşı döken, fareye süpürgeyle vurduğu için dadısına darılan Mithat Sadi öldü. Şimdi intikam için, kan için, ince kan derelerini azgın kan nehirlerine dönüştürmek için yaşayan yepyeni bir insan var artık..."

İntikam aşkı büyüktü ama Mithat Sadi Bey yalnız bir insandı neticede, istihbaratı zayıftı. Kerhanede Baki Reşat'ı vuran adamı bulamazdı belki, olsun, aynı yerde bir başkasını vuracaktı. Hakkı Galip'i denize atan tayfalara ulaşamayabilirdi, başka tayfalardan intikam alacaktı. Sındırgılı Mesut Pehlivan'ı yakalayamazsa, Mehmet Selim'in hesabını başka bir pehlivanın kanıyla soracaktı...

Öyle de yaptı. İnanılmaz bir öngörüyle günümüz sapıklarının pardösülerine benzer bir redingot diktiren Mithat Sadi, Marika'nın Galata'daki evinin kapısını çaldı, ağır adımlarla içeri girdi ve redingotunun cebindeki tabancayı çıkararak salonda bekleşenlere altı el ateş etti. Netice: İki ölü, bir yaralı... Hayatta kalmayı başaranlar, geldiği gibi kaybolup giden bu esrarengiz adamın salonun ortasına bıraktığı fotoğraf parçasına bir anlam veremediler.

O, Baki Reşat'ın fotoğrafıydı ve Mithat Sadi'nin cebinde Baki Reşat'ın özenle kesilip çıkarıldığı bir fotoğraf, önünde ise alınacak beş intikam vardı.

İki hafta sonra, yolcusuz halde seyreden bir Şirket-i Hayriye vapurunun halatçısı, önce başına aldığı sert darbeyle bayıldı, ardından Marmara'nın serin sularına gömüldü. Halatçının cesedi, iki gün sonra Sarayburnu açıklarında bulundu. Ne olmuştu? Çımacı redingotlu bir adamdan söz ediyordu ama halat mevkiinde bulunan fotoğraf parçası dışında herhangi bir iz yoktu. Bu, elbette ki, Hakkı Galip'in fotoğrafıydı.

Mithat Sadi, bu olaydan on gün sonra, yağlı güreş müsabakalarının tertiplendiği Reşadiye'ye gitti. Baş ya da başaltı güreşçilerinin hakkından gelmek zor olabilirdi; daha ufaktefek pehlivanların yer aldığı küçük deste boy kategorisinden bir kurban seçti: Bigalı Bayram Pehlivan... Bayram, ta İstanbul'dan gelen, süt gibi beyaz, ay gibi parlak bir beyzadenin kendisine gösterdiği ilgiden etkilendi. "Bu gece kurt kapanını çeker, bir köprüye getiririz ki İstanbul beyzadesini, tadından yenmez" derken... İçtiği ilaçlı rakıyla kendinden geçiverdi. Ertesi sabah, bir han odasında bulundu Bayram'ın cesedi. Talihsiz pehlivanın başı, orta boy bir zeytinyağı tenekesinin içindeydi. Yanında ise bir fotoğraf parçası duruyordu. Mehmet Selim'in de intikamı alınmış, hatıra fotoğrafında, Mithat Sadi hariç, üç kişi kalmıştı.

İki gün sonra, bir Anadolu kasabasının istasyonunda, ilk kez trene binecek olmanın heyecanıyla bekleşen üç köylünün az arkasındaki yerini almıştı Mithat Sadi. Tren göründü, istasyona yaklaştı ve sağdaki köylünün beline doğru yükleniverdi genç adam. Ancak köylü hem tıknazdı, hem ayaklarını iki yana açarak duruyordu. Sarsıldı, düşmedi. 'Ne elleşiyon ki döşümle böğrümle" sözünden sonrasını hatırlamıyordu Mithat Sadi. Feci dayak yemişti. Günlerce istasyon istasyon dolaştı, köylülerin sağlam duruşları yüzünden hayli hırpalandı. Hatta, bir rivayete göre, bu arada "Tut...masaydım düşüyordun" esprisini geliştirme imkanını da buldu. Ve dokuzuncu denemesinde başardı. Hadiseye şahit olanlar "Yabanın tekiydi" dediler, "fukara Yusuf'u ittirmesiynen guş olup uçtu ki, aha bu kaldı geriye..." Köylüler hayatta ilk kez bir fotoğraf görüyorlardı ve bu fotoğrafta, rahmetli Refet Beliğ tatlı tatlı gülümsüyordu.

Emrullah'ın intikamını almak için, Mithat Sadi'nin bir kumpanyaya dahil olması ve haftalarca fırsat kollaması gerekti. Neticede intikam bir dram sanatçısından değil, tulûatçı Komik İhsan Efendi'den alındı. Sırf pişekârına "Bak babanı yiyorum, kokmasın diye tuzladım!" esprisini yapabilmek için sahnede hıyar yiyen İhsan Efendi, hıyara tuz yerine zehir serptiğini bilmiyordu ne yazık ki. İhsan Efendi'nin cesedi kaldırıldı, temsil tatil edildi, gün ağardı, temizlikçiler geldi ve sahne tozu süpürülürken sararmış bir fotoğraf parçası da süpürüldü gitti. Emrullah... Nasıl da umutla bakıyordu altı arkadaşının arasından...

İhsan Efendi'nin defnedildiği gün Galata Rıhtımı'ndan Cenova'ya bir gemi kalktı... Cenova'dan Cezayir'e bir tekne yol aldı... Genç bir adam, Afrika'nın kuzeyinden ortasına doğru aylarca yürüdü... Sonra? Yıllar geçti. İngiltere'den gelen bir antropolog grubu, bir Orta Afrika kabilesinin şefiyle dostluk kurmayı başardı. Şef'in çadırında tuhaf kolyeler, süslü mızraklar, renkli av aletleri vardı. Bir de fotoğraf parçası: Fesli, güleryüzlü, gencecik bir adam. Bir Doğulu... Büyük bir şaşkınlık yaşayan antropologlar, bu fotoğrafın hikâyesini sordular. Şef el kol hareketleriyle anlatıyor, antropologlar bu hareketleri sesli biçimde yorumlayarak anlatılanları anlamaya çalışıyorlardı: "Vahşi bir hayvan ... kaplan... ormanın içinden bir adam çıktı... fotoğraftaki adama benziyordu... ama fotoğraftaki adam değildi... kaplana arkadan yanaştı... kaplanın iffetine leke sürmeye çalıştı... olmadı... sonra kaplana satırla saldırdı... kaplanı öldürmeyi başardı... diğer kaplanlar adamı yedi... bir kaplan kulağını kopardı... kulağı koparken bu fotoğrafı cebinden çıkardı... gülümsedi... gülümseyerek öldü... şuradaki kafatası o adamın... kafatası bile gülümsüyor... Doğru yaa, hakikaten bak, sanki gülümsüyor şu kafatası..."

Evet, modern mânâda ilk Türk sapığının, haydi sapık demeyelim de "seri cinayet operatörü" şeklinde şık bir deyim kullanalım, modern mânâda ilk seri cinayet operatörümüzün hikâyesi böyle işte. Yazılarımızı takip eden okurlarımız varsa, onlar iyi bilecekler; her yazımız gelip gelip aynı noktaya dayanıyor: Mithat Sadi Bey, Türk değil de İngiliz, Fransız, Amerikalı olsaydı kimbilir şimdiye kadar kaç tane Mithat Sadi romanı yazılır, kaç tane Mithat Sadi filmi çevrilirdi. Biz bir Mithat Sadi hadisesini bilmeyeceğiz, ondan sonra da "Niçin kaliteli sapığımız yok" diye hayıflanacağız. Yazık! Gülerler adama... Mithat Sadi Bey'in kafatası da intikam sevinciyle değil, bu halimizi görmenin yarattığı buruklukla gülümsüyor belki. Olamaz mı?.

Son olarak şunu da ilave edelim. Eğer "Yahu, sen bu hikâyeyi, hem de böyle ayrıntılı şekilde nasıl biliyorsun?" nev'inden bir sualle karşılaşırsak, "Eee..." diye başlarız lafa, "tarihçilik, kayıp fotoğraf parçalarını birleştirme sanatı değil mi?"

Sağdan Sola. İsmet Kırdar, Sinan Semih Balcıoğlu, Yalçın Çetin, Altan, Selma Emiroğlu, Atilla, Sade Yalçın, Ferruh Doğan, Eflatun Nuri, Suat Yalaz, Osman Filiz, Güngör

Ferruh Doğan, Asrileşen Köy karikatür dizisini 1953'te yayımlamaya başladı. Gazete ve dergilerde süren bu çalışmalar, yenileri de eklenerek, bir bütünlük içinde, 1956'da kitap olarak yayımlandı. Kitap "...milli hissiyatı rencide edecek ve milli menfaatlere zarar verecek şekilde suiniyetle maksadı mahsusa müstenit neşriyatta bulunmak..." gerekçesiyle, İstanbul 5'inci Sulh Ceza Yargıçlığının 11/3/1957 tarihli kararıyla toplatıldı. Savcılığın başvurduğu yeminli bilirkişiler, kitapta suç bulmadıklarını oy birliğiyle yazılı olarak bildirdiler. İstanbul 1'inci Sorgu Yargıçlığı, 31/7/1957'de Ferruh Doğan'ın savunmasını aldı ve 10/10/1957'de men-i muhakeme kararı verildi. Kitaplar aklanarak adliye emanetinden geri alınıp satışa çıkarıldı.

Dünyada İlk Defa Toplanan Karikatür Kitabı

EFLATUN NURİ

1956 yılı Mart'ın karlı soğuk bir günü.. "Dolmuş" mizah dergisi bulunduğu hanın içine kendimi zor attım, çok üşümüştüm, üstüm başım kar içindeydi. Kendimi kuvvetli bir şekilde silkeledim. Üst kattaki derginin salonuna girdim. Aziz Nesin:

- Hani Eflatun bu havada gelmez diyordunuz!

İlhan Selçuk:

- Vallahi şaşırdım yahu, Eflatun; karikatürlerin hazır mı?

- Evet... demek hakkımda konuşuyordunuz.

- N'olmuş yani...Kırk yılda bir günahını aldık. Bu sırada telefon çaldı, Turhan telefonu kaldırdı ve:

- Ferruh seni "Cem" yayınevinden arıyorlar. Ferruh kısa bir telefon konuşmasından sonra, mamasına doğru düşünceli yürüdü, sandalyesine oturdu. Ferruh'un yüzü sapsarıydı elleri titriyordu.

Bir süre sonra Aziz Nesin:

- N'oldu Ferruh?

- Savcılıktan polise emir vermişler benim "Asrileşen Köy" karikatür kitabımı topluyorlarmış!

Bütün arkadaşlar Ferruh'un etrafında toplandı.

Suavi Sualp:

- Ayva mı topluyor bunlar yahu?

Aziz Nesin:

- Ulan şu işe bak, olacak şey değil; yanılmıyorsam dünyada ilk toplanan karikatür kitabı senin oluyor. Bu ne büyük şeref be!..

Kendimi tutamadım:

- Aziz Abi.. O büyük şeref dostlar başına demez miyim!..

Aziz Nesin:

- Ne diyorsun yahu sen? Şom ağızlı!

- Niye alınıyorsun ki, Aziz Abi.. Senin kitaplarını toplamaktan polis bile usandı.

Ali Ulvi:

- Ferruh şimdi senin garanti polis peşindedir!..

Ferruh Doğan:

- N'apıyım yani "Cem" yayınevinden de "ortalarda gözükme, saklan" diyorlar.

İlhan Selçuk:

- Saklanmak da çözüm değil.

Aziz Nesin:

- Git savcılığa efendi gibi "Beni arıyor musunuz, aramıyor musunuz" de bakalım, nerden incesye oradan kopsun.

Ali Ulvi:

- Olur mu Aziz Abi, sen polisi tanımıyor musun? Paldır-küldür, sıcağı-sıcağına "Ben geldim" deyince her halde polis de "hoş geldin" demez yani.

Ferruh:

- Kurallara göre elime resmi bir kağıdın gelmesi gerekli.

Turhan Selçuk:

- Ferruh hukuk da okuyor, tabii bu ayrıntıları bilir.

Ben artık dayanamadım, bu konuşmalara bir nokta koymak istedim:

- Siz burada fikir yürütürken, polis buraya gelecek, zaten "Dolmuş" dergisinin de geçen sayısı toplatıldı, bir de bizi böyle hazır toplanmış görürlerse, hiç zahmetsiz götürürler.

İyisi mi ben sizi Sirkeci'deki tren istasyonunun karşısındaki "Hasbi"nin yerine götüreyim, orada emniyette oluruz, dedim.

Onbeş dakika sonra "Hasbi"nin yerindeydik.

Masalar birleştirildi yeni örtüler örtüldü, renkli mumlar yakıldı. Masaya çeşitli içkiler, çeşitli mezeler yağmaya başladı.

Hasbi eğildi kulağıma:

- İlhan Bey hesabı peşin ödedi, arkadaşlara ne isterlerse ver ben keyifsizim kaçıyorum, dedi.

Yapacak bir şey yoktu. Kimseye bir şey belli etmedim kadehimi kaldırdım:

- Ferruh'un "Asrileşen Köy" karikatür kitabının şerefine içiyorum, dedim.

Bu ara Ali Ulvi "tuvalete gidiyorum", dedi. Masaya döndüğünde:

- Yahu Eflatun.. Sen bizi nereye getirmişsin. Tuvaletin penceresinden baktım arkamız emniyet müdürlüğü.

- Biliyorum hiç merak etmeyin çocuklar. Burada emniyetteyiz.

Ali Ulvi:

- Nasıl olur ya Eflatun arkamızdaki sokakta polis kaynıyor.

- Hiç merak etmeyin, polis aranan bir kişinin emniyet müdürlüğünün karşısında içebileceğini düşünecek kadar aptal mı, dedim.

***

Aradan aylar geçti. Ferruh Doğan'la pasajda karşılaştık.

- Eflatun, yedi ay sonra kitaplarım beraat etti aklandı.

- Çok sevindim Ferruh, yine de şansın varmış üzücü de olsa, senin yerine kitapların yedi ay içerde yattı, dedim.

Aksam Arsivi

LİMAN

TUNCER ERDEM

iki nefes arasında / susuz bir liman

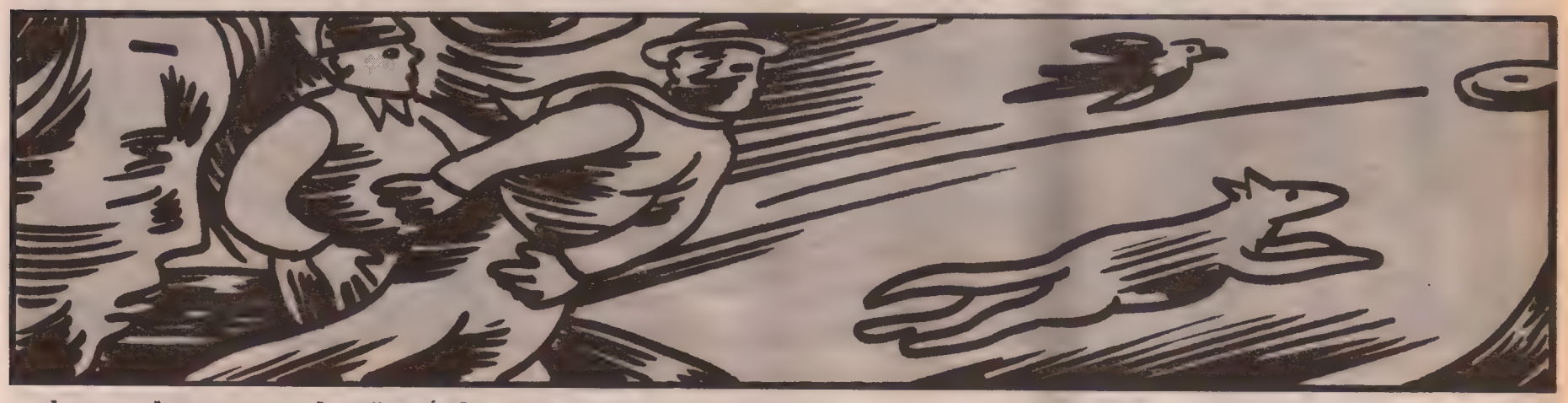

karşı duvara asılı gün / duvara yazı yazıyor zaman

mutfakta çaydanlık ve dışarda şehir / kaynamada

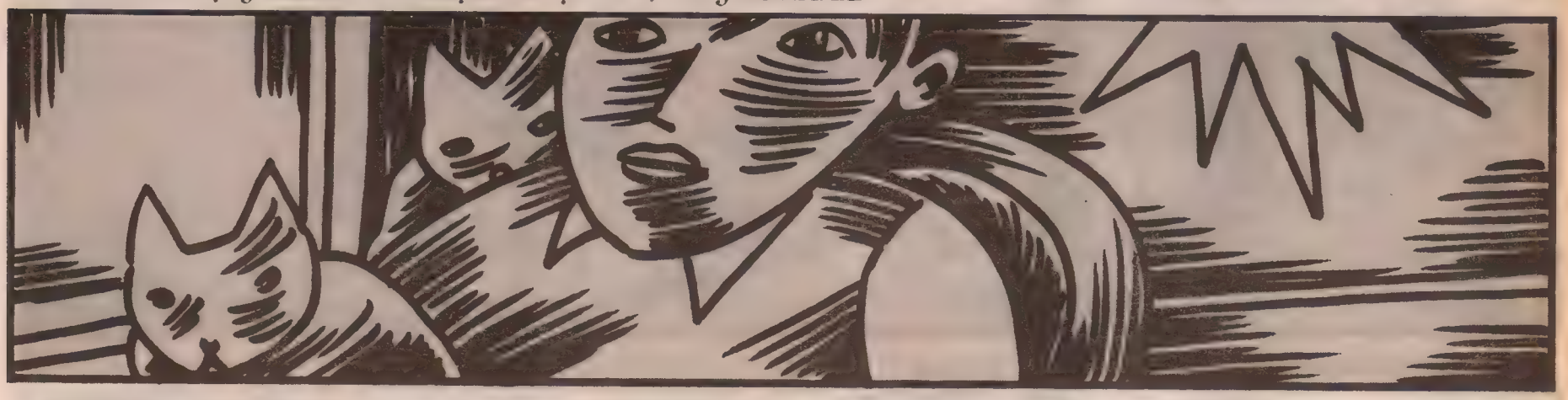

kırılmış mendireği limanın / en zayıf yanından

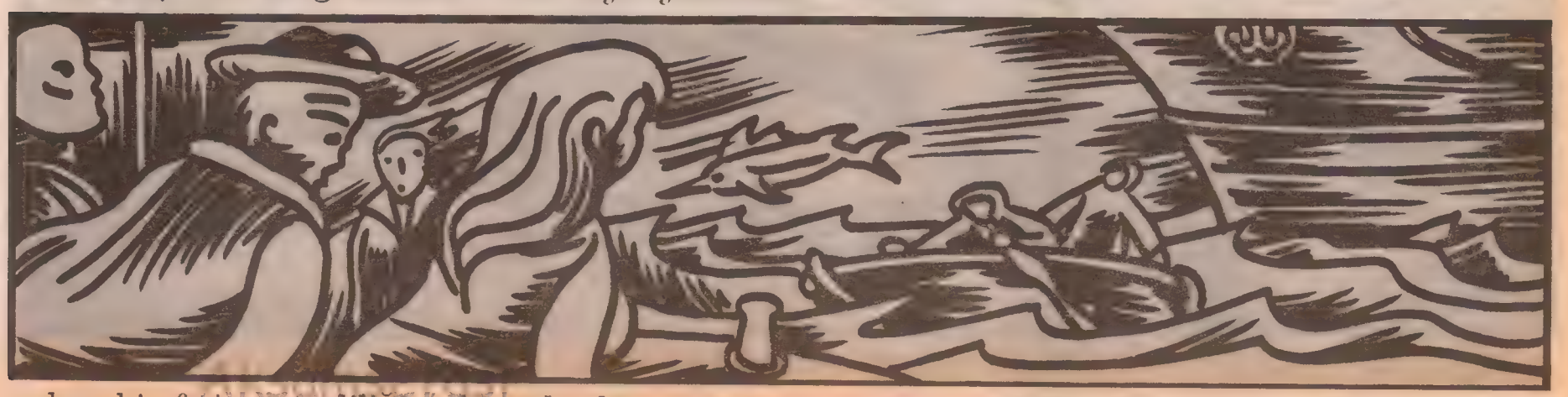

hep bir fırtına sesliliği / dış sularda

liman duru, telaşsız / ve saldırı altında

vapur bacaları is ve ses aşılıyor / şehrin gizli gözeneklerine

lekeli hayatlar, kirli esvaplar / dudaklardaki seçme şiirlerde

iki tekne arasında / suskun bir liman

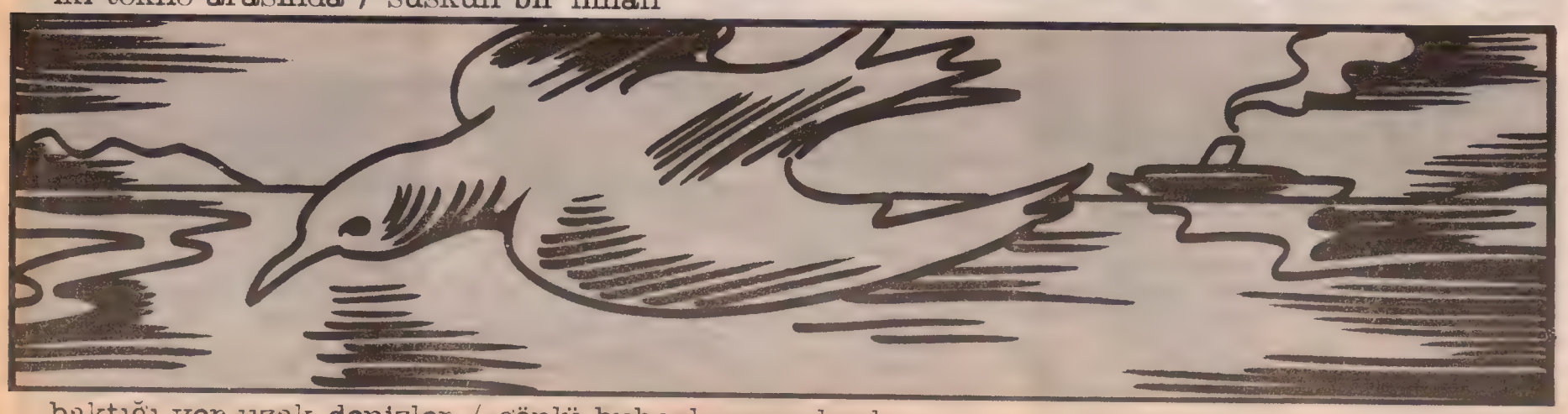

baktığı yer uzak denizler / gönlü buharlı vapurlarda

Akşamsefası

Dostlar Düğünde

Oyuncak gelin kaputun ön tarafına tutturulurken yüreği acıyor, ruhu solarken kişiliği parçalanıyordu...

CAN BARSLAN

Bana sorsanız, **"Taygun, evliliğe ne kadar karşıdır?.."** diye... Ikınır, sıkınır ve size ancak, **"Zübrültüfprf kadar!.."** derim... Çünkü bunu anlatabileceğim normal bir sözcük bulamam... Taygun'un evliliğe karşı olmasının kökeninde, bu kurumun insanların hareket alanını yoketmesine, onun beyinlere yerleşerek özgür düşünce merkezlerini parçalayan bir tür virüs olduğuna ve insanın kendisini kendi eliyle birey olmaktan çıkarıp, sürünün bir parçası haline getirdiğine inanmasının yanısıra, çok mutsuz bir ailede büyümüş olması yatar... annesiyle babasının, evliliklerinin otuzuncu yılında bile hâlâ, **"nikahta önce kim, kimin ayağına bastığının"** kavgasını yapmaları, babasının altmışüç yaşında, NTV'nin bayan haber spikerlerini videoya alıp, gizli gizli seyrederek iç çektikten sonra banyoya kapanmasına şahit oluşu sözde kutsal denilen bu müessesenin, kişilikleri ufalayıp çökerten, yitip giden tüm özlemlerinin ardından bakakalıp bilincin karanlık tarafında solucan gibi kıvranan insanları, kahredici bir hastalık gibi kemiren ölümcül bir yaratık olduğuna inanmıştır... Her fırsatta da **"Evlilik mi?.. Pööh!.."** demiş ve eklemiştir, **"dibine vurayım ben böyle kurumun!.."** dibine vurmak betimlemesini bir kez de boş bulunup Nahide'nin yanında kullanınca kızcağız, o güne dek gördüğüm en şaşırtıcı renkten renge girme krizi geçirmişti... Aklın alamayacağı bir şekilde öyle hızlı renk değiştiriyordu ki, durumu bilmeyen çevredeki insanlar, belediyenin bir havai fişek yaptığını sanıp başımıza toplanmışlardı... Tevfik çok sinirlenmiş ve Taygun'un çenesine destekli bir tokat atıp, **"Ulan şu kızın yanında dibine vurayım denilir mi be!.. Lafını bile duyduğunda kendi dibine vurulmuş gibi oluyor, bilmiyor musun!.."** diye bağırmıştı...

Taygun, kapısı çalınıp da karşısında Tevfik'i görünce, ilk düşündüğü şey, dayağı sessizce yiyip apartmana rezil olmamaktı... Çünkü o esnada soğuk sütle sulandırılmış Amerikan malı mısır gevreği yiyordu... Eğer Tevfik, içeri girer ve masada duran Corn Flakes kutusunu görürse, zeytin, peynir vs.'den oluşan kendi öz kahvaltımız yerine, kapitalizmin yapay bir ürünü olan mısır gevreği yediği için Taygun'u on dakikadan az olmamak üzere bir güzel **"zopalardı"...** Üstelik elinde bir de Migros poşeti vardı ve içinde ne olduğunu kimse bilemezdi.. Neyse ki içeri girmedi ve **"Çabuk hazırlan gel, arabana ihtiyacımız var.."** dedi... Yedi dakika sonra Taygun'un kullandığı otomobille sokaktan caddeye dönüyorlardı...

Tevfik'in kısa komutlarıyla birkaç sokak ötedeki bir çiçekçinin önünde durduklarında, Taygun yaklaşmakta olan felaketi sezer gibi olmuş fakat hemencecik aklından kovmuştu. Ama en büyük korkusunun başına geldiğini anlamakta gecikmedi. Arabanın orasına burasına renkli kalın kurdelelerin iliştirilmesini, şeffaf seloteyplerle çiçekler yapıştırılmasını ve plakalarına da "EVLENDİK MUTLUYUZ" levhasının takılmasını bir korku filmi gibi izledikçe rengi kireç gibi olmuş, nabzı dakikada otuzlara düşmüştü... Son ve bitirici darbeyi de Tevfik'in Migros poşetinden çıkardığı oyuncak gelini görünce aldı... Oyuncak gelin kaputun ön tarafına tutturulurken yüreği acıyor, ruhu solarken kişiliği parçalanıyordu... Zavallı aracının, gözlerinin önünde maymuna dönüşmesini izlerken o arabayla ilgili anılar geçiyordu zihninden... Hayatta en nefret ettiği kurum olan evliliğin anlamsız bir sembolü haline gelen arabada yapılan düşünsel tartışmaları, Nietsche ve Buddha'dan başlayıp, Beckett ve Cohen'le sona eren "brain storm"larını ve... Ve! Gözlerinden yaşlar süzüldüğünü bile farketmedi Taygun... O andan sonra hiçbir şeyin anlamı olamazdı artık... Tevfik'in kendisine gelin arabasının şoförlüğünü de yapacağını söylemesini duygusuzca karşıladı o yüzden...

Ondan sonra başına gelen herşeyi hiçbir tepki vermeden, bir robotmuşcasına kabullendi... Gelin başı yapılırken kuaförün önünde yaklaşık ikibuçuk saat beklemesi, kaportanın tozlarını alması konusunda Tevfik'in tacizleri uzun ve yaygaracı bir düğün konvoyunun en önde, **"daaaat daaat, da da dat"** diye melodik bir şekilde korna çalmaya zorlanarak şehirde saatler süren bir tur atması, nedenini asla bilemediği yan aynaya bağlanan bir havlu... Gelinin görümcesi, damadın dayısının iki kızı, bir yaşlı hala ve onun dokuz yaşındaki ebleh torunu, ve yine damadın sağdıcı ile onun şişman ablasının, arabaya tıkış tepiş oturmaları, girilen her çukurda acıyla inleyen amortisörler ve takırdayarak can çekişen ön takımlar, konsola özenle yapıştırılmış Che Guevera çıkartmasının, on yaşındaki salak torun tarafından Fred Çakmaktaş'a benzetilerek liğme liğme soyulması...

Sanal bir felç geçiren Taygun, ruhsuz ve tepkisiz, granitten bir bedene dönüşmüş, hiçbir şeye müdahale edemiyordu artık...

Düğün salonuna geldiklerinde diğer dostlar da oradaydı... Nahide, Sibel, Şermin, Tacettin, Bekir, Orkun, Tarcan, Berkay... Hepsi!.. Anlamsız ifadeler ve şaşkın gözlerle, bizim burada işimiz ne der gibiydiler... Kürtaj yapılmışçasına yataklarından sökülüp alınan çaresiz birer cenin gibi, yakışmadan ve acemice duruyorlardı bir kenarda... Saçları mizampli'li, parlak kadife tuvaletli kadınlar, rakı göbeklerinden dolayı ceketlerinin önü kapanmayan bıyıklı adamlar, insanlara çarpa çarpa koşuşturup duran, sözde şık giydirilmiş şekilsiz oğlan çocukları, kabarık ve tüllü elbiseleri ile, ağır makyaj yapıldığı için kadın suratlarının altında çelimsiz bacaklı birer cüceyi andıran küçük kız çocukları ile atmosfer; Star Wars filmindeki uzaylı yaratıklar barını anımsatıyordu...

Gelin arabası, Akasya düğün salonunun önüne yanaştığında yarı alkış, yarı dedikodu fısıltılarının arasında, önce dokuz yaşındaki salak torun fırladı dışarı, sonra sağdıcın şişman görümcesi, sağdıç, sonra damadın dayısının iki kızı, sonra damat, ardından gelin ve son olarak da yaşlı hala çıktı arabadan... Dostlar uzak bir köşeden bakıyorlar ve bu arabayı nereden tanıdıklarını çıkartmaya çalışıyorlardı... Artık yaşamak istemeyen, tükenmiş, yorgun ve amaçsız görünen araba, olgun ama aşağılanmışlıkla yüklü ölümcül ışınımlar yayıyordu sanki... Tacettin, Şermin, Nahide, Berkay, Tarcan, Orkun, Sibel... Aynı anda duyumsadılar bu algı demetlerini... Ve bu garip, beyinsel bilişim, gelin arabasını kullanan sürücünün ağır ağır dışarı çıkmasıyla anlamlandı, senkron kazandı...

Taygun çevresi kararmış gözleri ve ağır yorgunluk içeren bir ifadeyle baktı dostlarına.. Ve dostlar da ona!.. Sanki saatlerce sürdü karşılıklı bakışmaları... Dostlar, gelin arabasıyla Taygun arasındaki nonfigüratif ve soyut ilişkiyi çözmeye çalışıyorlardı... Yanmakta olan bir odun sobasından Eskimo çıksa, daha az kafaları karışırdı... Bu coğrafyanın gördüğü en azgın evlilik karşıtı, bir gelin arabasından çıkıyordu ha!.. Hem de şoför olarak... Fazla dayanamadı Taygun... Hıçkırıklara boğularak olduğu yere yığıldı... Dostlar koştular...

Birinci Bölümün Sonu

- Gelecek sayıda Dostlar'ın düğün salonunda yaşadıkları... Tutunamayanlar... Zurnanın laneti... Faaliyetteki bir kratere düşen dokuz beyaz üveyik'in yaşam savaşı... Bekleyin!

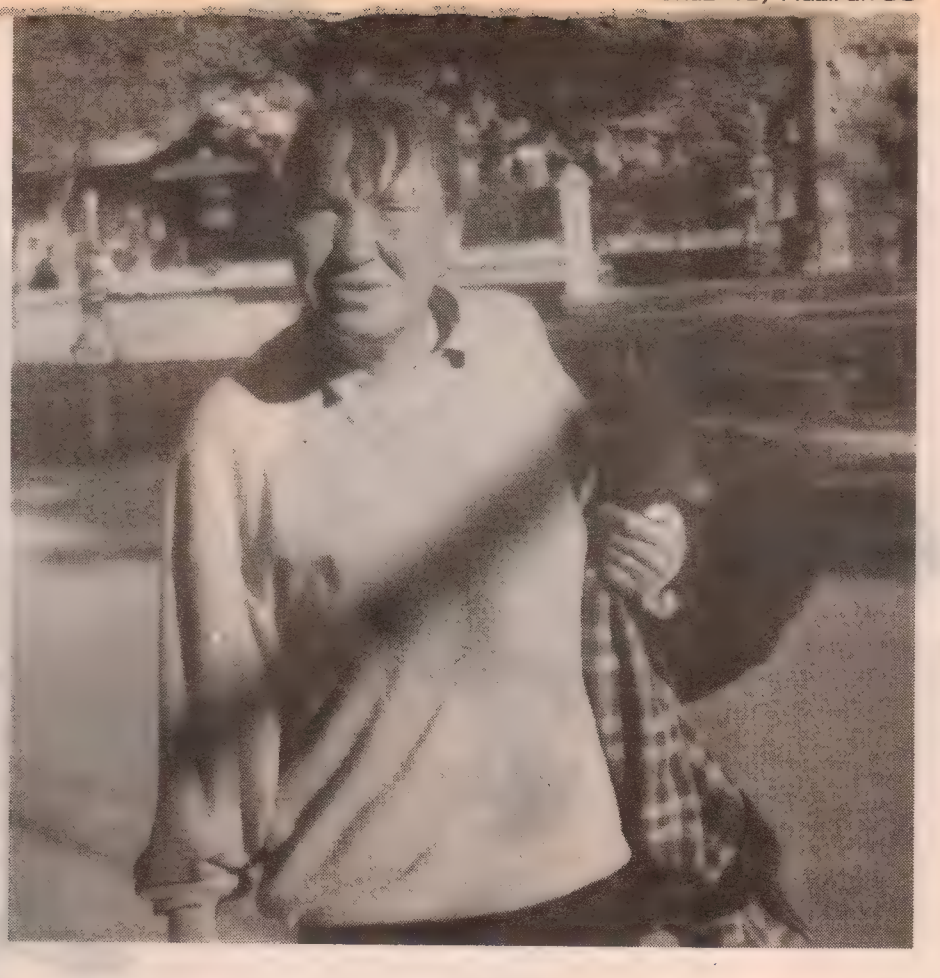

Benim adımı Roland koydu. "Bundan sonra senin adın Vivi olacak". "Sende İspanyol tipi var". "Ben sana Vivi diyeceğim sen Vivi olacaksın" dedi. Peki dedim. "Seninle Fransızca konuşacağız" dedi. "Mesela ben senden bardak istiyeceğim Fransızca, anlamasan da tekrar edeceğim öğreneceksin" dedi. Bana Şişli'den kat aldı. Biz Roland'la beş sene oturduk. Her yere götürdü beni. Kervansaray, bok saray, götürdü durdu. Fakat geceleri evine gidiyordu. Annesi vardı, ayrı yapamıyordu. Neyse beni terzi Mualla'dan sonra Paris'ten giydirmeye başladı.

Namus Bakımından Temiz Değiliz

OKTAY GÜZELOĞLU

Bak Vivi, biz seninle yıllardan beri tanışıyoruz, sen kimsin, ne iş yaparsın, ne yaptın? Ben seni yalnızca Vivi olarak tanıyorum. Senin çok iyi günlerini biliyorum. Bu duruma nasıl geldin? Nerede doğdun, sen nesin, anlatır mısın?

- Bak şimdi ben kimim, Darıca doğumluyum. 02.11.1945 "2" Dilek Ersoy, Darıcalı bakkal Mehmet Ersoy'un yani Darıca'nın en zengin ailesinin kızıyım. Babam, büyükbabam, amcam en lüks arabalarda gezen bir aile. Annem ben 1,5 yaşında iken ölüyor, onu tanıyamıyorum. Beni babaannem büyüttü. Evde hizmetçiler, uşaklar aklına ne gelirse. Otobüslerimiz vardı, dükkanlarımız vardı. İstediğin kadar zeytin, üzüm tarlaları.. Yani hiç sıkıntı çekmedim.

Kaç yaşına kadar sürdü bu lüks?

- Sekiz buçuk yaşındaydım. Babaannem bir kurban bayramının arife günüydü, beni yıkadı ve öldü. Öldükten sonra Fuat amcam İstanbul'a, İçerenköy'e gelmişti. Sonra bizde babamla, amcamın yanına geldik. Amcamın büyük bakkalı vardı. İlkokul 5.sınıfı bitirdim daha okumadım. O ara babama genç bir kız buldular, evlendirdiler.

Peki senin adın niye Vivi?

- Niye Vivi, onu da söyleyeceğim şimdi. Eve üvey anne geldi. Genç tabi, beni istemedi, benimle takışmaya başladı. Kardeşim oldu bir tane. Adı Ömür, şimdi İngiltere'de, oraya yerleşti çocuklarıyla. Üvey karı beni babama ezdirdi, dövdürdü. Halbuki ben gözbebeği gibi büyümüşüm. Bu, 16 yaşına 4 ay kalana kadar sürdü. Sonra evlendim, Kadıköy Altıyol'da Madam Tasula adında bir kuaför kadının yanına çırak verdiler, meslek öğreneyim diye. Orada çalışan Abdullah Çakır diye bir kalfa vardı. Bu çocuk bana bakıyordu. Seviyordu aslında, evlenmek, sevgi mevgi yok aklımda. O orospu kadından kaçmak için çare arıyorum. İşte ben bu çocuğa kaçtım. Bir annesi vardı. Çocuğum oldu, bir kızım var benim. Çok pis bir aile idi. Benim ailem temizdi.

Şimdi ailem temizdi diyorsun da ailen sadece zengin ama temiz değil ki?

- Tabi karakter yapısı zero, zero, zero sıfır. Ama ev temizdi. Namus bakımından değil, kafa bakımından değil ama ev bakımından temiz.

Peki bu kocanla mutlu olamadın mı?

- Ha o gece beni yaptı, daha anlamamışım, o şeyi görmemişim, resmini bile görmemişim *(eliyle penis işareti yaptı)* sonra bir daha yaptı, o zaman gördüm o şeyi. Evlilik boyunca hepsi on defa falan yaptı, çocuk doğdu. Çocuk 7 aylık mıydı, 8 aylık mıydı ayrıldık. Bu kadar.

Hiç aramadın mı çocuğunu?

- Aramadım. Aradan yıllar geçti ben orospu oldum yani. Ha bak ben boşanmadan evvel, babamla bağımın kopmasını anlatayım, burası çok önemli. Evli iken kocam bana beş lira veriyor, akşamleyin geliyor mesela ıspanak pişmiş, kocam ben sana o kadar para veriyorum nasıl ıspanak pişer diyor. Hem ben ıspanak yapmayı da bilmiyorum. Dolma yapmaya kalktım, gittim makarna aldım onunla yapmaya çalıştım olmadı. Ben hayatımda böyle birşey yapmadım ki.

Sen nasıl o hayata nasıl girdin?

- Ha bak, şimdi bir gün çocuğumu aldım kucağıma babama gittim, dedim ki "ben bu adamla yapamıyorum boşanıcam" dedi ki "olmaz, yerin kocanın yeri" dedi, beni ekarte etti, bi güzel. Ha biraz daha oturdum, yine dayanamadım, kızımı yine aldım babamın kapısına gittim. Babam açtı kapıyı, dedim ki "ben temelli geldim" dedim. Dedi ki "ben sana demedim mi senin evin kocanın evi" pat kapıyı yüzüme kapattı o kadar.

Çocuk ne oldu?

- Çocuk kucağımda benim, şimdi koca evinden çıkmışsın amca evine gittim. O da aynısını yaptı. Mezarına sıçtığım, zaten babamın da mezarına, amcamın da mezarına sıçtırmak için adam tutturdum, yaptırdım. Zaten ben çocukken amcam beni arkamdan yapıyordu.

Ne!. Ne!. Amcan ne yapıyordu?

- Şimdi, ben amcamın bakkalına gidiyordum, mesela bir şey alıcam beni elliyordu, sesimi çıkarmıyordum. Hiç hiç sesimi çıkarmıyordum. Ne bileyim ben amca sevmesi gibi bakıyordum, o beni elliyordu. 9 yaşındaydım, şeker, para veriyordu. Tabi beni amcam yapıyordu. Bak Oktay bunları hayatımda ne bir arkadaşıma söylemişim ne bir başkasına söylediğim ilk kişi sensin, seni çok severim.

Sağol, o zaman sen kaç yaşındaydın.

- 9, 10, 11 yaşında. Neyse oradan çıktım, hala evine gittim. Kurmay albayla evliydi. Hava soğuk kış, sümüklerim akıyor, almadı. O gece çok üşüdüm. Canı çıksın o halam hâlâ ölmedi. Kızıltoprak'da yaşıyor. Sonra Yeldeğirmeni'ne gelmişim. Hiç tanımadığım bir kapıyı çaldım. Çok şık bir hanım çıktı. Halimi görünce içeriye aldı. Çocuğu hemen sobanın yanına soydu, benim de üstümü başımı çıkardı, ısındık. Çıka çıka hangi ev çıktı biliyor musun?

Hangi ev?

- Dumlupınar gemisi batmıştı. Kaptanı kurtulmuştu, onun evi. Karısı Fahriye hanım hâlâ dostum. Durumu anlattım. "Bak Dilek" dedi "bu çocuk sana ayakbağı olur, onu gidip kaynanana bırakacaksın" dedi. Ha kadın önce babama gitti, amcalarıma gitti, her tarafa gitti, ondan sonra bırakacaksın dedi ben de gittim bıraktım.

Nasıl oldu o işe başlaman?

- Orospuluğa!.. Boşandım. Boşanma kağıdımı aldım. Güzel, imzam da geçmeye başladı, 18 yaşına gelmiştim. Benim anne tarafım daha zengindi, miras kalmıştı. Gittim hemen bir yer sattım. O zamanki para ile 280 bin mi, 300 bin mi ne, o zaman çok büyük paraydı. Taksim'de Osmanlı Bankası vardı gittim oraya yatırdım. 1962-63 seneleri. Hemen gittim kendime Nişantaşı'nda bir ev tuttum. Dayadım döşedim, sonra terzi Mualla'yı öğrendim. Gittim ona "beni giyindir" dedim. "Tamam" dedi, gencim, güzelim, güzel olmasam bile gencim en başta.

Eee..

- Kadın beni nasıl giydiriyor biliyor musun? Mecmualardan çıkar gibi. Şimdi ben zengin koca peşindeyim. Ama köklü koca peşindeyim. Lüks yerleri dolaşıyorum. Derken, bu meyanda ben Roland'ı buldum. "Roland Hakim". Süryani, Suriye'den gelenlerden, annesi Fransız, kendisi Oksford mezunu. Şimdi ben karacahilim. Bu meyanda çok okuyorum, klasikleri takip ediyorum. Madam Butterflay'ları o zaman öğrendim. Beni herkes bir şey zannediyor. Kimi iyi aile kızı zannediyor. Kimi orospu zannediyor. Benim adımı Roland koydu. "Bundan sonra senin adın Vivi olacak". "Sende İspanyol tipi var". "Ben sana Vivi diyeceğim sen Vivi olacaksın" dedi. Peki dedim. "Seninle Fransızca konuşacağız" dedi. "Mesela ben senden bardak istiyeceğim Fransızca, anlamasan da tekrar edeceğim öğreneceksin" dedi. Bana Şişli'den kat aldı. Biz Roland'la beş sene oturduk. Her yere götürdü beni. Kervansaray, bok saray, götürdü durdu. Fakat geceleri evine gidiyordu. Annesi vardı, ayrı yapamıyordu. Neyse beni terzi Mualla'dan sonra Paris'ten giydirmeye başladı. Ben çok içiyordum. 9 kere gözlüğünü kırdım. Fakat onunla beraberken şeyi özlemeye başladım *(el işaretiyle ayıp yaptı)*. Roland yapıyor, yapıyor da, herşeyimi seviyor da, tam yapıcak her şey bitiyordu Roli'de.

Nasıl yani?

- Yahu beni çok iyi seviyor, tam koycak yani Roli bitiyordu. Oraya geldi mi duruyor, heyecandan olmuyor. Ben çok harcama yapıyordum, onun çeklerini kullandım. İcip içip kavga cı-

karıyordum. Bir gece yarısı pardesümü giydim evden çıktım. Zaten kocamdan da paltomu giyip çıkmıştım. Çıktım, Divan Oteli'ne gittim. Divan'a geldim oda tuttum. Sabah kalktım, indim aşağıya, içtim birkaç tane, çıktım. Orada Aysel diye bir kızla tanıştım, çok güzel şahane, oturduk, adımı sordu. Vivi dedim, ne içiyorsun? dedi bana, Konyak içiyorum dedim, ben cin'tonik dedi, ben o zaman tonik monik bilmiyorum. Verdi, içtim, çok hoşuma gitti ona başladım. Sen niye burda kalıyorsun, ben Cihangir Havyar sokakta oturuyorum, gel kirayı paylaşalım, beraber oturalım dedi. Tamam dedim. Ona taşındık. Aysel çok şık, ben de şıkım ama o çok güzel, çok şık.

Sonra ne oldu?

- Aysel gece iki oluyor gidiyor, sordum, sen gece ikide nereye gidiyorsun dedim. Ben çalışıyorum dedi, nerede çalışıyorsun dedim, orospuluk yapıyorum dedi. Valla ben orospuluk ne demek bilmiyorum. Orospuluk nasıl bir şey, iş mi yani dedim saf saf, ben beylerle yatarım para alırım dedi. Ay dedim utanmaz mısın, benim dedi ailem fakirdir, Fatih'te gecekonduda oturuyor dedi. Ben sana yardım edeyim dedim. Bankada 50 bin liram var dedim. Aysel, sen çok lüks yaşıyorsun, sen benimle Randevucu lüks Nermin'in evine gel dedi, günde o zamanın parası 5 bin, 10 bin kazanırsın dedi. Tarlabaşında lüks yeşil bir kata gittik. Aysel beni empoze etti, başladık. Aysel 5-10 bin dedi ya, ben 15-20 bin alıyorum. Beyoğlu'ndan Franpoli'den mücevherler alıyordum. Hem ben hep senaryo yazıyordum etrafa, zengin işadamının kızı olarak tanıtıyordum kendimi, kendime hayali bir baba yarattım İsek Kohen'in kızı Vivi Kohen olarak geziyordum. Ve 63'ten 70'e kadar çalıştım, Lüks Nermin'de. O ara 3-5 tane yer daha sattım. Yetişmiyor para, çok lüks yaşıyorum. Terzi Mualla'dan giyiniyorum, en sosyetik yerlerde geziyorum, para dağıtıyorum. Korkunç nokta.. Yalnız karılarıyla birlikte karşılaştığım iş adamları beni lüks Nermin'den tanıyorlar. Fakat söyleyemiyorlar, karılarının korkusundan. Aysel'e çok saygı duyuyorum. Aysel şimdi sürünüyor. O kalite yapmadı, gecekondudan geldiği için çok para kazanamadı, kalitesiz çalıştı. Bak ben kafasız insandan hoşlanmam tahammül edemem.

Eee sonra?

- Ben sonra Josef'le tanıştım, herşey yolundaydı fakat uçan sineği bile yapmaya çalışırdı, ondan da, bir gece Hilton'da bir davete gideceğiz kuaföre gittim, döndüm, kat hizmetçisinin üstünde, pardon özür dilerim, dedim. Çektim gittim, ama şunu söylemeden geçmem kadınlığımı onda anladım, beni pırlantalara boğmuştu, onda o iş şahane *(eliyle sevişme işareti yaptı)*.

Joseph'le ne kadar yaşadın?

Ben ona beni alıyor musun diye sordum, barışmıştık, o seni alamam, benim ailem katolik, yahudi, yahudi olmazsa istemez dedi. Tamam dedim yahudi olurum Josef dedim, Rıza Paşa yokuşu Şadiye Han'da orlon iplikleri toptancısıydı. Büyükadalı'ydı. Onunla evlendik, gittik Şişli'de güzel bir çatı katında oturuyorduk. 2,5 yıl sürdü, fakat Josef beni iyi eğitti, Fransızca falan öğretti. Josef'le evliyim, boşamadım, çok sonra boşandım sonra Roli'ye döndüm, fakat Roli, sana aşkım bitti ama yardım yaparım dedi. Alkolün dozajı arttıkça önce akşam, öğle elbiselerini ekarte ettim, Hilton Otel'inin amerikan barlarından Osmanbey'lere düştük, sonra Balık pazarlarına düştük. İrtifa kaybettik bu meyanda, "Arkın Terzi Başyan" diye bir Ermeni tanıdım, "düğmeci toptan" iş yapardı, bana Kazancı Yokuşu Başyol sokakta soldan ikinci apartmanın birinci katını aldı. Ben bak, Arkın ben zengin adamlardan geldim dedim. Tabi lüks Nermin'den geldim, ekorte, söylemiyorum onlar çöp tenekesi Artin bunları yedi *(kahkaha attı)* zaten Artin beni gördü şarkıya başladı. "Yalnız Benim Ol El Yüzüne Bakma" şarkısını söyledi.

Yedi Artin, beni Beyoğlu'nda franguliye getirmedi ama, ona yakın kuyumcuya getirdi. Ben de bir hava Artinciğim buralar küçücük dükkanlar dedim, Kapalıçarşı'ya götürdü pırlantacıya, ben ordan, beğendim, beğendim, ödedi hemen. Ayrıca bir orospu ağzı bende, Artinciğim dedim benim masrafım ağırdır dedim, önemli değil dedi kabul etti, oturduk. 68-69 yılları, o kabul dedi, tabi ben uçtum pike yaptım, evlendik. Fakat, Artin'de iş yok, birinci kocam gibi... Fakat doğru konuşuyum, ne Roli'ye ne Artin'e boynuz taktırdım, bu doğru inan. Artin beni taverna türü yerlere götürürdü musikiyi çok severdi, biraz tutucuydu, ailevi yerlere götürürdü. Çok alkol içiyordum.. Yani başka şeylerden tatmin oluyordum saçımı falan hergün başka renge boyuyordum. Artin'den ayrıldıktan sonra doğru lüks Nermin'e, "Zambak Sokaktaki" evinde başladım, önce Artin'in aldığı mücevherleri sattım, hepsini dağıttım, yedim, sonra randevu evine döndüm. Eee, artık düşüyorum, para yetişmiyor Nermin'e günde on bin lira alırım tamam bebeğim dedi, başladım. Zuhal diye bir arkadaşım vardı, çok güzel, İzmirli... Ben İzmirliler'den çok korkarım, o zaman, benli Belkıs orospuluk yapıyor, "Anjelo'nun" Parmakkapı'da yeri var ben Anjelo, Manjelo bilmiyorum, benim evli olduklarım beni böyle yerlere götürmüyor, daha lüks yerlere götürüyordu.

Ve 63'ten 70'e kadar çalıştım, Lüks Nermin'de. O ara 3-5 tane yer daha sattım. Yetişmiyor para, çok lüks yaşıyorum. Terzi Mualla'dan giyiniyorum, en sosyetik yerlerde geziyorum, para dağıtıyorum. Korkunç nokta.. Yalnız karılarıyla birlikte karşılaştığım iş adamları beni Lüks Nermin'den tanıyorlar.

Peki ya sonra?

- Bu, Zuhal bana esrarı öğretti, kızım dedi bu kadar içki içeceğine, bunu iç daha iyi dedi. İçinde konyak ağacı çıkacak dedi. Ver kız dedim. Aaa hoşuma gitti, artık konyağı, cini ikinciye koydum; haa çok güzel Zuhal'in peşini bırakmıyorum, çünkü nereden alırım nasıl sarılır bilmiyorum, hep peşindeyim. Bir gece bana dedi ki Vivi, Gönül Akkor diye biri var dedi, Çırağan'da çok şarkı okuyor dedi, oraya gel dedi. O gece Vakko'dan dantel bluz aldım çok güzel. (*Anlatırken üzerindekini yukarıya kaldırdı, çıplak tarif yaptı, sütyenini göstererek anlattı.*) Ufak bir parça esrar aldım, buraya koydum bindim taksiye, yolda başladı mı taksici bana sulanmaya, yolda bir kavga, trafik karıştı ekip polis geldi. Hadi karakola. Beni bir arama tarama, üzerimde çıktı mı, o zaman sıkı yönetim var, 12 Mart mı, ne, benim parmağımda pırlanta yüzük var komsere dedim ki, bunu vereyim beni bırakın benim değil bir arkadaşın diyorum. Yok kabul etmedi. Beni hapis ettiler, doğru Sağmalcılar, 20 ay girdim. "Ömer Parlar" bak bu ismi unutma ona çok büyük hediye yapmak istiyorum. Erzincan Malliyatın sahibi, Sirkeci'de milyarder bir bey ona diyorlardı. Çok iyi bir kız var, böyle böyle diyorlar onu kurtaralım, Sirkeci'de Akham'da bir avukat tutmuş, sonra beni 3 ayda dışarı aldılar. Çıktım, doğru lüks Nermin'e, yine içip sıçıp dağıtıyorum. O meyanda Nebih'i tanıdım Pakis pastanesinde Gümüşsuyu'nda bir gün o pastaneye gittim. Bir sis, aaa kaymakamın kızı hoşgeldin diyor.

Nerden kaymakamın kızı

- Nerden bileyim ben kaymakamın kızı, kaymakamı si...m lan, ben kaymakamı İskenderun'da gördüm o da si...mdi.

Kim o bağıran

- Yalçın diye bir pezevenk, dolandırıcıydı bok boku nerde tanır kenefte, beni Nebih'le tanıştıran pezevenk. Pezevenk Yalçın buyur canım dedi, oturdum, yanında biri var sordum, arkadaşın kim dedim. Aa ressam dedi ben de hayatımda hiç ressamla tanışmadım ki ne yalan söyleyim ki, ben nerden geldim ki. Bana enteresan geldi biliyor musun. Bak bana bak (diyerek nasıl durumda kaldığını mizansenle anlattı.) Ben böyle bak mahsun (kahkaha attı.)

İlk defa bir ressam gördün?

- Vallahi yemin ederim. Birden sütten çıkmış kaşık oldum. Hemen bir konyak dedim, geldi başladım. O bana hani şeyin çok güzel dedi, söylesene şöyle yan duruşa ne diyorlar.

Profil.

- Haa öyle diyorlar, bravo, ben de kaza geçirmişim, burnum kırılmıştı 2 ay yatmışım. Ha, ulan bu kırık burunla nasıl güzel dedi diyorum, kendi kendime çok kibar, zaten bu dolandırıcılar çok kibar hehikotcu iyi oynuyorlar. Anlatamıyorum sana, valla sütten çıkmış kaşık gibi oldum. Gece gittim, ben zaten yorgundum, telefonlar açıyordu, devam etti. Ben karşımda zeki insan isterim. Nebih anlatıyor, güzel sanatlar falan mezunu 2 sene açtım falan hazır asker inanmadım ama 1976 yılında, Beşiktaş evlenme dairesinde evlendik. Kastamonulu bir alie yanında kalıyorum dedim, sen kocamsın diye götürürüm Almanya'dan geldim derim öyle yaptım, eve götürdüm. Sonra bir ara bir eve baktım aynı benzerli biri geldi, o da karı pezevengi sonradan anladım, anla nasıl Ramilya. Ha iyi Ramilya di mi iyi Ramilya.

O içerdeyken gidiyordum canım diyordum evin kirası nasıl olacak o hep "Bir tanem" şöyle olacak bir tanem diyordu. Halbuki benim için "bir tanem" lafları 9 yaşında bitmişti. Babaannem öldü amcam beni kullandığı zaman bitmişti. Kedim, o kadar. Kedimi özlüyorum bu gece kedimi otele alıcam. Ben ne istiyorum biliyor musun en başta bir daire istiyorum, sardunyalarımı istiyorum, kedimi istiyorum. 10 yıldır sokaktayım. Hepsi sokak değil, pansiyon var, otel var.

Peki senin bir kızın var onu özlüyor musun?

- Hayır. Ne desem ki, sevmiyorum, vücudumdan bir mikrop çıkmış o kadar, sevmiyorum. Annelik duygusu yok. Bak ben de çocuktum çocuğun hiç farkında değildim, 7-8 aylıktı bıraktım.

Neyse Vivi bu kadar olaylar yaşadın hiç ölümü düşündün mü?

- Tabi bir kere intihar ettim, kurtardılar. Nebih kurtardı. Tabi ikimiz de çamurdan geldik onun için kurtardı. Ben hayatımı yaşadım, o kendini yaşadı. O yurt dışına gitti İtalya'ya.

Peki Vivi memleketin politikası hakkında ne düşünüyorsun?

- Kalkalım.

Peki kalkalım, bir fikrin yok mu konuşmuyorsun.

- Kalkalım dedim, hadi.

Teşekkürler ederim Dilek Ersoy hanım.

A La Türk'a

CÜNEYT ÖZDEMİR

SABAH KEYFİ

Türk Usulü Kahvaltı: Beyaz peynir ya da çökelek, domates, hıyar, ev reçeli, sahanda bol yağlı yumurta, yanında muhakkak demli çay. Muhtemelen yer sofrasında ya da televizyon karşısında, salonda (eskiden Halit Kıvanç, Barış Manço programları olurdu onların yerini Harika Pazar serileri aldı) servis yapılır. Düz çizgili pijamalar, traşsız yüzler, özensiz ev kadınları.

Muhtemelen yalnızca pazarları...

Kürt Böreği: Güneydoğu'nun incisi, Diyarbakırlılar'ın birtanesi bu nadide börek, tatsız tuzsuz bir hamurun üzerine bir tutam şeker ile hazırlanır.

Gece baskınlarının, otantik gündoğumlarının, pusuların, sorguların vazgeçilmez aperatifi. Özel Tim'e özel indirimli fiyatıyla.

Meclis Usülü Karışık Omlet: Ak ile sarının, doğru ile yanlışın aynı kap içinde çırpılarak 5 yılda bir hazırlanan nadide karışımı. Sağcısı, solcusu, hırsızı, uğursuzu, katili, enteli, vatanseveri, vatan haini ile farklı birTürkiye portresi demorkasilerin vazgeçilmez sabah keyfi.

BıRaNç: Karnın değil gözün doysun hesabı. Uzunca bir masaya yarı İngilizce yarı Türkçe yiyecekler, masanın önüne de aynı kıvamda beyefendiler, hanımefendiler dizilir. Devletin malı deniz yemeyen domuz misali yenir ha yenir.. Hiçbir zaman yenilenler ile hesap olarak verilenler birbirini tutmaz hep daha çok, daha çok yemek istenir. Zaten hayat da böyle değil midir?

Neyse zaten, haydan gelen huya gider.

Mösyö Robocop: Öğle öncesi eylemlerde özellikle öğrenciler için vazgeçilmez aperatif. Arkadan itenler ile önde bekleyen kalkanlı polisler arasında kalanlara bir nevi tost niyetine ikram edilir. Sos olarak robocop copu, kaldırım taşı şiddetle tavsiye edilir.

Emniyet'in bu özel spesiyali ücretsizdir..

SOĞUK BAŞLANGIÇLAR

Başbakan Öpücüğü: Göbek, roka, hindi patlamış burun şeklinde sunulur. İnsanı zoraki gülümsetme etkisi olan bu nadide yiyecek aynı zamanda Türk demokrasisinin de haline örnek olmaktadır. "Susurluğu çözmezsem namerdim" ya da "Akın Birdal'ın vurulması iç hesaplaşmadır" sosları yemeğe ince bir anlam katmaktadır.

Özellikle sessiz film seanslarında (sessizce) tavsiye edilir.

Zap Usulü Somon Füme: Bu olağanüstü lezzetin içindeki somonlar füme olmadan önce nadide barut tozu ile yetiştikleri için dünyada nadir bulunan, insanın içinde şüphe ve korku duyguları uyandıran bir tat taşımaktadır. Yol aramalarında, konvoy bekleyişlerinde, mezra baskınlarında tüm silah taşıyanların vazgeçemeyeceği tatlardan biri.

Laf Lafı Açmıyor Pane: Sonsuz geyik muhabbetlerinin sorunsuz aperatifi. Nadide geyik eti, medya otu ile sunulurken show off özel dizaynı farklılığında sofralarınızı renklendirir. Playboy tv'ye üye olamayanlar, gülmekten yorulanlar ve hayatın boktan birşey olduğunu düşünenler için uykusuz yaz gecelerinin tartışılmaz soğutucusu.

SICAK BAŞLANGIÇLAR

Patatesli Kutlu Böreği: Sonradan sarartılmış patatesler Hollanda usulü kremalı bir sosla servis edilir. Özellikle Ukraynalılar'ın vazgeçemediği bu nadir yemek nihayet Türkiye'de..

Ana Haber Usulü Kalamar: Bir hafta düzenli olarak ana haber seyrettirilen kalamarlar yeterince sersemledikten sonra bir de stüdyo konuğu olarak ağırlanırlar. Dumur sorular karşısında kendilerini stüdyoda duvardan duvara vurarak çaresiz kalan kalamarlar, haberlerin sonundaki masal kısmı başladığında çaresizlik içinde kendi istekleriyle masaya servis olurlar.

Fırında Prestij Güveç: Varoşların vazgeçilmez keyfi şimdi bu özel mönümüzde. Küçüğünden büyüğüne, aynı havayı solumuş, aynı mekanda büyümüş envayi çeşit malzeme arabesk bir müzik eşliğinde delikanlıca sote edilir. Servise geçmeden önce yine envayi çeşit sarışın kadın tarafından tadına bakılıp sanat kıvamına gelip gelmediği incelenir. Onlar bir ailedir hepsi aynı kabın içinde eritilir.

SALATALARIMIZ

Marjinal Perihan Abla Salatası: Genelde aşılama yöntemi ile biraz ondan biraz bundan misali oluşmuş meyve sebze aynı mekanda bir araya getirilir. Getirilirken müthiş eğlenilir, müthiş eğlenilir. Öyle eğlenilir ki, bu kadar olur yani. Böylesine bir eğlence ortamında aynı kabın içinde eğlenen tüm marjinal sebzeler, meyveler normal insanlardan öte, tabii ki marjinal insanlara tavsiye edilir. Sadece Pazartesi günleri Best of Ajda eşliğinde sunulur.

McCharty Usulü Mevsim Salatası: Zararsız sebzelerden meydana gelen bu salatamızın malzemelerine önce "hazır ol" emri verilir. "Hazır ol"a geçen salatalara "kendini kes" denir. Kendini özenle kesen salatalar "Masalara servis ol" komutuyla tamamen kendi özgür iradeleri ve sarsılmaz emir komuta zinciriyle masalarınızdaki yerini alır.

"Takiye" Salatası: Hıyar rolü yapan olmuş armutlar özenle ayıklanır. Bu ayıklama sırasında kimi armutlara "Sen baş hıyar oldun" ya da "Sen artık hıyarvekilisin kimse sana dokunamaz, istediğini söyle" denir. Kendini hıyar zanneden olmuş armutlar özenle dilimlenip tuzlanır ve limonlanır. Armutlar salata niyetine (yese de yemese de) servis edilir. Çaktırılmaz, bozuntuya verilmez.

Teksoy Görevde Salatası: Tamamıyla egzotik sebzelerden oluşan bu salatamız bir gezgin, bir dünya adamı, bir öbür dünya adamının ellerinden çıkmıştır. Salatadan yükselen "Ben Saadettin Teksooy, Ben Saadettin Teksooooyy" sesi ile hem mideye hem de kulağa hitap edilir. Azı karar, fazlası zarardır.

Yemeseniz de olur. Hatta belki daha iyi olur.

ANA YEMEKLERİMİZ

Televole Usulü Büfstrogonof: Büfstrogonoflara önce "Maraba Televole" denmesi öğretilir. Daha sonra Hakan Şükür fıkraları ile deep frizde bir süre bekletilir. Özellikle popo ve göğüs bölümlerinden alınan nadide parçalar eşliğinde stogonoflar kısa ateşte gülme efektleriyle pişirilir. İki ayrı servis yapılan büf'lerden hangisinin gerçek strogonof olduğu hâlâ tartışılmaktadır.

Netekim Del Carpio: Peynir mantar hardal soslu Marmaris piliç sarma, polenta ile servis edilir. Genelde milyarlık cumhuriyet balolarında (dünyaca olmasa da) Türkiye'ce ünlü paha biçilmez tabloların üzerinde servis edilir. Daha sonra süzülen yağmurlarla farklı bir boyut kazanan bu tartışmasız sanat eseri tablolar milyarlarca lira değerinde yemek yiyenlere servis edilir. En yüksek parayı veren tabloları evinin en çok zaman geçirilen o mutena yerlerine asmaya hak kazanır.

Gizli Steak Kuçinda: "Önce vatan"cıların bu vazgeçilmez yemeğinin malzemesi gizli tutulmaktadır. Kimin yaptığı bilinmemektedir. Fekat devlet için kurşun atan ve yiyen kahramanlara şiddetle tavsiye edilmektedir. Kimi söylentilere göre yemeğin kaynağı yurt dışına kimilerine göreyse iç mihraklara kadar uzanmaktadır. Ahçı uygun gördüğü taktirde gizli steak kuçindayı yemek zaruridir. Yemeyenler hakkında terörle mücadele kanununa göre işlem yapılacaktır.

Burgu Makarna: Adını sanıldığı gibi burulan insanlardan almamıştır. Filistin askısı, falaka ya da yargısız infazla alakası yoktur. Cumartesi annelerinin hazırladığı bu yürek burkan yemeğin yapımı polis kararıyla bir süre için ertelenmiştir.

TATLILARIMIZ

Abazan Erkek Rüyası: Genç kız rüyasına alternatif olarak sunulan bu iğrenç isimli tatlı, adına uygun bir dizaynla anlatmaya ahlakımızın el vermediği bir şekilde hazırlanıp servis edilir. İçinde canlı karı kız yoktur. Servis yapan bayan arkadaşlarımıza dokunmamanız reca olunur.

Ankaralı Sincan Tatlısı: Yemek artıklarının bol krema ile hazırlandığı bu iğrenç tatlı halkımızdan gördüğü ilgi üzerine yeni bir tatla servis edilmektedir. Bıyıklı, ince ve doğru dürüst iki kelimeyi bir araya getiremeyen Sincanlı ahçılarımız tarafından hazırlanan bu artık tatlılar özellikle parası çok aklı yok halkımızın damak zevkine sunulmuştur.

Yüzyüze Cake: Doğruyu ama yalnızca doğruyu söyleyenlerin yiyebileceği Türk mutfağının bu vazgeçilmez tatlısı için gerekli malzeme ahçı tarafından kaynağı bilinmeyen yerlerden temin edilir. Tadına doyum olmaz. Seyretmesi daha zevkli, ayrı...

Önemli Not: Müessesemizde Veresiye Yoktur. Hayat Peşin Yaşanır.

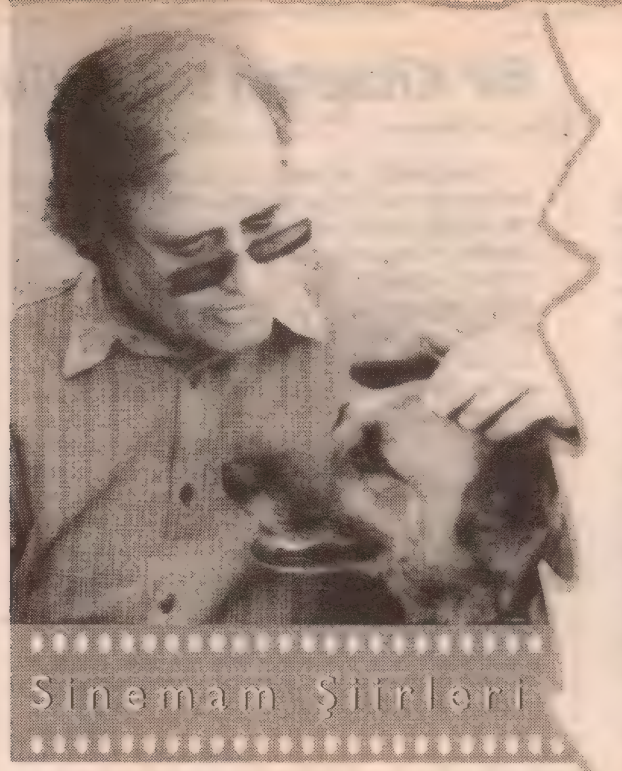

Yeşilçam

NİHAT ZİYALAN

Kim yakışıklı güzel değil aynaya bakınca
fizik tam Yeşilçam'lık
evden kaçık hayat
haydi sebil haydi sebil
korkma yavrum
Türkçen bozukmuş ne olacak
parmak basıyorsun ya dublaja

emekliliği sigortası olmayan Yeşilçam'ın
her yüzüne güleni aşkın sanıp
az silah saklamadın apış aranda
şimdi boyaların akmış
pörsümüş olsa da tenin
sana fedadır artistler kahvesi
sansüre karşın

sabahın salebi kokan sokak
kutsal harç Yeşilçam'ın
şöhrete han şöhrete fırın şöhrete ev
dikildiğinde temelinden sökülen çivilerle
kanını içine akıttın
bağıramadın aman sus
hayranların imzalı fotoğraf bekliyor

tu-kaka entellektüeller
bıyıkaltı bakışlarıyla geri durunca
kurtarmak seni
donunu bağlarken motör diyenlere düştü
yatırdılar masalarına ameliyat
her dikişte karnında bir şeyler unutarak

musalla taşında uzanmışsın
bu ölüyü nasıl tanırdınız soruluyor
çıtı çıkmıyor
bir zamanlar seninle sarmaş dolaş
yatağından geçenler

ruhunu çekerken sokaktan
uğramayı unutma çocukluğumuz sinemalarına
yazlıklara ille de köylere dek seyyar dolaşanlara
soluklan kuşların seyirci dallarında

anılar sineması çevirmek
az şey mi Yeşilçam'ım
işletmeciler değil
sen yaparsın kadroyu
yalvarırım
karakter oyuncularına ver baş rolü
onlara öptür kızı sonunda

Akşamsefası
Sydney 1998

Esnaflar Diyarı: Eski Beyoğlu

MEHMET KARTAL

Yine şöyle yıllar öncesine kayıyoruz. Ve bant yayına takılıyoruz. Beyoğlu, hep kağıt helvaya benzemiştir. Ortası kaymaklı, kenarları kuru olmuştur. Hani, içi haybeden canlı, neşeli.. Kenarları kuru, gözyaşlı, dramatik bir mekandır demek istiyorum. Kaymaklı orta bölümünde hep suni gülücükler, kahkahalar, eğlenceler vardı. Kenarlarında ise, ucuz yollu uyuşmak, sızmak, hayalleri zorlamak ve mastürbasyona takılmak vardı. Hatta bir çöp varilinin dibinde belediyenin, hayrına göndereceği tabutu beklemek bile işin raconundandı. Ertesi gün olduğunda, herşey yeniden başlar. Pavyonu, sazı, meyhanesi, özel kerhanesi bir günün dermansızlığını atamadan, yeni güne başlardı. Mekanların duvarları, masa ve sandalyeleri yorulmaz. Üç-beş yılda bir dekor hesabı değişir. Ama, ne güzel manitalar, ne harbi delikanlılar, ne kıyak arkadaşlar harcanmıştır yorgunluğun başlangıcı ve bitimi olan mekanlarda, gecelerde.

Bir akşamüstü Şişhane civarında dolanıyorum. "Zınnk" hesabı acı bir fren sesi duyarım ardımda. "Ne hesap" demeye kalmaz kendimi dört beygirli Rancer posta arabasında bulurum. "Yahu ben namuslu vatandaşım, ne istersiniz durup dururken" derim. "Yere bakıp yürürsün. Hem de hızlı yürürsün. Yani sen sakat bir iş düşünürsün. Biraz misafirimiz ol, seni kötü düşüncelerden kurtarmış olalım" derler. Ulan ne işler yaa, yere bakıp, düşünerek hızlı yürümenin suç olduğunu da ilk kez bu diyarda uyanmış olurum. Ben nasıl düşünmem, akşama otel arpası bile yok. Semalara, bulutlara bakıp "yağdır mevlam arpaaa" demeyle bir icraat olmuyor ki. Zaten kötü kulum. Benim gibi yere bakaraktan düşünüp hızlı yürüyen kim varsa toplanır ve merkeze pikeleniriz. Misafir odası tadilata girmiş olduğu için, nezarete alınırız. Misafirhane tadilat hesabında diye, bizim gibi aboneleri bırakırlar mı hiç?

Zaman abi uçar ve gece olur. Rancerler nöbet değişimi yapar. Arif Susam'a örnek hesabı "amaniin kimler burdaymış, şeref vermişler, nasıllarmış, nerecikleri kaşınırmış" hesabı bir klip girişi yaparlar. Toplama sırasında iki hapçı da kapıza gelmiştir. Onlar dünyasını kaybetmiş ya, parke taşının bütün hücrelerini inceler gibi fazla düşünceli ve de ağır yol aldıklarından dolayı, ağır suçlu sınıfından sayılmaktalar.

Nezaretin bir yanında biz yere bakarak düşünen, hızlı yürüyenler çökmüşüz. Bir yanında esnaflar ayakta dikilir. Biz spor giyiniyoruz ya, (tabi esnaflara göre paçoz sayılırız) her yere yayılmaktayız. Ama esnaflar ağır adam hesabı takım elbise, kravat, yumurta topuk sivri burun Çarşamba ayakkabısı giydikleri için, rasgele her yere yayılamıyor koçlar. Eskiden Karı Tüccarları'na müşteri bulan ayakçılara 'esnaf' denirdi. Ekip yolda giderken kimin esnaf olduğuna anında uyanırdı. Çünkü, rancerler esnaflık esnasında yakaladığı elemanların saçlarını dört bir yandan koyun gibi kırkardı. Hani, atalarımız olduğu söylenen Siu, Apaçi, Komançi'lere çevirirlerdi. Sonra arpasını tuvalet kapısında düşünenlere yolverilirdi.

Esnaflar "hop" bir berber yapar ve işi asker traşına çevirirdi. Hani, "askerden izne gelmişim abiler" hesabına dönerdi iş. Lakin çaylak rancerlerden başkasına yediremezlerdi. Gecenin geç saatleri nezaret kapısı açılır ve içeri birini sallarlar. Üst baş temelli paçoz, ayakkabıların ağzı Timsah model. "Ne iş yaparsın hemşo" deriz. "Ben esnafım abiler" der. Tipe, façaya bakarız kayık, herif açın teki. Esnaf kelimesinin o an ne anlama geldiğini bilmediğine uyanırım. Tam işi kusacağım, kapı açılır ve baş rancer yaverleriyle birlikte içeri dalar. İki hapçı ayakta ya, "ulan yüzüme baksanıza oğlum" hesabı çeker. Hapçılar öte dünyalarla trans halinde olduğundan, sadece "gak, guk" derler. Baş rancer uyuz olur: "Karga diliyle devlete hakaret hee.? Alın bu ikisini, bülbülce öğretin". Üç dakka geçmeden bir resital başlar.. Sanat müziğinden "Huaavavuaaa" faslı ile giriş yaparlar. "O zamanlar hâlâ önünde sallanan çükün ne işe yaradığına kafa yoran Bülent ağamız bile o kadar gür ses çıkartamıyor harbiden. Bir opera faslı çekerler, "Lölübokusuyooooohaaa". O zamanlar Pavo abi yok; olsaydı hapçılar garanti seçme vokalist hesabı İtalya'ya kapak atardı. Sonra caz resitaline ilgi duymamış olmalıydı. Kapı açılır ve iki hapçı gözleri kapalı, ama patinajlı şekil içeri dalarlar. Hani, çanak içeride daha sağlamda gibidir ya. Şöyle bir bakarım. "Ahiretden gelmiş gibi yorgunum gardaş. Şuraya bir döşşek ser, domalayım yavaş yavaş" der gibi bakmaktalar. Olmayan döşşeği "Serdik, yatın bakalım" deriz. Ve mutlu şekil uzanır eski karga, yeni bülbüller.

"Esnaflar dışarı. Asker ayağı yapanı yakarım hee..." der. Esnaflar kendini bildiği için, sırayla dışarı çıkmaya başlar. Lakin, hapçıların resitali dalgasına, esnaf olduğunu söylemiş olan çömeze işi kusmayı unutmuşumdur. "Lan çök yere" derim. "Ben de esnafım abi" der. Başrancer çenesinden tutar, "Lan sen esnafların yüz karasısın şerefsiz herif. Bir şu esnaflara bak, bir senin kılığına kıyafetine bak. Püüühhh..." deyip balgamı avelin yüzüne yapıştırır. Avel hâlâ işe uyanamaz, "niydiim abey, ete zam, yağa zam, buzdolabım hüçün cereyana zam, herşeye zam. Üste başa ne bahayım". Başrancer iyice uyuz olur: "Lan sermayesi ne oğlum? İte bak yahu, benle kafa buluyor. Ete zam ha, dolabın fişini nereye takarsın peki?" der. "Lan ben sana şimdi bir fiş takayım da gör. Bakayım ne zaman çıkarın, seni dürzü senii..." Tabii esnaf biraderi alırlar. Sonra geri gelmez. Sabah olur ve gündüz devriyesi tarafından davet alırız. Lakin hapçılar hâlâ olmayan döşşek üstünde kuş tüyü yatakta yatar gibi horlamalardadır. On dakka uğraşırız ama tınlamazlar bile Rancerler bizi hiç tanımazlarmış gibi bir tipimize, bir kimliklerimize dikiz yapıp "alın hadi, bir daha gelmeyin" hesabı yaparlar. Ulan ne iştir yaa, sanki koşar adım gelmişiz. Ama giderken koşar adım uçarız harbiden.

Hapçılar kalır, çünkü dermansızlardır. İki gün daha olmayan döşşek üzerinde horlayacakları kesindi. Rüyalarında çokomel yemekle meşgul olabilirlerdi. Lakin, dermanlanınca bütün kat helalarını yıkayacaklarını da iyi bilirlerdi.

Aradan iki hafta falan geçer. Kasımpaşa'da geziyorum. Bir ses duyarım: "Küüüfftee, yarım ehmağa küüüfftteee.." Lan arkadaş, bu sesi bir yerden tanırım ama nerden..? Aralıklardan dolaşıp sesin sahibini bulurum. "Vay esnaf kardeş, iyi misin" hesabı çekerim. Beni çabuk tanır avel. "Hele get abey yaa, bana esnaf deme. Esnaf lafı duyunca dabanlarım sızlayooo."

Hani, mekanı bilmeden, mesleğinizden icraalar sunmayın. Et mamullerini karıştırıp, piyaz olmayın diyorum.

Okuduğum Kitaplar

METİN CELÂL

PİRAYE'YE MEKTUPLAR
Nâzım Hikmet (Haz. Memet Fuat, Adam yay.)

"Karıcığım, aynı günde iki mektubunu aldım. İki dünya benim oldu. Mektubunun birisi ışık ve neşe dolu, öteki sonbahar akşamı gibi gölgeli ve hazin. Sevindim ve mahzun oldum.

Bilmem ki ne yazayım, senin altın gözlü, güneş ışıklı başını kollarımın arasına alıp ona saatlerce bakmalıyım ki ne söylemek istediğimi anlayasın."

Büyük bir aşkın en iyi yansıdığı yer... Nâzım'ın Piraye'ye aşkı ve o aşkın ifade ediliş biçimi kendini en iyi mektup halinde ifade ediyor. **Nâzım Hikmet**'in 1933'ten 1950'ye kadar on yedi yıl boyunca cezaevlerinden yazdığı mektupları Piraye Hanım hapishane işi, yine sevdiği tarafından yapılmış ceviz bir bavulda biriktirmiş, saklamış. 70'li yıllarda bol bol makastan geçirilerek yayınlanan mektuplar şimdi iki büyük ciltte özgünlüklerine dokunulmadan tekrar günyüzüne çıkarılmış. Nâzım'la Piraye'nin bitimsiz aşklarının boyutlarını anlamak yanında, bu büyük şairin yaşamının büyük bir kesimini de kendi sözcükleriyle ve büyük bir içtenlikle kendi ağzından ve bakış açısından öğrenmek anlamak için okumaya değer.

Bir Kitaptan Bir Şiir

TELAŞLI PENGUEN

Aşkımız bitti
yüreğim burkularak söylüyorum bunu
çünkü bir yangın kovasının
içindeki durgun suda
beyaz bir kelebeğin boğulması
gibi garip oldu sonu

Aşk ki ay değil
güneş tutulmasıdır diyordum
dudak büküyordun bana
oysa ilkokul bahçesindeki çocuklar
ellerindeki isli camların ardından
gülüyorlardı sana

İnanmamıştın aşkın
bir elbise hırsızı olduğuna
ama köşesinde
kedinin uyuduğu bir yatakta
çırılçıplak bırakmıştı
her ikimizi de

Giderken bir buzdağı gibiydin
sıcak sulara doğru yüzen
ve doruğunda
bir çift bale pabucunun
asıldığını söylüyordu
eteklerindeki telaşlı penguen

Bakakaldım
bindiğin taksinin ardından
onlar ki her mevsim
sarı birer sonbahar yaprağıdır
terk ettiğin kentin sokaklarında
rüzgârla savrulan

Sunay Akın
(62 Tavşanı'ndan, Çınar yay.)

Bir Kitaptan Bir Cümle

"İki şey ruhumuzu karartır, konuşacakken susmak, susacakken konuşmak"

Sadi
(Doğu Hikayeleriyle Psikoterapi'den, Beyaz yay.)

FICCIONES, HAYALLER VE HİKAYELER
Jorge Luis Borges
(Çev. Tomris Uyar, Fatih Özgüven)

İletişim yayınları **Borges**'in biyografisi ile açılışı yaptıktan sonra, büyük ustanın toplu eserlerini yayınlamaya **Ficciones** ile başladı. Kitabın girişinde yayınevinin yaptığı açıklamaya göre **Borges**'in tüm eserleri asıllarındaki düzene uygun olarak Türkçe'de yayınlanacak. Daha önce yapılmış çeviriler de elden geçirilecek, gerekirse yeniden yapılacak. Dünya edebiyatının en önemli isimlerinden biri **Borges**... Özellikle kısa hikayedeki ustalığı tartışılmıyor. Engin kültürü, araştırmacılığı ile doğu ile batının tüm varlıklarından, değerlerinden yararlanarak, onları harmanlayarak, alıntılarla, gizli ve açık göndermelerle sırrına kolayca erilemeyecek, ama yüzeysel olarak bile okunsa büyük keyif alınan öyküler yazmış... İlk ciltte ustanın ilk iki kitabı **Yolları Çatallanan Bahçe** ve onu izleyen **Artificios** yer alıyor. İki kitabın birlikteliği bazı hikayelerin birbirleriyle bir kitaptan diğerine nasıl bağlı olduğunu anlamamızı da sağlıyor.

HİÇBİRYER'E DÖNÜŞ
Oya Baydar (Can yay.)

"Bu bir dönüş hikayesi.

Yolları zaferlerin değil, yenilginin açtığı, buruk, kederli bir dönüş. Senin, benim, hepimizin; mağlup bir ordunun yorgun, tedirgin askerlerinin, ürkek umutlar taşıyan dönüşü.

"Nereye?" diye sorma.

Bir ülkeye, bir kente, çocukluğun aydınlık sokaklarına, yarım kalmış aşklara, gece yollarına, eski dostlara, uğruna bir ömür harcanmış inançlara, zafer türkülerine, devrim bayraklarına, kendimizle yüzleşmeye, hayatla ödeşmeye.."

Oya Baydar'ın kitabın girişindeki bu cümleleri aslında adıyla çelişiyor. Dönülen yer kolay kolay "Hiçbir yer" olarak adlandırılamaz. Çünkü orada tarih, anılar ve insanın gerçeği var ve romanın kahramanı oraya dönerken hesaplaşmaya gittiğini de biliyor. Bir yanıyla 68 Kuşağı'ndan bir gencin neredeyse bir ömrü 30 yılı devirdikten sonra muhasebe yapmak için vatanına dönüşü... Siyasi mültecilikle noktalanan bu serüven otuz yıl sonra da olsa bir hesaplaşmayı gerektiriyor. Hele insan tüm yapılanların boşuna olduğu gibi bir duygusal hale girmişse. Belki de 68'li abilerin, ablaların çoğu böylesine bir yüzleşmeye cesaret edebilselerdi çok şey değişecekti. Ama biz düşünmeyi de, hatırlamayı da, yüzleşmeyi de sevmeyen bir milletiz...

YALNIZ GEZGİN
Jack Kerouac
(Çev. Zeynep Akkuş, Parantez yay.)

Eleştirmenlerce *"Düzyazının yalın sonsuz lideri"*, *"çılgın serseri melek"* gibi nitelemelerle adlandırılan **Kerouac**, **Yalnız Gezgin**'de hayatının büyük bir bölümünü kapsayan gezilerini anlatıyor. Beat kuşağıyla ilgili yaşanmış öyküleri içeren eserleriyle tanınan **Jack Kerouac**'ın en önemli eseri olarak yine bir yol öyküsü anlatan **On the Road** (Yolda) kabul ediliyor. Kendine özgü spontane yazma biçimiyle bu dev eseri üç haftada yazmış, yine en önemli eserlerinden biri sayılan **The Subterraneans**'ı yazması ise sadece üç gününü almış.

Beat kuşağının babası ya da ruhani lideri olarak da bilinen **Jack Kerouac**, bir söyleşide **Yalnız Gezgin**'i şöyle anlatıyor; *"Yalnız Gezgin'i ortak bir konuyla, yolculukla ilgili olan ve aralarında bağlantılar bulunan, daha önce yayımlanmış ve yayımlanmamış bölümleri bir araya getirerek yazdım. Birleşik Devletler'de güneyden başlayıp doğu kıyısına, oradan batı kıyısı ve uzak kuzeybatıya kadar süren bu yolculuğun yanı sıra, Atlantik ve Pasifik okyanuslarında yaptığım gemi yolculuklarından, Meksika, Fas, Paris ve Londra'da tanıştığım ilginç insanlardan ve gördüğüm yerlerden bahsettim.*

Demiryolu işçiliği, denizcilik, mistisizm, orman işçiliği, şehvet düşkünlüğü, keyif çatma, boğa güreşleri, uyuşturucular, kiliseler, şehir sokakları, sanat müzeleri, bağımsız, aklına esen yere giden, eğitimli, meteliksiz bir zamparanın yaşadığı karmaşık bir hayat."

Bir Kitaptan Bir Bölüm

"Sizi gördüm. İki akort, bir taksim arasında gizlice konuştunuz. Ve işte o zaman büyük sırra erdim. Ne Haydar polisti, ne Anahit çalgıcı kadın. Siz zombiydiniz. Hep vardınız ve hiç yok olmayacaktınız. Ne Haydar'ın çizgisiz sarı yüzü ve beyaz kaşları; ne Anahit'in simsiyah saçları ve beyaz pudralı üzgün palyaço makyajlı yüzü, hiçbir zaman değişmeyecekti. Sizin ölüm hakkınız ve umudunuz yoktu. Siz ebedi yaşama mahkûmdunuz. Ölümsüzlüğünüzün kaynağı, tükenen aşklarımız, ölen arkadaşlarımız, yıkılan inançlarımız, pörsüyen bedenlerimiz, uğruna savaştığımız ve yenildiğimiz hayallerimizdi.. Zombi gücümüzün kaynağı bizdik ve bizden sonra gelecek çocuklardı. Elimize tutuşturduğunuz sihirli anahtarların açtığı kuyulu odalarda başlayıp yollarda tükenen aşklarımız; dinlemeye bıkmadığımız şarkılar; uğrunda işkence odalarına, hücrelere, zindanlara düştüğümüz, darağaçlarında sallandığımız inançlarımız; tükenen gençliğimiz, içimizdeki bu hiçlik duygusu, bu boşluk; bu için için kanayan, tükenen şehir, bu intihar eden dünyaydı."

Oya Baydar
(Hiçbiryer'e Dönüş'ten, Can yay.)

AKACAK MECRA BULAMADIM
Güneri İçoğlu (Leman yay.)

"Bir kunduracı için kösele neyse, bir marangoz için ahşap neyse, kelek yemekte benim için odur. Zira, yediğim ekmeği, hayatta yediğim keleklerden çıkarıyorum." Böyle söze giriyor **Güneri İçoğlu** **Akacak Mecra Bulamadım** kitabının başında... Yayınlanmasının öyküsü de muhteşem bir kelek hikayesi olan kitap nihayet çıktı. Zaten **Leman**'da İçoğlu'nun kitabın başına gelenleri anlattığı yazısını okuduktan sonra bu kitabı almamak imkansızdı. İçoğlu çocukluğundan başlayarak hayatı boyunca yediği kelekleri ve bu kelekler sayesinde neler öğrendiğini büyük bir içtenlikle ve ince esprilerle anlatıyor. Üç yaşındayken dedesinden yediği kelekle başlayan silsile bir okuyucusunun attığı kelekle doruk noktasına varıyor ve hapishanede noktalanıyor. Üstelik orman yakanların hafif cezalar alıp affedildiği ve ormanı koruduğu için İçoğlu'nun ağır cezalık olduğu bir kelek... Çocukluk, karikatüristlik, arkeoloji merakı ve muhteşem tatil öyküleri... Özellikle "yurdum insanı"nın ince'liklerine meraklı arkadaşlar için...

AIMEE VE JAGUAR
Erica Fischer (Çev. Mehmet Uşkul, Gendaş yay.)

Birisi dört çocuk annesi, Nazi bir subayın karısı, genç bir kadın. Diğeri daha gençliğinin ilk yıllarında, yırtıcı, ateşli, savaş ve Nazizim karşıtı bir yahudi genç kız. İlk bakışta onların eşcinsel aşkı anlatıyor izlenimi doğuyor. Ama bir an için, tarihe ve yaşanılan yere bakıldığında tüm görüntü değişiyor. Yıl 1943, yer Berlin. **Erica Fischer**, gerçek tanıklıklardan, iki aşığın mektuplarından ve diğer belgelerden yola çıkarak aşk hikayesiyle birlikte 1943 Berlin'ini anlatıyor. Savaş koşullarında, cephenin gerisinde, Alman başkentinde nasıl bir hayat yaşandığını, insan ilişkilerini tüm gerçekliğiyle ortaya döküyor. İki kadının aşk ateşiyle birbirlerine yöneliminin öyküsü anlatılırken savaşın bir anda onların ve tüm ilişkilerin önüne geçişini yaşıyorsunuz. Artık önemli olan sadece hayatta kalmaktır. Kendi-

Beyoğlu Kelepir'de En Çok Satanlar

1. **Sidharta**, Herman Hesse (Afa yay.)
2. **Bozkırkurdu**, Herman Hesse (Afa yay.)
3. **Seçme Şiirler**, Aragon (Kavram yay.)
4. **Camera Lucida**, Roland Barthes (Altıkırkbeş)
5. **2001 Uzay Yolu Macerası**, Arthur C. Clarke (Altıkırkbeş)
6. **Reading Zindanı Baladı**, Oscar Wilde (Altıkırkbeş)
7. **Epik Tiyatro**, Bertolt Brecht (Cem yay.)
8. **Şiirler**, Pablo Neruda (Cem yay.)
9. **Bütün Öyküler**, Anton Çehov (Cem yay.)
10. **Koleksiyoncu**, John Fowles (Afa yay.)

Aksiseda

nizin ve sevdiğinizin hayatta kalması. O noktadan itibaren de Nazilik de, sosyalistlik de unutulup gider, geriye sadece sevgi bağları ve yaşam tutkusu kalır, yani insani duygular...

▼ **KÖPEKLEŞMENİN TARİHİ**
Nihat Genç (İletişim yay.)

"Geleneğin asırlar boyu tek bir eğlencesi olmuştur; Büyüklere saygı... Güzel mi güzel, gül kokulu bahçelerde sonsuza dek hep bu teraneyi okudular. Çok geçmeden toplumda büyük kalmayınca, kendilerine Amerika gibi, Avrupa gibi büyükler aradılar. Kendilerine güven olmadı. Çocuklarına güven olmadı. Bilgiye asla inanmadılar. Daşaklarını tutup seyrediyorlar, daşaklarını tutup tartışıyorlar, daşaklarını tutup; vaaz veriyorlar, daşşaklarını tutup kürsülerine kuruluyorlar...

Ne daşşaklı adamlarmış, bu kadar çırak, bu kadar mürid, bu kadar aç köpek bulmuşlar, helal olsun..."

Nihat Genç, ters bir adam, ters bir yazar, belki de her dem delikanlı olduğu için içi dışı bir, aklındakini otokontrole, sansüre uğratmadan olduğu gibi yazıyor. Sorular soruyor. Soruların cevabını inatla arıyor. Bulduğu çözümleri, cevapları kendine saklamıyor, dobra dobra söylüyor, paylaşıyor. **Köpekleşmenin Tarihi**'nde geçtiğimiz yıllarda yayınlanan yazılarından bazılarını bir araya getirmiş. Soruları ve cevaplarını barındıran, kalıcı, keyifli yazılarını...

▼ **DOĞU HİKAYELERİYLE PSİKOTERAPİ**
Nossrat Peseschkian (Çev. Hürol Fışıloğlu, Beyaz yay.)

Özellikle büyük şehirlerde gün geçtikçe yoğunlaşan hayat baskısı bizleri bunalttıkça psikolojik yardıma, terapiye, tedaviye daha çok gereksinimimiz oluyor anlaşılan. Bir zamanlar Amerikan filmlerinde görüp garipsediğimiz psikologsuz yapamayan, düşünemeyen, hatta adım bile atamayan insanlar Türkiye'de de çoğalıyor. Böyle olunca da psikolojiye ilişkin kitaplar, özellikle de sorunlarını kimselere yansıtmadan kendi kendine çözmek isteyenler için çok işe yarar gibi görünen kendi kendine yardım kitapları çok ilgi görüyor. **Doğu Hikayeleriyle Psikoterapi**'de bu tip bir kitap. Adından da anlaşılacağı gibi Binbirgece Masalları'ndan, Mevlana'nın Mesnevi'sinden alınma öyküler gibi bir çok doğu kaynağından gelen kısa öyküler ve meseller yardımıyla psikoterapi yapılması söz konusu. Yazar bu yöntemi şöyle açıklıyor; *"Terapist ile hasta arasında bir aracı olarak kullanılabilen hikayeler önemli bir yardım kaynağıdır. Hikayeler hasta için özdeşleşme zemini oluşturur. Aynı zamanda koruyucu da olur. Hasta hikayeyle ilişkilendirerek kendi çatışma ve arzuları hakkında konuşur."* diyor. **Peseschkian**, 100 örnek vakayı inceleyerek hikayeler yardımıyla çözümlere ulaşmış. Bu İranlı doktorun yöntemini yansıtan "Pozitif Psikoterapi" ve "Pozitif Aile Terapisi" ile ilgili temel eserleri de Türkçeye çevrilince olay daha iyi anlaşılacak...

En Çok Güldürenler

1. **Kötü Kedi Şerafettin,**
Bülent Üstün (Lemanyak Yay.)
2. **Martin Mystere / Yeraltı Mezarları,**
Marduk (AD Yay.)
3. **Karikatürler,**
Cem Yılmaz (Parantez Yay.)
4. **Lemanyak Şehitleri,**
Memo Tembel Çizer (Lemanyak Yay.)
5. **Cam Kent,**
Paul Auster (Aksoy Yay.)
6. **Tenten / Kara Ada,**
Herge (Yapı Kredi Yay.)
7. **Asterix ve Kazan,**
Uderzo - Goscinny (Remzi Kitabevi)
8. **Düş Bükü,**
Ferhan Şensoy (Orta Oyuncuları Yay.)
9. **Bayır Gülü,**
Feyhan Güver, (Parantez yay.)
10. **Qırıx,**
Doğan Güzel (Avesta Yay.)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır. Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

Aksamsefası

Mevzu

UCUZ KİTAP

Bazı dostlara, okuyuculara niçin korsan yayın satın aldıklarını sorduğum da hep aynı cevabı alıyorum; *"Çünkü onlar ucuz!"*

Kötü - eksik baskı, yazarın, yayıncının hakkının çalınması, gaspı pek onları ilgilendirmiyor. Onlar ucuzluğun peşinde...

Bir açıdan bakınca sanki doğruymuş gibi gözüken bir anlayış...

Kimsenin hak hukuk merakı yok. Zaten o yüzden de hukuk işlemiyor. *"Ar yılında değil kâr yılındayız!"*, diye düşünüyorlar.

Toplumun temel felsefesi bu!

Onlar niye farklı davransın?

Korsan yayın satan, okuyucunun bu düşüncesinin farkında. Ondan yararlanıyor.

Artık sadece korsan yayınla kültürel ihtiyacını karşılayanlar olduğunu biliyor. Okuyucu kitabevinden ayağını çekti mi, neyin aslında kaça satıldığının, hangi kitabın okunması gerektiğinin de farkına varamaz.

O kafaya ucuzluğu takmış ya, korsan ucuz olur sanıyor!

Oysa işler artık değişmiş. Okuyucu biraz dikkatli davransa, arada korsan yayıncıdan vazgeçip bir kaç kitapçıya uğrasa durumun farkına varacak.

İşte bir örnek, yayınevi listesine göre üst fiyatı 500.000.- lira olan bir kitabın korsanlarda satış fiyatı İzmir'de 1.100.000.-, Ankara'da 900.000.- ve İstanbul'da 800.000.-... Sonra bağırıyorlar *"Yarı fiyatına!"* diye!...

Şimdi bu kitabı korsanlardan satın alan arkadaşlara sormalı gerçekten yarı fiyatına mı aldınız, yoksa korsanı mı zengin ettiniz?

İşin bir de diğer yanı var, ucuz kitap edinmenin tek yolu korsan yayın satın almak değil. Özellikle bir çok kitabevi yaz aylarında % 25 - 30 indirimle kitap satıyor. Bazı hiper marketler de bu modaya uydu, örneğin Carrefour'da her zaman ucuz kitap bulmak mümkün, büyük indirimler var, hem de korsan yayını da yapılan çok satan kitaplarda indirim yapıyorlar. Yukarıda sözünü ettiğim kitabı % 25 indirimle 375.000.- liraya hiper marketlerden alabilliyorsunuz...

Sürekli ve çok çok ucuza kitap almak, okumak isteyenler içinse **Kelepir**'leri öneriyorum. Türkiye'nin hemen hemen her yerinde **Kelepir**'ler var. Sanıyorum 55 **Kelepir** var Türkiye çapında.

Kelepir'lerde yüzlerce çeşit kitabı çok ucuza satın alabilirsiniz. Avrupa'da, Amerika'da uygulanan "Bargain" sistemi ile yayınevlerinden satış dışına düşmüş kitapları satın alıp günyüzüne çıkararak işe başlayan **Kelepir**'lerde şimdi sadece oralarda satılmak için üretilmiş kitaplar da var, **Afa, Cem, Altıkırkbeş, Kavram** gibi bazı yayınevleri de sadece **Kelepir**'e kitap üretiyorlar... Herman Hesse'ler, Dünya şairleri, Nobelli yazarlar, Klasikler özel olarak **Kelepir** için basılıyor, çok ucuza satılıyor.

İsterseniz, bir de **Kelepir**'leri deneyin. Belki korsan yayın almaktan çok daha onurlu, üstelik sizin de tercih ettiğiniz gibi çok ucuza , hem de yazarın yayıncının hakkını gasp etmeden kitap almak hoşunuza gider!

M.C.

Dışı Cüce İçi Dev

ATTİLA KANBİR

Düş önüme kılavuzu karga dedim. Gece vakti, ay soluk, yol uzun. O önde ben arkada. Çok bekletmişti beni, önemli bir işimi aksatmıştı. hala sinirliydim. Arkadan kıçına okkalı bir tekme peşisıra ense tokat. Gık demedi. Kentin ışıkları soluklaşmaya başlamıştı merkezden uzaklaştıkça. Çamurlu ve küçük su birikintilerini seke seke geçtik. Hâlâ neden geç geldiğini anlatmıyordu. Gırtlağını sıkıp boğmak hezeyanları geçiyor içimden ama boğarsam anlatamayacaktı, o zaman meraktan çatlardım. Evde anlatacağına sözverdi. İçimi kemiren bir merakla eve giden tepeli yola koyulduk. Eve vardık. İki katlıydı. Alt kat bana alt, yukarı kattaki odalarda da babam, karım, karımın kızkardeşi ve dıdının dıdısı yatalak geçici bir misafir kalıyordu.

Kümese girdim. Elfeneriyle besili bir tavuk seçtim. O da kümesin kapısına dikilmiş, bi tane tavuk az gelmez mi ki, diye mızmızlanıp duruyordu. Zıkkımın pekini ye tilki iştahlı, diye homurdanarak, karanlıkta; medya mensuplarının taarruzuna maruz kalmış tarikat üyeleri gibi kümeste ordan oraya koşuşan tavuklar içinden en irisini seçtim.

Tavuk hüzünle, abi ne günahım var, körtavuk talihi, gece vakti çıka çıka bana mı çıktı bu ölümün acı piyangosu dercesine baktı. Aldırış etmeden, bıçağımı çıkarıp gırtlağına dayadım. Onunla birlikte yolduk, kaynayan kazanda pişmesini beklerken biralarımızı yudumluyorduk. Tam anlatacaktı. Merdivende nedir bu patırtı diye babam belirdi, karım, kızkardeşi derken yatalak geçici konuk merdivende biriktiler. Bu saatte ne yapıyorsunuz, nerden geliyorsunuz, yanındaki o kılıksız adam da kim, burada mı kalacak, nerede gibi o an başaçıkılmayacak soru listesini dostça olmayan bir ifadeyle bizlere aktarırken ben baltayı kaptım, o da av tüfeğini, havaya bir el ateş etti, ben de dağılın lan diye baltayla üstlerine seğirttim, kaçtılar.

Hadi, öt bakalım dedim. Önce Yozgat dolaylarından alınan bir oyun havasını bülbül dilinde öttü. Anlamamazlıktan gelme, konuya geç dedim. Tavuk pişiyor mu diye bakarken, boyuyla boydaş kazanı deviriyordu az kalsın. Boyun devrilsin, bas içeri, ben bakarım dedim. Bu karanlılta yaşlı tavuğu bulmam zor olmadı değil mi? Ensesine bir şaplak daha attım ve vakur bir yüz ifadesiyle, soğukça, neden gelmediğini ve herşeyi berbat ettiğini sordum. Anlattı.

- Rıhtımda seni bekliyordum. Biraz erken gelmiştim. Dolanırken beyaz bir bot yanaştı iskeleye. Beyaz giysili insanlar çıktı içinden. Yüzleri güleç, kadınlı erkekli beyazlar içinde bir grup karşıladı beni. Beyazlar giymiş Bursa kılıç kalkan ekibi misiniz? diye sordum. O yüzlerinden eksik olmayan gülümsemeleriyle başlarını hayır anlamında salladılar. Güzel bir kadın kulağıma kendilerinin beyaz bir sırrın ortakları olduklarını, fısıldadı. Kulaklarımı okşuyordu nefesi. Beni önceden seçtiklerini ve istersem bu sırra benim de ortak olacağımı bildirdi. Düşünüp taşınırken, bota girdik. Herşey bembeyazdı. Beyaz takım elbiseli, beyaz boyunbağlı, beyaz eldivenli garsonlar içki ve yiyecekler sundular. Kararımı vermiştim. Çok uzun olmayan bir yolculuğa bu beyaz sırrı öğrenmek için karar verdiğimi, güzel bayana, kulak memesini öpercesine fısıldadım. Kadın demir alın diye bağırdı. Şampanya bardaklarını diplerken, kadınla neşeli bir yolculuk yaptık. Ben heyecanla geldik mi menzile diye sordum. Evet dedi. Kamaradan güverteye çıktık. Gök beyaz bir çarşaf gibi, deniz ise çalkantılı ve beş derece güneybatı rüzgar kuvvetindeydi. Beyazlar içindeki başka adamlar, beyaz bir iskelede bizi karşıladılar. Beyaz bir tünele girdik. Beyaz bir merdivenden birkaç adım indik ki beyazlar içinde yüksek tavanlı bir salona ulaştık. Beyaz büyücek bir masanın arkasına kurulmuş, beyaz saçlı, beyazlar giysili ve siyah gözlüklü bir adam karşıladı bizi. Bana bir soru soracağını, eğer bilirsem beyaz bir otomobil kazanacağımı metalik, salona yayılan gür bir sesle söyledi. Beyazın da beyazı var, adı?.. yazıyordu. Sonra salondaki hoparlörlerden aynı cümle koro eşliğinde tekrarlanıyor ve baygın bir kadın sesi solo olarak "adı?" diye soruyordu.

O esnada heyecandan devreye girdim. Bildin değil mi? Bildin, bu dünyanın en kolay sorusunu diye sıkboğaz ederken, o yüzünü buruşturdu...

- Tam dilimin ucundaydı, şimdi de çıkaramadım. Bir deterjan firmasının reklamıymış meğerse...

Ben de yüzümü onun gibi buruşturdum ve o pişen tavuğun yarısına sahip olmaya hazırlanırken, hayvanın kıçından bir parça kesip önüne attım.

Dışı cüce, içi de devasa koflukta olan onu gebertse miydim yoksa diye geçti içimden...

BUZAĞI

Adres:
İmam Adnan Sok.
No:20 Beyoğlu İst.

"Trafik Canavarı" Kazandırıyor

İletişim araçları trafik cinayetlerini haber yaparken hep sakıncalıdır. Her ay ortalama 600'ü bulan ölümler (hastanede ölenler bu sayıya dahil değilmiş) "trafik terörü" ana başlığı altında geçiştirilir.

14 Mayıs 1995 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Daire Başkanlığı'nın "gizli" damgalı raporu yayınlandı.

Rapora göre, trafik kazalarında altyapı eksikliğinin asıl etken olduğu vurgulanıyor, kaza sonrası açılan tazminat davalarında hazineden para çıkmasın diye kaza tutanaklarında yol kusurları gösterilmiyormuş. Ayrıca, İstanbul-Ankara otoyolunun yapımından sonra kazaların %90 azaldığı belirtilerek, altyapının ne kadar önemli olduğu örnekleniyormuş.

Yani devlet kullarına karşı uyanıklık yapıyormuş. Bir yandan raporu yazdırıyor, gizliyor öte yandan yolların kenarına tabelalar koyarak kullarını canavar olmamaları için uyarıyormuş.

Kullar; emniyet ve karayolları genel müdürlerinin insan'ı %95 suçlu gösteren "açık" raporlarındaki istatistiklere kanıp birbirlerini canavar, terörist olarak suçlarken; şeriatçı ya da laikçi sermayeli oto endüstri kralları savaş araçlarını da kapsamak üzere yatırımlarını büyütüyormuş. Bu arada insan ilişkilerine, ekonomik ulaşıma en uygun araçlardan biri olan tren yolculuğu unutuluyor, İstanbul'da banliyö trenleri harabeye dönüyormuş. Sonuçta aşağıdaki başlıkların her kazadan sonra gazetelerde yer alması "normal" sayılıyormuş:

"Canavar hapse atılsın - canavar yılda 25 trilyon yiyor - katil kamyon - Trafik Ağustos'ta acımasız oluyor - Canavar pusuya yatıyor - Canavarı arabadan indirin..."

İnsan ve üretim ilişkilerini metalaştıran sistem, kötülüklerini maskelemek için canavarı yaratıyor, tanımlıyor ve olayları canavara göre açıklıyor.

Kaldı ki; insanın potansiyel suçlu olarak gösterilmesi yönetici egemenlerin toplumu denetim altında tutmak, terbiye edici gücünü kanıtlamak için uyguladığı psikolojik baskı yöntemlerinin en önemlisidir.

Kurguladıkları konuşma ve yazı dili de insanları, zaten yakından bildikleri gerçeklere bile yabancılaştırıyor. Bu dil yalnız tarfik kazaları için mi geçerli.. enflasyon canavarının her ay açıklanan oranları yanında sevimli karikatürü de kullanılır. Bu canavara yardım ve yataklık eden borsaya ne demeli.. sanki spikerle aramızda üçüncü şahıs.. günde üç öğün başından geçenlerden, her gelişmeden etkilenen hassas yapısından sözediyor kanallar. Bir insanın kazanmasının ötekinin yitirmesine bağlı olduğu bu kurumlaşmış hırsızlık sisteminde paraya tapınma ayinleri düzenleniyor. Yoksullar tüketimle, talih oyunlarıyla coşturulup gevşetilirken, Türkiye'de en büyük yüz firmayı elinde bulunduran 15 aile kesintisiz darbelerin güvencesinde ulusal gelirin üçte birine uçtu uçtu yaptırıyor.

"Hastaneye varmamızla, bir akbaba sürüsünün etrafımızı sarması bir oldu. Burada resmen trafik kazasından beslenen bir sektör oluşmuş: KAZA SEKTÖRÜ.. Çekiciler, nakliyeciler, hurda araba tacirleri, cenaze taşıyıcıları, kan arayıcılar, kan vericiler, tabut tedarikçileri, ölmeyip de kurtulanlar için kurban satıcılar, kurban kesiciler, sadaka dağıtıcılar..."

Yeni Yüzyıl Gazetesi köşe yazarı Gülay Göktürk'ün, geçirdiği bir kaza sonrası yukarıda anlattıkları sanki vahşi bir kovboy kasabasını anımsatıyor, ya da kapitalizmin işleyişinin ilkel bir özetini...

Sistemin modern örgütlenmesinde akbaba sürüsü kimlerden oluşuyor? Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası'nın bu yılın başlarında Kadıköy'de dağıttığı "Tramvaylarımızı Geri İstiyoruz" başlıklı bildiri bu konuda ipuçları veriyor:

"Raylı sistemin 1960'larda kaldırılması bi tesadüf değil. Çünkü Türkiye'de otomobil montajına bu yıllarda başlanmıştı. Ford, Renault, Fiat bu yıllardan itibaren artık Türkiye'de monte ediliyordu. Tabii bu arada Ford'un adı Anadol, Fiat'ın adı da Murat olmuştu."

"İstanbul'da raylı sistem ve denizyollarıyla toplam yolcunun sadece %6.2'si taşınmaktadır."

"Trafik kazalarının %80'den fazlası ve ölümlerin yarıdan fazlası kent içi trafikte meydana gelmektedir. Petrol'ün 1/3'ü şehiriçi trafikte tüketilmektedir."

Burjuva felsefesinin sorunları açıklamadaki sefaleti idealizm, ahlakçılık, faydacılık olarak trafik kazalarında da sıkça beynimize ve davranışlarımıza yansır. Eğitimsizlik yaygın, cezalar az, kurallara uyulmuyor deriz. Ulaşım politikalarını belirleyen, hükümetleri kontrol ederek bunları uygulatan yerli-yabancı otomobil ve petrol tekellerini, ithalat ve dağıtım ağını paylaşanların karanlık ilişkilerini sorgulamayız.

Hastanede ölen yaralılarla birlikte yılda onbine yaklaşan ölümleri azaltmayı deneyecekler. Ancak, insana değer verdikleri için değil. Tıkanan ulaşım ağını rahatlatmak, mal kaybını düşürmek, dönemlik krizlerine yeni pazarlar bulmak için..

Ekonomisinin IMF ve Dünya Bankası bağlantılı duayenleri otomobil tüketiminden çok kazanmak için yıllardır demir ve denizyollarına, metroya yatırımı engellediler, kazandılar.

Trenlerin enkazını bahane ederek en iyi biz işletiriz diyecekler, gelecekte demiryollarını aralarında paylaşacaklar, yine kazanacaklar. Benzerleriyle yeryüzünü paylaşırken çıkardıkları savaşlarda olduğu gibi: Yıkarak kazanacaklar, yaparak yine kazanacaklar. Bu arada ölenler mi? Kapitalizmin sözlükteki anlamı nedir ki, insanın değeri olsun.

İbrahim Akyürek - İstanbul

Camyara

aşk.. geçirimsiz tabaka ve fakat cam..
kesik, kırık, topuklarımda
boşaltılmış çerçevelerden,
tahliye edilmiş albümlerden
bedenimi yürüyen rüzgar..
topuklarım, kan..

aşk, kral yine de
drevrik olsa da ihtişam
yolunu şaşırmış sabah,
kendine korkak akşam
aşk, ayna,
değişken suretlerince
çoğalıp çoğaltan,
uzun şiir yollarının
usanmaz yolcusu aşk;
geçerek ayrılmaları ve yalnızlıkları
kendine tamamlanan..

aşk, dün;
bugün aşk!
aşk: yarın
şimdi aşk!
masamda
duvarımda
kolumda noksan..
topuğumda camyaralar..
..
takvim ve saat
ve zaman
ve yalan
aşk..
..
zaman kadar

Nisan '97
Aykut Yılmazer / Fatsa

Blue Suede Shoes

Mavi süet ayakkabılar hemen farkedilir. Israrla bunun farkındaydı. İncecik bedeninde, gül ağacından çekmeceler var..

"Dansederken ve uyurken çok güzelsin" demişti, sonra, biraz daha yaşayabilmek sevdasıyla, gitmişti.

Posta kutuları, çok özgün paranoyalardır.. mektuplar, birer organik ceset. Nedense, erotik bir yanı vardır terkedilişlerin... Biraz kırmızının, kimseye zararı dokunmaz. Kanyakla tanıştırılmış kahveyle karşılanan sabahlara, JAZZ yakışır. Binlerce başka oda, uyuyordur. Mavi süet ayakkabılar, yalnızca yenileriyle değiştirilir. Bu, dün'ün güvencesidir. Parçalanan arabadan, şeffaf ayakizleri uzaklaşır... Buna, sadece bir kedi şahitlik eder.

Çöle yaklaştıkça, hüzünlüdür yol işaretleri. Forsa dolu balkonlar yaşar kum altında. Orada, yıldızlar dargındır gökyüzüne.. Bu, akrebin söylediğidir... Bacak arasından rakı sızan vahanın gecesine, BLUES yakışır. Çekmecelerin birinde gözyaşı biriktiriyor... Belki de budur gül kokusunun mitolojik anlatımı. Nedense, sömüren bir yanı vardır masaların... bu, palyaçonun söylediğidir...

"Eğer bir gün geri dönersem, yeniden tanışırız" demişti, sonra, biraz daha kaybolmak sevdasıyla, gitmişti.

İncecik bedeninde buzdenizleri akvaryumlaşıyor.. balık ölüleri intikam iklimidir. Bir hayatın inanç takviminden kopan yapraktır FATHER and SON. Çok sabahlar elegeçer dil. Bir çocuğun bakışları çelmelenir. Yağmur, bunu kınar. İlla ki şarapla döllenen gökkuşağına, SESSİZLİK yakışır. Sararmış bahçelerden yasak elmalar çalmakla başlar ergenlik.. incecik bedeninde, el değmemiş sivilceler açar. Ahşap ve gül kokusu ve ışık taarruzudur teslimiyet. Mavi süet ayakkabılar, kurşun gibi ağırlaşır.. kan rengi istiridye, solunmamış bir atmosfer sunar...

"Hazine odasında, içindeki sana dokundum" demişti, sonra, biraz daha yazabilmek sevdasıyla, gitmişti.

Temsili bir intihardır, gece birlikte yatıp-yalnız uyanmak. Dikenli çarşaflara, yaramaz periler resmetmişti korkunç desenleri. Ihlamur kokulu hatıralar canlanır eprimiş fotoğrafta. Çok sigaralar eşliğinde, eski bir filme yüklenir yaşanmamışlık. Peki, ağlanır biraz.. buna, sadece bir kedi şahitlik eder.

Çıplak ampul çağırır kelebeği, disko ölümlere, nedense, tamamlanmamış bir yanı vardır yolculukların. Bavullar, ütüsüz umutlar taşır değişken adreslere. Uçurumlar uçurulur şık bayramlarda, taş bir avluda, kısır havlular dilendirilir. Ilahilere damlayan bira'nın üşüttüğü taş avlulara, ELTON JOHN yakışır.

Kurt puslu havayı, gölgesini göremediği için sever. Rütbesiz sevdalara atkoşar kızılderililer, Manitu'nun çok parsel çayırlarında. Gecikmiş süvaridir kimi sözcükler. Haritadan silinmiştir balinaların göçyolu. Mavi süet ayakkabılar vurur sahile, SPENCER TRACY yorgunluklar çalar saat.. ve bu, kimsenin söyleyemediğidir. Herşeyin yerini tıka-basa doldurur bir "hiçlik" duygusu. Kör adam, ışığı anlatır uzun uzun. Tüm hikâyeler, kendini yaşamak limanlarında boğulur. Bir ömrün üstünü örtmeye yeter, bilinmedik bir dilde kotarılmış gazete. O vakit, graffiti renklerle donatılır incecik beden ve gözyaşıyla mühürlenir çekmeceler. Ben de, bir daha sömürmem masallarla akkağıdı. İyi olur.

A.Lee - İzmir

Neden?..

Benimle gelen ne? Benimle gelen mi? Ben, peki ya ben nerdeyim. Beni bırakıyorum burda, artık ben de yokum ama vazgeçmiyorum ya da vazgeçmiyor hâlâ yükseliyor ama bu yükselen ne, ne bu, benim bir parçam mı ama ne? Bu, bu benim hiçliğim. Evet artık hiçliğim yükseliyor; sonsuz bir hiçlikte yükselen hiçliğim... Tiz bir ses duyuyorum, bu ses ne, nasıl duyuyorum bu sesi, bir sarsıntı, o sarsıntı mı, şiddetli bir sarsıntı, noluyor, bu ses, tiz ses artık şiddetli bir gürültü, duyabildiğimi hissediyorum noluyor, hiçliğim neler oluyor. Ve bir anda gözlerimi açıyorum, yo hayır aşağıdayım az önce çok yükseklerden baktığım aşağıda... Nasıl düştüm neden, neden, tam yaklaşmışken neden?

Elif Kahraman - Çanakkale

"Yazının Başlığı Yok"

Sıradanlaşmış, köhne bir yaşantının içerisine girmiştim. Adeta bir pislik gibi yaşıyordum. Ve görünen o ki böyle yaşamaya devam edecektim. Haz ahlâkına göre yaşamın amacı en yüksek hazza erişmekti. Hiçbir şeyden haz duymuyordum ve bu yüzden de yaşamımın bir amacı yoktu. Sevişmekten bize zevk alamaz olmuştum. Beni yönlendirmeye çalışan idlerime ve iç güdülerime s.ktir etmiştim. Ölmeyi bekliyordum.

Filmlerde hep iyiler kazanmıştı. Toplumda hep iyilere aferin denilmişti. Pastanın en büyük dilimi onlara verilmişti. Onlar kusursuzdu, idealistti, hata yapmazlardı. Bir kere iyilikten kotardın mı tamamdı. O halde evren için genel bir yasa söz konusu idi. Bu yasa iyi yasasıydı. İyiden bıkmıştım. İyi gözükmek için yalakalık yapmaktan kaçtım. İnsanlık için iyi olana kötü diyebilmiştim, yargılamıştım, açık olmuştum ve her nedense hep kendimi kapı önünde bulmuştum. Ölüm ise hâlâ gelmemişti.

Görüneni herkes görüyordu. Ben görünmeyenin ardındakini bulmaya çalışıyordum. Bu saklambaç oyunu gibi kolay değildi. Ölümü biliyordum, görmüştüm. Katledilen koyunların bile can çekişlerini görmüştüm. Ama ardındakini bilemiyordum. Her insan eskiden olduğu gibi farklı farklı şeylere inanır olmuştu, ama doğru, ama yanlış herşeyi doğmatik bir biçimde kabul ediyorlardı. Düşünemiyorlardı. Düşünmeleri engellenmişti. Düşündükçe batarsın diyorlardı. Sınır koymuşlardı. Görünenin ardındakini bilmemizi istemeden denileni yapmamızı istiyorlardı. İstesinlerdi, görecektim; çünkü ölecektim.

Çoğu zaman yaşamımızı tutsak eden korkularımız olduğunu düşünmüşümdür. Ölüm korkusu yoktur, ben yaşarken ölüm yoktu. Ben ölürken de yaşam olmayacaktı, bu nedenle özgürdüm.

Ölmeyi istemem sadece görünmeyenin ardındakini görmek değildi. Bitmişlik, tükenmişlik, basamakların sonuna gelmiş olmak vardı. Bilememezlik içimi zaten sömürmüştü. Duygularımın yoğunluğu beni öldürecekti. Bahane olmalıydı, bahanesi de "görülmeyeni görmek oldu, merak etti, şansını bir de orada deneyecekti, başarırsa size belki bir haber verme olanağı olacaktı." dersiniz.

İnsanlar benden nefret etsinlerdi. Ben onlardan nefret etmiyordum. Onlara sadece gülüyordum, onlar herşeyin evrenselliğini kabul etmişlerdi. Herşey herkes için aynıydı. Farklı olamazdı. İç güdüler evrenseldi, iyi hiçbir yerde kötü olmamaya başlamıştı. Kötü de iyi.

Akşamsefası

Yol'u Özgürleştirelim!...

Yılmaz Güney'in ölümsüz başyapıtlarından YOL, Eylül ayında seyirci karşısına çıkmaya hazırlanıyor.. Yalnız filmin gösterime girmesi için çeşitli teknik sorunların giderilmesi gerekiyor. Bu sebeple Yılmaz Güney Kültür - Sanat Vakfı ve LeMan Dergisi bir kampanya başlattı. Biz de ÖKÜZ olarak bu kampanyayı yürekten ve cepten destekliyoruz. Vakıf sizlerin de desteğini bekliyor.

**(Katkılarınız için:
Yılmaz Güney Kültür ve Sanat Vakfı Türkiye
Vakıflar Bankası Ataköy Şb. 301 Hesap No: 101141)**

Özgürlük doğanın bir armağanı mıydı? Armağan öyle mi? Hiçbir şey armağan değildir. İnsan akıl yoluyla görerek özgür olabilir. Göremezsen de napayım yani.

Bencillik abi, benciliz, anlayın bunu; başarmak için hep kendimizden daha iyi olan biriyle kendimizi yarışa sokarız. "Ondan daha iyisini daha fazlasını başaracağım" deriz. Niye hep birilerine karşı birileri olmasa özgür olmayı bilemeyecektik. Mücadele ne olacaktı. Kime karşı, neye karşı varolma mücadelemizi verecektik. Tanrı bilinmeyi, tanınmayı istemiş ve bizleri yaratmış. Peki o kime karşı yapmış bunu? Biz insanlara karşı, herşey insanda başlıyor ve insanda bitiyor. Düşünen o olduğu için herşeyi başlatan ve bitiren o oluyor. Bencillik benden geliyor. Ben olma. Hey!, Hişt! Hep ben anladın mı sen değil, mutlak ben. Bilememezlik demiştim içimi sömüren bilememezlik dediğim şeyin birini biliyorum. Bu da sömürü.

Sizler! Başkalarının emeğini hiçe sayarak basamakları üçer, beşer tırmanan ve aralarda o atladığınız ezilmişliği görmezden gelenler. Hırs sizin ruhunuzu zehirledi, dünyayı bir nefret çemberine aldı. Bütün olup bitenlere karşın parmakla gösterilmeye devam edin. Devam edin ki ben ve benim gibilerin yaşamımız için bir gerekçesi olsun. Hiç değilse mücadelem var deyip korkusunu da yenmiş olduğum ölümü bertaraf eder, maçlarda bize "ölmeye ölmeye ölmeye geldik" diyen ve ölümün yaşamdan daha kolay olduğunu böyle savunanlar için hayret ki ben, zoru başarmayı öneririm.

Zoru başarmayı, yani yaşamı seçmeyi ve bu yaşam içerisinde mücadeleniz neyse onu gerçekleştirmenizi öneririm. Mücadele bitince mi? O zaman Yeni Türkü'nün de dediği gibi "Denizi ayrı deniz, havası ayrı hava" olan memlekete gideriz. Burası neresi mi? Burası tabiki ruhunun huzur bulacağına inandığı bir yer.

Burcu Kaya - Mersin

Hayatımızdaki Kadın Fotoğrafları

Serkan Başgür'e

Sen koca bir itiraftın bizim için.
Yüzümüze yüzün gibi bir olasılık
sunulmalıydı belki şimdilerde de
Hep kötü gelecek bir zar'a hazırlık gibi
Öldürdük seni traş olurken bakılan
-ama niçin?- anlam
en azından küçük bir rol için
bakakaldığımız aynada da
Cesedinin gömülmesi zor olan
bir şeydi şüphesiz,
donukluğun çünkü sabahları
apışaramıza çöken bir yüktü
-Yük yanlış tanım- çünkü ağzımızdan
çıkmaya yüz bulan ses
kadınlarla aynı yerde yıkandı suçsa bu..
Rahat bir yolculuk için az konuş
çok kus gerekirse,
ama bir tura değerli birçok hayattan
İçimize siyah takım elbise!
İçimize siyah mercedes!
İçimizde çünkü kadın tacirleri bağırmalı
artık Halk denince,

Ben kanımı arıttım sana verdiğim
randevuda
boşalmadan dolmayacak bir şeydi
kendinle barışık kalmak her savaşta
yani kandırmaca
Halk denilince akla Halk
Ölümdeki yoksulluğun küçük payı
gelmeli hesaba
Kendime geç kaldığım yerde
kanımı aktırdım
Şimdi belki o yüzden sıskayım
Şimdi belki o yüzden ağlarken ancak
bir ayağım basıyor yere
biri muhakkak çukurda, birimiz
muhakka ölü

O sensin moruk
sesini duydum
çık bulunduğun kuyudan
ya da;

Dudaklarım dudaklarına bir kan gölü
olmalıydı
sanırım sende boğuldum ben
sanırım artık ölüyüm.

Fatih Kolçak-İstanbul

Merhaba Öküz;

Dertleşebilecek fazla dostum yok. Ben de seninle dertleşeyim istedim. Sen mecburen beni dinleyeceksin başka şansın yok. Öküzlüğünü bu yüzden takdir ediyorum. Daktilo hatalarımı bağışla ancak bu kadar becerebiliyorum.

Hayat ne kadar maddi ne kadar gerçek, umuda, hayale, düşe hiç pirim yok. Her şey maddi. Aşklar, sevgiler, dostluklar, arkadaşlıklar. Ölüm bile maddi biyolojik özelliklerini kaybetmiş et yığını, ceset ne kadar gerçek. Düşleri bile maddileştirmeye çalışıyoruz, sanal düş makinaları icat ediyoruz. İnsana mahsus kendimize yabancılaşmıyan birşeyler bulmak beceri sayılmıyor. Geriye pek bir şey kalmıyor toplumsal statümüze göre duygulanıyoruz, içleniyoruz, ağlıyoruz. Seviyoruz coşuyoruz, aşık oluyoruz. Herkes aşık olacağı insanı birşeylere göre endekslemiş. Atıyorum; yüz puan üzerinden aşk, yüzde otuz yakışıklı veya güzel olacak, yüzde kırk maddi olanakları iyi olacak (evi olacak, arabası olacak, iyi maaşı olacak) Kimseyi ayırt etmiyorum sosyalisti, dincisi, marjinali, sağcısı, muhafazakarı; sosyal demokratı hepsi aynı, kimse alınmasın. Hayatın realitesi bu. Yüzde yirmi karakter. Yüzde on kültür. Yalanım varsa ben istediğin şey olurum sevgili Öküz.

Sevgili Öküz, sen benden çok gençsin ama 68'lileri benden iyi tanıdığını sanıyorum. Onları senin sevdiğin kadar ben de seviyorum. Onlar birşeyleri başarmışlar dolu dolu yaşamışlar aşkı, sevgiyi, müziği, isyanı, hippiliği, övgüyü, cesareti, inancı, fedakarlığı, ölümü. Herkes kapasitesi kadar bedel ödemiş. Kimi canını vermiş kiminin canını almışlar. Kimileri bu günün seviyeli yöneticileri olmuşlar, kimileri düşleriyle cesetleşmişler. Kimileri hak ederek efsaneleşmişler. Geriye 68'liler diye bir şey kalmış.

Bu insanlar abilerimiz, ablalarımız, hepsini seviyorum. Bizler 78 kuşağıyız. Can Dündar'a göre intihar kuşağıyız. Doğru söylemiş arkadaşımız. (Bana göre doğru söylemiş) katılamayanlara saygı sevgi. Bizim kuşağın her şeyi yarım kaldı. Düşlerimiz, umutlarımız, aşklarımız, evliliklerimiz. Hepsi yarım yamalak. Ekolleşecek cezaevi direnişleri, açlık grevleri, bireysel işkenceye direnişler dışında neyimiz var. Ne yaşam tarzımız ne müziğimiz, ne de mücadelemiz 68 ruhunu yakalayabildi. Yitik, kayıp bir kuşak. Cumhuriyet tarihinin belki de en fazla acı çeken en fazla kıyıma uğrayan kuşağı. 12 Eylül'de 600 binimiz işkenceden geçirildi, kimilerimiz yaşamımızın baharında sokaklarda kurşunlandık, vurulduk, can verdik. Kimilerimiz işkencelerde söndürüldük. Kimilerimiz işkencehanelerde kafamızı duvarlara vura, vura kendimizi katlettik! Kimilerimiz emniyet binalarının bilmem kaçıncı katından kaçmak için atladık (atıldık).

Kimilerimiz dağlara çıktık. Düşlerimiz için, vurulduk mezarımızın üstünde taş bile kalmadı, düşlerimiz bizi bilenlerle sınırlı kaldı. Bedenimizi düşlerimize siper yaptık. Kaç binimiz öldü, kaç binimiz hoyrat otoritenin ellerinde telef olduk. Zaman babanın armağanı bu bize. Kaç tanemiz işkencede çözüldü hain ilan edildik. Umuda yolculukta saatlerimizi düşlerimizle erken saatlere ayarladık. 30 bin yıllık insanlık düşünü yirmi yıla sığdırmaya çalıştık. Yenildik, acıyı yenmek mutluluğu yakalamak için ulaşılması güç düş ülkesine belirlenen zamandan önce varmak istedik zaman baba bizimle alay etti. Alayının şakasının farkına bile varmadık. Aslında o çok istedi ama biz istemedik realiteyi kavramayı. Bu yazıyı okuyan militan ruhlu kardeşlerim yenik yitik birisini okuduklarını düşünmeden edemiyorlardır. Olsun ben onları yine de seviyorum.

Yaşam gerçek, düş yaşamın sevinci, hayat bağı. Düşlerimizi yitirmemeliyiz. Ama benim kuşağım bu düşü yitirdi galiba. Bu da bir gerçek, realite. Objektif olmalıyım, yılgın yenik birisiyim bu da bir gerçek. Saçma sapan yaşıyorum. Düşlerimi istesem de öldüremiyorum. Belki kendimi öldürürsem düşlerimi öldürürüm. Sanırım yanılıyorum. Düşler maddi değil doğanın yapacağı fazla bir şey yok. Düşler maddi değil çürümez aynı kalır.

Kimbilir benim kuşağımın kaç insanına çok cazibeli geliyor toprağın bir metre altı sevmek yok, sevilmek yok, sevgi beklemek yok, saygı beklemek yok, aşk yok, acı yok, hüzün yok, duygulanmak yok, düş kurmak da yok ne kadar çekici hiç bir beklenti yok. Eğer varsa ruhun bedeninden ayrıldıktan sonra yüksek bir yere çıkıp seyretmek istiyor yok olduğun yaşamı.

İşte kaçak, küçük bir yaşam, işkence, cezaevi, akıl hastanesi, ayrılık, yalnızlık, hayatın realitesi 40 yaşını devirmiş 20 yılını böyle yaşamış bir insan pişman mı? Hiç sanmıyorum. Düşleriyle öküz (pardon) Öküzcü birisi işte. Bir varmış bir yokmuş hayat bir masalmış. Rakının tadı da çok güzelmiş. Hepinizi öpüyorum.

Bad-Man - İstanbul

Seni Beklerken

Sen geleceksin diye
hâlâ bahar mevsimi
yaşanıyor oralarda
Laleler yeni açmış gibi taze
önüne çıkan herşeyi yıkıyor sular
sırıl sıklam geziyor herkes yağmurlarda
otlaklarsa yeşildir eskisi gibi
içinde gezinir durur kuzular.

Seni beklerler onlar da
yenilemek için kendilerini
devam edebilmek için kaldıkları yerden
benim gibi
Biraz da minnettardırlar sana
Ya bir kış günü terketseydin beni.

R.Sönmez-Van

Kanat İçin Üç Defa

Yaprak dalını özler düşerken, toprak tohumu özler... Özlemek bir şey bulamaz kendini özler, çocukların adını Özlem koydurur.

Yorgunluk ve damarlarım. Çürüyorum. Çoğu haberin sonunda titremek vardır, her gidenin ardından. Bu kez giden Kanat oldu, biz de çırpındık..

Korkuyorum, daha yazsam sözcükleri elle tutabilirim, sarılabilirim gibi. Biraz daha yazsam, Kanat gelir dikilir, tanrı olur diye korkuyorum. Ama itiraf edilmelidir: Ölmeseydi, yazmazdım.

Çocuklar doğmalıdır daha. Hatta benim de bir bebeğim olmalıdır. Bebeğimi büyütmeliyim, kokusunu kalbime çekmeliyim. Gözyaşlarından öpmeliyim. Adı Kanat olmamalı. Ya da ölümlü hiçbir canlının adına benzememeli... AKELİ, TİLFU, EBDUS, ÜZEKLOB, KOTELİZ, v.s., v.s.

Tülin Er - İstanbul

Öküz'e Sevgiler

Bu akşam düşünce yolu çok kalabalıktı. Karanlıkta yürümeye devam etti. Durdu. Kafasını kaldırıp gökyüzüne, yıldızlara baktı. Onlar bile karanlığın içine karışmışlardı. Bir yıldız kaydı, belli belirsiz. Belki de bulunduğu yerden memnun değildi. Tıpkı kendisi gibi. Kendine güldü. Yürümeye devam etti. Ne çok insan var, diye düşündü.

Acaba, yanından geçen kız ne düşünüyordu? Ya diğeri? Belki de birşey düşünmüyorlardı. Sadece yürüyorlardı işte.

Peki, ben ne yapıyorum diye kendi kendine sordu. Ben de onlar gibi yürüyorum işte, diye cevapladı. Ama nereye? İşte bunun cevabını bilmiyordu. Bunu bilen var mıydı?

Canı sıkıldı. Adımlarını sıklaştırdı. Hava iyice soğumuştu. Bir an önce eve gidip, çay içmek istedi. Koşmaya başladı. Koştu, koştu. Nefesi tıkanacak gibi oldu. Durdu. Çevresine bakındı. Biraz önce kalabalık olan yol şimdi bomboştu. Sevindi. Düşünce yolu sonunda ona kalmıştı. Ama yolun sonuna geldiğini geç farketti.

Filiz Doğan - Ankara

Sayı: 49 / Haziran 1998
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti. **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Yazı İşleri (Sorumlu) Müdürü: Ayhan ERDOĞAN **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mustafa Devrim ÖZDİNÇ
Dizgi: Cebrail OKÇU **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR
Halkla İlişkiler: Suzan ERBAŞ **Muhasebe:** Yaşar AKŞAHİN, Ali YAVUZ, Suzan ERBAŞ **Ofisboy:** Cemal VANLI
Bina Görevlisi: Yasin Adıyeke **Tel:** 251 42 44 - 251 57 54 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu-İstanbul **Baskı:** BASMAT **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 3.200.000... 6 Aylık... 1.600.000. / Amerika... 1 Yıllık... 55$... 6 Aylık... 25$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 70$.. - 6 Aylık.. 35$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 50 DM (Posta) 6 Aylık.. 25 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 60 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 30 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7 **(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)**

ALLAHÜ EKBEER
ALLAHÜ EKBEERR!..
aa!.. istanbul, beton
yığını olmuş ya!..
hemen cuma vaazını
bu konuya ayırmalı
LA İLAHE İLLALLAH

Akşamsefası

NEJAT ÜST